

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

นายทรงพล ทองสิน

วพ343.07

ท141ม

34A0137910

Title : มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมวิสาห
ศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2543

ISBN 974 - 281 - 431 - 7

The Legal Measures to Promote Small and Medium Enterprises (SME)

Mr. Songpon Tongsin

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduates School Dhurakijpundit University

2000

ISBN 974 – 281 – 431 – 7

เลขทะเบียน.....	0137910
วันลงทะเบียน.....	17.๑๒.๒๕๔๓
เลขเรียกหนังสือ.....	๖๙ 343.๐๗ ๗141๘ ๙3

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ปริญญา นิตยศาสตรมหาบัณฑิต

ชื่อวิทยานิพนธ์ มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

โดย นายทรงพล ทองสิน

สาขาวิชา นิตยศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.พีรพันธุ์ พาลุสุข

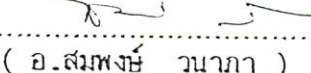
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม นายสาธิต ศิริรังคมานนท์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

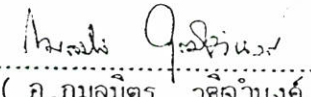
.....ประธานกรรมการ
(ศ.ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒมกุล)

.....กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ดร.พีรพันธุ์ พาลุสุข)

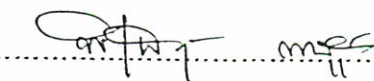
.....กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(นายสาธิต ศิริรังคมานนท์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(อ.สมพงษ์ วนาภา)

.....กรรมการ

.....กรรมการผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย
(อ.กมลมิตร วุฒิจำนงค์)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.พีรพันธุ์ พาลุสุข)

วันที่ 30 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2543

หัวข้อวิทยานิพนธ์	มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ชื่อนักศึกษา	นายทรงพล ทองสิน
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร. พีรพันธุ์ พาลุสุข
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	นายสาธิต ศิริรังคมานนท์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2542

บทคัดย่อ

เนื่องจากประเทศไทยประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นอย่างมาก ทำให้เป็นสาเหตุหนึ่งของการออกกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม วัตถุประสงค์หลักของการศึกษานี้เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของรัฐ และเพื่อศึกษาถึงแนวทางการกฎหมายของรัฐในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อส่งผลในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยในเชิงเอกสาร

จากการศึกษาพบว่า การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีสภาพปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนเงินทุน เนื่องจากปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงิน และปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรู้ความสามารถในการจัดการด้านการตลาด ด้านการผลิตและการเทคโนโลยี และสภาพปัจจุบันของประเทศเปิดเสรีทางด้านการลงทุน การบริการและการค้า จึงทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประสบภาวะการแข่งขันค่อนข้างสูง ประกอบกับประเทศไทยเพิ่งจะมีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นกฎหมายเฉพาะที่จะเป็นกลไกของรัฐในการแก้ปัญหาดังกล่าวนี้

ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว ได้มีการออกกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งกฎหมายมีการจัดคณะกรรมการที่เหมาะสม มีการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นแกนประสานระบบการทำงานของหน่วยงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและสอดคล้องในทิศทางเดียวกันและยังได้เสนอแนะในเรื่องการออกกฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จะรองรับการพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งเป็นวิสาหกิจกลุ่มใหญ่ที่สุดของประเทศ ซึ่งมีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถพัฒนากิจการให้เกิดความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ สามารถแข่งขันกับวิสาหกิจขนาดใหญ่ได้ จึงควรที่จะมีการปรับปรุงกฎหมายเฉพาะให้เป็นรูปธรรม และควรจะมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับกฎหมายเฉพาะและควรมีมาตรการในการส่งเสริมสนับสนุนกฎหมาย คือ ควรมีการจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างสมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นแผนรองรับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

Thesis Title	The Legal Measures to Promote Small and Medium Enterprises (SME)
Name	Mr. Songpon Tongsin
Advisor	Dr. Pheerapun Phalusook
Co-Thesis Advisor	Mr. Satit Sirirangkamanont
Department	Law
Academic Year	1999

ABSTRACT

Whereas Thailand has been experiencing a severe economic crisis, a law is to be introduced in order to promote small and medium enterprises (SME). The main purpose of this thesis is to study the nature of problems hindering the government's efforts in trying to promote the SME and to study the legal guidelines of the government in its efforts to promote the SME which is considered a measure to solve the economic problem and lead to the country's economic development. This study was made through a documentary analysis.

The Study reveals that the main problem in promoting the SME is an insufficient operating capital due to the country's liquidity problem and the problem of lacking of know-how in marketing management and production technology. In addition, as a result of Thailand opening up free markets for investments, trades, and services, the SME are at present hard hit by fierce competitions. Besides, the law promoting the SME, a specific law designed to serve as the government mechanism in solving the problem, is only at its dawning stage.

An office for SME promotion was opened and a number of committee members were selected to work in this office. The main duty of this committee is to work as a core in coordinating with other government agencies concerned with SME promotion so that their efforts are continuous and move in the same direction.

This committee also provides suggestions for the contents of the law on SME promotion in order to ensure that the law does facilitate the development of the SME.

This is very important because the SME are the biggest group of business ventures in the country. Their development and strength are vital for the economic development of the country as a whole. The law should be made relevant to the country's economic condition, and other laws involved should be amended so that they facilitate the law promoting the SME. Furthermore, a master plan on SME development should be drawn up for a successful facilitation of the law on SME promotion.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ทำให้ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของ ดร.พีรพันธุ์ พาลุสุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และคุณสาธิต ศิริรังคมานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม วิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำและตรวจแก้วิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ ศ.ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ อาจารย์สมพงษ์ วนาภา และอาจารย์กมลมิตร วุฒิจำนงค์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำทางวิชาการ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ นายถนอม และนางฉลวย ทองสิน บิดาและมารดา ที่ให้ความรัก ความห่วงใยและเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งของผู้เขียน นอกจากนี้ขอขอบพระคุณ คุณปรีชา เลหาหงส์ชนะ อธิบดีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม พ.ต.อ.โกวิทย์ วงศ์รุ่งโรจน์ ผกก. กอรมน. คุณอาทิตย์ วุฒิคะโร ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่กรุณาให้ข้อมูลและสละเวลาในการให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณ คุณกฤษณ์ชเทพ ทองสิน พนักงานอัยการ พี่ชายที่กรุณาให้คำแนะนำและช่วยตรวจสอบข้อมูลทางวิชาการ ขอขอบคุณ คุณสกวรัตน์ ทองสิน ที่กรุณาช่วยเหลือในด้านการหาข้อมูลทางวิชาการและในด้านการพิมพ์ และขอขอบพระคุณ คุณสมโภชน์ อ่องจันทร์ ผู้พิพากษาที่กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำและประสานงานในการหาข้อมูลทางวิชาการและขอขอบพระคุณ คุณบุญจริง เพ็งประเสริฐ ที่กรุณาให้คำแนะนำและความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์นี้มีคุณค่า และมีประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้สนใจ ผู้เขียนขออุทิศให้แก่บุพการีและผู้มีพระคุณทุกท่าน ส่วนความผิดพลาดและข้อบกพร่องใด ๆ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ทรงพล ทองสิน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๙
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
บทที่	
1 บทนำ	
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	2
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	2
สมมติฐานของการศึกษาวิจัย.....	2
วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 แนวความคิดและปัญหาการส่งเสริมเกี่ยวกับวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม	
2.1 ความหมายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.....	5
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	13
2.3 ลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.....	16
2.4 บทบาทความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.....	17
2.5 ปัญหาของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย.....	19
2.6 นโยบายและแผนการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในประเทศไทย.....	23
2.7 บทบาทของกระทรวงอุตสาหกรรมในการส่งเสริมพัฒนา SMEs.....	25
3 กฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในต่างประเทศ	
3.1 กฎหมายคุ้มครองวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในต่างประเทศ.....	31
3.2 กฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศญี่ปุ่น.....	35
3.3 กฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศเกาหลี...	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม	
	4.1 มาตรการทางกฎหมายด้านส่งเสริมเงินทุน.....	74
	4.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543.....	76
	4.3 วิเคราะห์พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม พ.ศ. 2543.....	85
5	บทสรุปและเสนอแนะ	
	5.1 บทสรุป.....	90
	5.2 ข้อเสนอแนะ.....	92
	บรรณานุกรม.....	96
	ภาคผนวก.....	100
	ประวัติผู้เขียน.....	116

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การแบ่งประเภทวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	6
2	การแบ่งประเภทวิสาหกิจขนาดย่อม.....	7
3	การแบ่งประเภทวิสาหกิจขนาดกลาง	7
4	ความหมายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในต่างประเทศ	9
5	ระบบของนโยบาย	49
6	การเปรียบเทียบกฎหมายและกลไกการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม	64
7	การจัดสรรเงินกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	83
8	แนวทางการปฏิบัติในการจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs	84

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ในอดีตประเทศไทยได้มุ่งส่งเสริมกิจการขนาดใหญ่ ซึ่งมักทำการผลิตสินค้าที่ไม่ค่อยมีลูกค้าเพิ่มสูงขึ้น มีลักษณะการผลิตหรือการประกอบสินค้าที่ต้องพึ่งพาวัตถุดิบหรือชิ้นส่วนจากต่างประเทศ ผลิตตามรูปแบบและคำสั่งซื้อของลูกค้า ทำการตลาดต่างประเทศได้เฉพาะระดับผู้นำเข้าเป็นส่วนใหญ่ ตลอดจนอาศัยแรงงานราคาถูกในการผลิต ซึ่งการผลิตในลักษณะนี้ได้เกิดขึ้นในประเทศเพื่อนบ้านและประเทศกำลังพัฒนาต่าง ๆ อันเนื่องมาจากการย้ายฐานการผลิตของประเทศอุตสาหกรรม จึงเกิดการแข่งขันกันเองของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจดังกล่าวจึงยังไม่ยั่งยืน และไม่มีสมรรถภาพเพียงพอต่อการแข่งขันในระยะยาว มีหน้าที่ยังต้องพึ่งพาต่างประเทศไม่ว่าเรื่องเทคโนโลยี การตลาด และวัตถุดิบหรือชิ้นส่วน

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่ประเทศไทยประสบ ส่งผลกระทบต่อวิสาหกิจขนาดต่าง ๆ ไม่ว่าวิสาหกิจขนาดใหญ่ หรือกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทั้งนี้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือ กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นกิจการรับช่วงการผลิตจากวิสาหกิจขนาดใหญ่ (กลุ่ม Supporting SMEs) ขณะที่กลุ่ม SMEs ที่เป็นกิจการที่พอจะพึ่งพาตนเองได้ในเรื่องการจัดการ เทคนิคการผลิต และการจัดจำหน่าย (กลุ่ม- Stand Alone SMEs) แม้จะได้รับผลกระทบ แต่ก็มีคามยืดหยุ่นที่จะปรับตัวได้มากกว่า นอกจากนี้ได้มีข้อสังเกตว่าในขณะที่วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจลุกลามไปถึงประเทศต่าง ๆ นั้น ประเทศที่มีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง ยกตัวอย่างเช่น ประเทศไต้หวัน ประเทศในยุโรปตะวันออก ยังสามารถยืนหยัดอยู่ได้เพราะว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยตัวของมันเองนั้น จะมีคุณลักษณะเด่นของตัวเองในเรื่องความคล่องตัว ความยืดหยุ่นในการผลิตและจำหน่าย สามารถดูแลจัดการธุรกิจได้ทั่วถึง เหมาะกับกระแสธุรกิจที่ต้องการการตอบสนองที่รวดเร็ว (Quick Response) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีจำนวนมากหลากหลายประเภท หากเกิดผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อกิจการใดกิจการหนึ่ง ขอบเขตของความเสียหายจะไม่มากเท่ากับกิจการที่เป็นขนาดใหญ่

ด้วยเหตุผลที่กล่าวข้างต้นจึงเห็นว่าการพลิกฟื้นเศรษฐกิจไทย และรวมทั้งแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต ควรจะให้ความสำคัญกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มากยิ่งขึ้น

ขึ้น แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าเราจะไม่สนใจวิสาหกิจขนาดใหญ่ เพียงแต่ต้องจัดกระบวนการสนับสนุนการส่งเสริมพัฒนาให้เกิดความเชื่อมโยงกันมากขึ้น โดยสร้างความแข็งแกร่งให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีจุดอ่อนอยู่มาก เพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยมีภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์เศรษฐกิจ และในการสร้างภูมิคุ้มกันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนั้น จำเป็นต้องให้วัดขึ้นหรือความช่วยเหลือสนับสนุนด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เป็นรูปธรรม และให้เกิดความต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. ศึกษาเพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาทางกฎหมายการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของรัฐ
2. ศึกษาเพื่อให้ทราบถึงแนวทางกฎหมายของรัฐที่จะใช้เป็นมาตรการในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
3. ศึกษาเพื่อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมาย ในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อส่งผลในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

การจัดทำเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพปัญหาของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภายใต้สถานการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเรียบเรียงวิเคราะห์จากบทบัญญัติของกฎหมาย เอกสารทางวิชาการเพื่อให้มีการส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประกอบกิจการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และแข่งขันกับวิสาหกิจอื่น ๆ ได้

สมมติฐานของการศึกษาวิจัย

ประเทศไทยประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ มีผลทำให้ธุรกิจในประเทศต้องประสบการขาดทุนเป็นอย่างมาก ซึ่งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยมีความสำคัญต่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก แต่เนื่องจากปัจจุบันวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประสบปัญหาหลายประการด้วยกัน คือ ปัญหาการขาดแคลนเงินทุนเนื่องจากขาดสภาพคล่องทางการเงิน ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาด้านเทคโนโลยีไม่ทันสมัย ปัญหาเรื่องแรงงานไม่มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนปัญหาด้านการจัดการหรือการบริหารกิจการมีผลทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต้องชะลอการผลิต มียอดจำหน่ายลดลง หรือบางแห่งต้องปิด

กิจการ มีผลทำให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศตกต่ำ รัฐจึงมีความจำเป็นต้องเข้ามาดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการเสริมมาตรการในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง และมีการกำหนดนโยบายและแผนให้เกิดความสอดคล้องและต่อเนื่องภายใต้แผนแม่บทเดียวกัน ซึ่งการที่รัฐจะดำเนินการแก้ไขปัญหาก็เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพดังกล่าวได้นั้น รัฐจะต้องมีกฎหมายเฉพาะในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แต่เนื่องจากประเทศไทยไม่มีกฎหมายดังกล่าวที่จะทำใหรัฐเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่รัฐจะต้องตรากฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขึ้น เพื่อที่จะใช้เป็นกฎหมายพื้นฐานในการที่จะส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งจะมีการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเป็นระบบ และมีการประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องและต่อเนื่องภายใต้แผนแม่บทเดียวกัน จะมีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ซึ่งคณะกรรมการจะกำหนดนโยบายเป้าหมายแผนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พร้อมทั้งเสนอมาตรการจูงใจหรือส่งเสริมด้านการเงิน การคลัง และให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อที่จะช่วยเอื้ออำนวยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาค เอกชนร่วมมือในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งมีเงินประเดิมการจัดตั้งจำนวน 5,000 ล้านบาท และขอรับเงินอุดหนุนจากงบประมาณประจำปีจากรัฐบาลตามความจำเป็น ซึ่งกองทุนดังกล่าวจะเป็นหลักประกันทางกฎหมาย และเป็นการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้มแข็งตลอดจนการสร้างกลไกทางกฎหมาย เพื่อให้ส่วนราชการต่าง ๆ และสถาบันการศึกษา ภาคเอกชนร่วมกันส่งเสริมแก้ปัญหาและพัฒนาความรู้ด้านการจัดการทักษะและความเชี่ยวชาญในการบริหารงานบุคคลในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

เมื่อรัฐบาลสามารถสร้างมาตรการทางกฎหมายดังกล่าวข้างต้นได้จะทำให้ การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันส่งผลให้การแก้ไขปัญห และการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้การศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ในเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากบทบัญญัติของกฎหมาย เอกสารทางวิชาการ ทั้งในและต่างประเทศเป็นหลัก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยมุ่งประโยชน์ที่จะให้ทราบถึงสภาพปัญหาทางกฎหมายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ ตลอดจนนำมาตรการทางกฎหมายดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องต่อกัน และนำมาตรการทางกฎหมายเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เกิดประสิทธิภาพและความต่อเนื่องเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งจะทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถพัฒนากิจการให้เกิดความแข็งแกร่งมีประสิทธิภาพสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้

บทที่ 2

แนวความคิดและปัญหาของการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความหลากหลายในการกำหนดความหมายและประเภท โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ความหมายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.1.1 ความหมายทั่วไปของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

เมื่อก้าวถึงคำว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises SMEs) จะมีความหมายครอบคลุมทั้งกิจการการผลิต กิจการค้าส่งและค้าปลีก (Wholesale and Retail) และกิจการบริการ (Service)

การกำหนดขนาดวิสาหกิจสามารถพิจารณาได้จากเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น มูลค่าทรัพย์สินถาวร เงินลงทุน ยอดขาย จำนวนการจ้างงาน ฯลฯ สำหรับกรณีประเทศไทย กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (กระทรวงอุตสาหกรรม) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีบทบาทส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ได้นิยามความหมายของวิสาหกิจ โดยใช้เกณฑ์มูลค่าทรัพย์สินถาวร และจำนวนการจ้างงาน

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หมายถึง วิสาหกิจที่มีมูลค่าทรัพย์สินถาวร ในกิจการไม่เกิน 100 ล้านบาท หรือมีการจ้างงานไม่เกิน 200 คน¹ ซึ่งประเทศไทยมีวิสาหกิจที่มีการจ้างงานในกิจการไม่เกิน 200 คนประมาณ เกือบ 96% ของจำนวนโรงงานที่ขึ้นทะเบียนกับกรมโรงงาน ประมาณ 130,000 โรง และหากรวมกิจการการค้าและบริการขนาดกลางและขนาดย่อม ตามความหมายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งคาดว่าจะมีจำนวนมากกว่า 200,000 กิจการ

จากการหารือ เพื่อกำหนดนิยามวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2541 ระหว่างกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม บริษัท

¹ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. การแบ่งขนาดวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. 2542, หน้า 1-4

ประกันภัย สินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า แห่งประเทศไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้ข้อสรุปขนาดวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อมโดยใช้เกณฑ์มูลค่าขึ้นสูงของทรัพย์สินถาวร ดังนี้

ตารางที่ 1 การแบ่งประเภทวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประเภท	ขนาดกลางและย่อม	ขนาดย่อม
การผลิต	ไม่เกิน 200 ล้านบาท	ไม่เกิน 50 ล้านบาท
การบริการ	ไม่เกิน 200 ล้านบาท	ไม่เกิน 50 ล้านบาท
ค้าส่ง	ไม่เกิน 100 ล้านบาท	ไม่เกิน 50 ล้านบาท
ค้าปลีก	ไม่เกิน 60 ล้านบาท	ไม่เกิน 30 ล้านบาท

ที่มา : กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, 2542

2.1.2 ความหมายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

“ SMEs” ย่อมาจากคำว่า “Small and Medium Enterprises” ในภาษาอังกฤษ และเรียกอย่างเป็นทางการในภาษาไทยว่า “วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม” ซึ่งเป็น คำที่บัญญัติใช้ในร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. และ สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบไปแล้วเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2542 (และรัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบเมื่อ 12 มกราคม 2543)

สาเหตุที่ใช้คำว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพราะ SMEs นั้นครอบคลุมกิจการทั้งภาคการผลิต ภาคธุรกิจการค้า และธุรกิจบริการ คำว่า วิสาหกิจ จึงเป็นคำกลางที่ แทนความหมายโดยรวมของกิจการทั้ง 3 กลุ่มดังกล่าว ซึ่งสามารถขยายความและแสดงตัวอย่าง เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น ดังนี้

1. กิจการผลิต ครอบคลุมการผลิตภาคอุตสาหกรรม เหมืองแร่ และอาจรวมถึง การผลิตภาคเกษตรกรรมโดยเฉพาะกิจการแปรรูปการเกษตร

2. กิจการบริการ เป็นกิจการที่สนับสนุนธุรกิจการผลิต การค้า และการ อำนวยความสะดวกต่อการผลิต การค้า และการบริโภค เช่น การโรงแรม การท่องเที่ยว การซ่อม บำรุง การเก็บรักษา การขนส่ง บริการเสริมสวย เป็นต้น

3. กิจกรรมการค้า ประกอบด้วย การค้าส่งและค้าปลีก ซึ่งรวมถึงการนำเข้าและส่งออก

ตามร่างพระราชบัญญัติส่งเสริม SMEs ได้กำหนดขนาดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยใช้ตัวชี้วัด 3 ตัว คือ จำนวนการจ้างงาน หรือมูลค่าสินทรัพย์ถาวร หรือทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

ตารางที่ 2 การแบ่งประเภทวิสาหกิจขนาดย่อม

(1) วิสาหกิจขนาดย่อม

ประเภทกิจการ	การจ้างงาน (คน)	สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	ทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว (ล้านบาท)
ผลิตสินค้า	ไม่เกิน 50	ไม่เกิน 50	ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของมูลค่าสินทรัพย์ถาวร
บริการ	ไม่เกิน 50	ไม่เกิน 50	ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของมูลค่าสินทรัพย์ถาวร
ค้าส่ง	ไม่เกิน 25	ไม่เกิน 50	ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของมูลค่าสินทรัพย์ถาวร
ค้าปลีก	ไม่เกิน 15	ไม่เกิน 30	ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของมูลค่าสินทรัพย์ถาวร

ที่มา : กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, 2542

ตารางที่ 3 การแบ่งประเภทวิสาหกิจขนาดกลาง

(2) วิสาหกิจขนาดกลาง

ประเภทกิจการ	การจ้างงาน (คน)	สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	ทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว (ล้านบาท)
ผลิตสินค้า	51 – 200	เกินกว่า 50 แต่ไม่เกิน 200	ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของมูลค่าสินทรัพย์ถาวร
บริการ	51 – 200	เกินกว่า 50 แต่ไม่เกิน 200	ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของมูลค่าสินทรัพย์ถาวร
ค้าส่ง	26 – 50	เกินกว่า 50 แต่ไม่เกิน 100	ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของมูลค่าสินทรัพย์ถาวร
ค้าปลีก	16 – 30	เกินกว่า 30 แต่ไม่เกิน 60	ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของมูลค่าสินทรัพย์ถาวร

ที่มา : กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, 2542

อนึ่ง ตัวชี้วัดทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วนี้ เป็นตัวชี้วัดที่เปิดโอกาสให้กิจการที่กำลังก่อตั้งหรือจัดตั้งใหม่ ๆ ซึ่งได้จดทะเบียนจัดตั้งกิจการในรูปแบบบุคคลและมีการชำระค่าหุ้นจำนวนหนึ่งแล้ว แต่ยังไม่มีการลงทุนหรือยังไม่มีการจัดหาสินทรัพย์ถาวรเป็นของกิจการ และยังไม่มีการจ้างแรงงาน ให้ได้มีโอกาสเป็นกิจการ SMEs ตามนิยาม และสามารถยื่นขอรับการส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ (ซึ่งคณะกรรมการส่งเสริม SMEs กำหนด) ตามพระราชบัญญัตินี้ได้

สำหรับกิจการ SMEs ที่ดำเนินกิจการอยู่แล้ว ซึ่งมีสินทรัพย์ถาวร และการจ้างแรงงานที่ชัดเจน จะเลือกใช้นิยามตัวชี้วัดที่เป็นจำนวนการจ้างงาน หรือสินทรัพย์ถาวรก็ได้หรือจะเลือกใช้ตัวชี้วัดทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วก็ได้ หากเลือกใช้ตัวชี้วัดทุนของมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของกิจการ โดยหากมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของกิจการอยู่ในช่วงนิยามวิสาหกิจขนาดใด กิจการนั้นก็จัดอยู่ในวิสาหกิจขนาดนั้นด้วย ไม่ว่าจะทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วจะมีค่าไม่น้อยกว่าหรือเกินกึ่งหนึ่งของสินทรัพย์ถาวรมากน้อยเพียงใด เช่น กรณีกิจการผลิตสินค้ากิจการหนึ่ง มีมูลค่าสินทรัพย์ถาวร 50 ล้านบาท มีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว 26 ล้านบาท กิจการนี้จะจัดเป็นวิสาหกิจขนาดย่อม แต่หากกิจการนั้นมีมูลค่าสินทรัพย์ถาวร 51 ล้านบาท และมีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว 26 ล้านบาท กิจการนี้จะจัดเป็นวิสาหกิจขนาดกลาง เป็นต้น

จากข้อมูลการจดทะเบียนโรงงานอุตสาหกรรมที่กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม² พบว่าหากใช้เกณฑ์นิยามขนาด SMEs จากจำนวนการจ้างงาน จะมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMIs, Small and Medium Industries) ประมาณ 98% ของจำนวนโรงงานทั้งหมดทุกขนาด หรือเกือบ 130,000 โรงงาน ขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาตัวเลขการจดทะเบียนนิติบุคคล (บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล) ที่กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ของกิจการประเภทต่าง ๆ ทั้งโรงงานอุตสาหกรรม ธุรกิจการค้า และการบริการ พบว่ามีกิจการต่าง ๆ จดทะเบียนประมาณ 400,000 ราย แต่เนื่องจากกรมทะเบียนการค้ายังมีได้แยกแยะกิจการที่จดทะเบียนตามนิยามของ SMEs จึงยังไม่มีตัวเลขที่ชัดเจนในเรื่องนี้ อย่างไรก็ตาม ประเมินกันว่ากิจการ SMEs ที่เป็นธุรกิจขนาดเล็กหรือดำเนินการในลักษณะบุคคลเดี่ยวอย่างไม่เป็นทางการยังมีจำนวนมากกว่านี้ ซึ่งตัวเลขจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่ามีการประกอบกิจการรูปแบบต่าง ๆ ทั่วประเทศไม่น้อยกว่า 800,000 ราย ในจำนวนดังกล่าวคาดว่าจะในกลุ่ม SMEs ประมาณไม่ต่ำกว่า 90%

²เรื่องเดียวกัน. หน้า 6

ตารางที่ 4 ความหมายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในต่างประเทศ

ประเทศ	นิยาม SME	นิยาม SME โดยมูลค่าเงินลงทุน/ทรัพย์สิน/ยอดขาย				
		ดัชนีที่ใช้	วงเงินคิดเป็น	วงเงินคิดเป็นเงินไทย (ล้านบาท)	วงเงินคิดเป็นเงินสหรัฐ (million USD)	Per capita GDP (USD)
(1) ญี่ปุ่น	โดยจำนวนการจ้างงาน (คน) ไม่เกิน 300 คน (อุตสาหกรรมเหมืองแร่ชน สูงและก่อสร้าง) ไม่เกิน 100 คน (ค้าส่ง) ไม่เกิน 50 คน (ค้าปลีกและบริการ)	เงินลงทุน	ไม่เกิน 100 ล้านเยน (อุตสาหกรรม)	ไม่เกิน 31.7 ล้านบาท	ไม่เกิน 0.82	40,830
		เงินลงทุน	ไม่เกิน 30 ล้านเยน (ค้าส่ง)	ไม่เกิน 9.5 ล้านบาท	ไม่เกิน 0.25	
		เงินลงทุน	ไม่เกิน 10 ล้านเยน (ค้าปลีกและบริการ)	ไม่เกิน 3.2 ล้านบาท	ไม่เกิน 0.08	
(2) เกาหลีใต้	ไม่เกิน 300 คน (อุตสาหกรรม) ไม่เกิน 300 คน (เหมืองแร่ งามส่ง) ไม่เกิน 200 คน (ก่อสร้าง) ไม่เกิน 20 คน	ทรัพย์สิน	ไม่เกิน 80 พันล้านวอน (อุตสาหกรรม)	ไม่เกิน 2,232 ล้านบาท	ไม่เกิน 58.0	9,995
		ถาวร				

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเทศ	นิยาม SME โดยจำนวนการจ้างงาน (คน)	นิยาม SME โดยมูลค่าเงินลงทุน/ทรัพย์สิน/ยอดขาย				
		ดัชนีที่ใช้	วงเงินคิดเป็น เงินตราแต่ละประเทศ	วงเงินคิดเป็นเงินไทย (ล้านบาท)	วงเงินคิดเป็นเงินสหรัฐ (million USD)	Per capita GDP (USD)
(3) ไต้หวัน	(การค้าและบริการอื่น) ไม่เกิน 200 คน (อุตสาหกรรมเหมืองแร่และ ก่อสร้าง)	เงินลงทุน	ไม่เกิน 60 ล้าน ดอลลาร์ไต้หวัน (อุตสาหกรรมเหมืองแร่ และก่อสร้าง)	ไม่เกิน 69 ล้านบาท	ไม่เกิน 1.79 million USD	12,193
(4) ฮังการี	ไม่เกิน 100 คน (อุตสาหกรรม) ไม่เกิน 50 คน (ไม่ใช่อุตสาหกรรม)	ยอดขาย	ไม่เกิน 80 ล้าน ดอลลาร์ไต้หวัน (อื่นๆ)	ไม่เกิน 92.4 ล้านบาท	ไม่เกิน 2.40 million USD	24,436
(5) สหพันธรัฐ	ไม่เกิน 22 คน (ทุกประเภท)	ทรัพย์สิน ถาวร	ไม่เกิน 60 ล้านเปโซ (ทุกประเภท)	ไม่เกิน 53.29 ล้านบาท	ไม่เกิน 1.38 million USD	1,097

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเทศ	นิยาม SME โดยจำนวนการจ้างงาน (คน)	นิยาม SME โดยมูลค่าเงินลงทุน/ทรัพย์สิน/ยอดขาย				
		ดัชนีที่ใช้	วงเงินคิดเป็น เงินตราต่างประเทศ	วงเงินคิดเป็นเงินไทย (ล้านบาท)	วงเงินคิดเป็นเงินสหรัฐ (million USD)	Per capita GDP (USD)
(6) มาเลเซีย	ไม่เกิน 150 คน (อุตสาหกรรม)	ยอดขาย	ไม่เกิน 25 ล้านริงกิต (อุตสาหกรรม)	ไม่เกิน 252.7 ล้านบาท	ไม่เกิน 6.6	4,211
(7) อินโดนีเซีย	-	ทรัพย์สิน ถาวร	ไม่เกิน 1 ล้าน ดอลลาร์สหรัฐ (ทุกประเภท)	ไม่เกิน 38.5	ไม่เกิน 1	1,024
(8) สิงคโปร์	-	ทรัพย์สิน ถาวร	ไม่เกิน 15 ล้านดอลลาร์ สิงคโปร์ (บริการ)	ไม่เกิน 351.4	ไม่เกิน 9.1	26,110
(9) ออสเตรเลีย	ไม่เกิน 200 คน (บริการ) ไม่เกิน 200 คน (อุตสาหกรรมและ บริการ)	ทรัพย์สิน ถาวร	ไม่เกิน 15 ล้านดอลลาร์ สิงคโปร์ (บริการ)	ไม่เกิน 351.4	ไม่เกิน 9.1	19,036

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเทศ	นิยาม SME โดยจำนวนการจ้างงาน (คน)	นิยาม SME โดยมูลค่าเงินลงทุน/ทรัพย์สิน/ยอดขาย				
		ดัชนีที่ใช้	วงเงินคิดเป็น เงินตราแต่ละประเทศ	วงเงินคิดเป็นเงินไทย (ล้านบาท)	วงเงินคิดเป็นเงินสหรัฐ (million USD)	Per capita GDP (USD)
(10) แคนาดา	ไม่เกิน 500 คน (อุตสาหกรรมและ บริการ)	ยอดขาย	ไม่เกิน 20 ล้านเหรียญ แคนาดา (อุตสาหกรรมและบริการ)	ไม่เกิน 506.1	ไม่เกิน 13.2	19,354
(11) สหรัฐอเมริกา	ไม่เกิน 500 (ทุกประเภท)	ยอดขาย	ไม่เกิน 5 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ (ทุกประเภท)	ไม่เกิน 192.4	ไม่เกิน 5	27,532
(12) เม็กซิโก	ไม่เกิน 250 คน (ทุกประเภท)	-	-	-	-	2,541

ที่มา : กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2542

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับพัฒนาของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 และ 2 (พ.ศ. 2504 – 2514) มีแนวนโยบายเน้นอุตสาหกรรม การทดแทนการนำเข้า มีการกล่าวถึงการใช้วัตถุดิบและแรงงานภายในประเทศในอุตสาหกรรม ทดแทนการนำเข้าที่สำคัญ ทั้งนี้รัฐมีบทบาทในการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน และให้สิทธิ ประโยชน์ทางด้านภาษีอากร โดยผ่านกระบวนการส่งเสริมการลงทุน

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 – 2519) เริ่มให้ความสนใจส่งเสริมอุตสาหกรรม เพื่อการ ส่งออกและการสนับสนุนการกระจายอุตสาหกรรมสู่ภูมิภาค มีการจัดตั้งการนิคมอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทยขึ้น เป็นรัฐวิสาหกิจเพื่อสนับสนุนการลงทุนด้านสาธารณูปโภค มีการปรับปรุง พระราชบัญญัติการส่งเสริมการลงทุน ให้สิทธิประโยชน์แก่อุตสาหกรรมส่งออกมากขึ้น

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 – 2524) มีการกล่าวถึงอุตสาหกรรมพื้นฐาน อุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงสนับสนุนอุตสาหกรรมอื่นรวมทั้งอุตสาหกรรมที่สนับสนุนการผลิตในภาค การเกษตร การสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจในภูมิภาค ยังคงมีการ กล่าวถึงอย่างต่อเนื่อง

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 – 2529) เริ่มมีโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล ตะวันออกโดยมีโครงการพัฒนาสาธารณูปโภค เช่น การสร้างและพัฒนา นิคมอุตสาหกรรมและท่า เรือน้ำลึกในเขตแหลมฉบังและมาบตาพุด การพัฒนาเขตอุตสาหกรรมส่งออกและอุตสาหกรรมใช้ แก๊สธรรมชาติเป็นวัตถุดิบ การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกนี้ได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 มาจนถึงปัจจุบัน

การสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและวิสาหกิจภูมิภาคยังคงมีการ กล่าวถึงในแผนพัฒนาฯ ฉบับต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ถึงกับมีการกำหนดว่า ให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขยายตัวในอัตราที่สูงกว่าอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ แต่ทั้งใน แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 และ 5 ยังไม่มีมาตรการรองรับทั้งวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม วิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมและวิสาหกิจภูมิภาคที่ได้กล่าวถึงไว้อย่างชัดเจนแต่ประการใด

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 – 2534) มีการเน้นถึงเป้าหมายสำคัญในการแก้ไข การขาดดุลการค้า ปัญหาการจ้างงานและปัญหาความยากจนในชนบทที่มีการใช้แนวคิดการผลิต เพื่อขาย มีการเน้นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจในต่างจังหวัดยังคงได้รับความสนใจ นอกจากนี้ ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ได้กล่าวถึง การพัฒนาอุตสาหกรรมวิศวกรรม ซึ่งรวมถึงเครื่องจักรกล งานโลหะ และชิ้นส่วนอุปกรณ์สื่อสาร การ คมนาคม และการส่งเสริม อุตสาหกรรมเกษตรเป็นพิเศษ

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 – 2539) มีการเน้นการกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค เพื่อเพิ่มการจ้างงานและรายได้แก่ชาวชนบท มีการกล่าวถึงการพัฒนาศักยภาพด้านอุตสาหกรรมในภูมิภาค พัฒนาผู้ประกอบการในภูมิภาค และสนับสนุนอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิต มีการกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาค การแบ่งเขตส่งเสริมการลงทุนออกเป็น 3 เขต เพื่อให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่อุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในเขต 2 และเขต 3 มากขึ้น

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ในส่วนของการพัฒนาอุตสาหกรรมไม่ได้ระบุชัดเจนในเรื่องการเลือกพัฒนาอุตสาหกรรมสาขาเป้าหมาย อย่างไรก็ตามได้กล่าวไว้กว้าง ๆ ถึงทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีอนาคต ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมสนับสนุน โดยเฉพาะอุตสาหกรรมรถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักรกล อุปกรณ์สื่อสารคมนาคม นอกจากนี้ยังกล่าวถึงการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เป็นแหล่งรองรับและเชื่อมโยงการผลิต

กระทรวงอุตสาหกรรม ได้จัดทำแผนแม่บทฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2540 – 2544) ขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบการดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ได้กำหนดแนวทางและมาตรการทั่วไปในการแก้ปัญหาโครงสร้างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต การส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมสนับสนุน และจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานทางการค้า ป้องกันผู้ผลิตภายในประเทศไม่ให้ประสบกับภาวะการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมจากต่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้กำหนดแนวทางและมาตรการสำหรับวิสาหกิจเฉพาะด้าน ซึ่งการเพิ่มขีดความสามารถในการส่งออกโดยการจัดตั้งสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอิสระในสาขาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่สำคัญเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต การจัดการ การพัฒนากำลังคน และพัฒนาตลาดสินค้า และคุณภาพผลิตภัณฑ์ การจัดทำแผนแม่บทหรือแผนกลยุทธ์พัฒนาวิสาหกิจรายสาขา การปรับโครงสร้างภาษี การกำหนดวิสาหกิจเป้าหมายที่จะทำการโยกย้ายไปสู่ภูมิภาค การจัดการเทคโนโลยี โดยการจัดตั้งกองทุนการปรับเปลี่ยนเครื่องจักรวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

กระทรวงอุตสาหกรรมมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมโดยเฉพาะ แต่นโยบายอุตสาหกรรมนั้นมีหน่วยงานของรัฐบาลอยู่เป็นจำนวนมากที่มีบทบาทและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่ทางตรงก็ทางอ้อม

อย่างไรก็ตาม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของไทย มีลักษณะเป็นแผนที่แนบมากกว่าเป็นแผนบังคับ แผนพัฒนาฯ มีการกำหนดนโยบายกว้าง ๆ ที่เป็นแนวคิดไว้ แต่ไม่ได้กำหนดแผนปฏิบัติอย่างละเอียด ซึ่งการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในรายละเอียดนั้น ควรเป็นหน้าที่

ของหน่วยงานในกระทรวงต่าง ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่นำเอานโยบายไปปฏิบัติบ่อยครั้ง นโยบายที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาฯ ไม่มีมาตรการใด ๆ รองรับที่ชัดเจน นอกจากนี้ เนื่องจากเศรษฐกิจไทยมีลักษณะเปิดกว้าง เมื่อสถานการณ์เศรษฐกิจโลกมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายเศรษฐกิจของไทยก็จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนไป การเปลี่ยนรัฐบาลบ่อยครั้งก็มีส่วนทำให้รัฐบาลบางสมัยสนใจแต่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้ามากกว่าการวางมาตรการเพื่อตอบสนองนโยบายที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาฯ อย่างไรก็ตาม การทบทวนแผนพัฒนาวิสาหกิจจากแผนพัฒนาฯ สมัยต่าง ๆ ทำให้เราทราบถึงวิวัฒนาการของแนวความคิดและทิศทางนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมว่ามีการเน้นในเรื่องใดในแต่ละช่วงเวลา

ในประเทศไทย การผลิตและการค้าในวิสาหกิจต่าง ๆ ส่วนใหญ่ทำโดยกิจการภาคเอกชน แต่รัฐบาลก็มีบทบาทที่สำคัญเช่นกัน การแทรกแซงของรัฐบาลอาจทำได้หลายวิธี นอกจากการกำหนดนโยบายและมาตรการที่มีผลกระทบต่อวิสาหกิจต่าง ๆ แล้ว รัฐบาลอาจแทรกแซงในลักษณะต่าง ๆ คือ การลงทุนโดยตรงในลักษณะรัฐวิสาหกิจหรือร่วมลงทุนกับเอกชน การให้การปกป้องคุ้มครอง (Protection) หรือให้การอุดหนุน (Subsidy) ทั้งทางตรงและทางอ้อม การส่งเสริม (Promotion) ซึ่งมุ่งให้อุตสาหกรรมมีสมรรถภาพสูงขึ้น การควบคุมหรือดูแลเพื่อไม่ให้อุตสาหกรรมก่อผลเสียหรือสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชน ตลอดจนการคุ้มครองและดูแลสวัสดิการของแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในประเทศไทยในเวลาที่ผ่านมาเน้นการแทรกแซงในลักษณะการเก็บอากรขาเข้าในอัตราสูง หรือชักจูงให้มีการลงทุนโดยยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีอากรและหน่วยงานของรัฐบาล มีการใช้อำนาจประโยชน์ต่อวิสาหกิจโดยการสร้างสิ่งสาธารณูปโภคแม้จะยังไม่เพียงพอกับความต้องการก็ตาม แต่การส่งเสริมเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพของวิสาหกิจและการควบคุมดูแลเพื่อไม่ให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมก่อผลเสียแก่สังคม ยังไม่มีการให้ความสำคัญเท่าที่ควร

นอกจากกลยุทธ์และนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับต่าง ๆ แล้ว ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คือ ความพร้อมมูลของปัจจัยการผลิต เช่น วัตถุดิบและแรงงาน สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาค นโยบายการเงิน การคลังนโยบายการค้าต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับอากรขาเข้าและการคุ้มครองอุตสาหกรรม มาตรการการส่งเสริมการลงทุน และการลงทุนจากต่างประเทศ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีส่วนสนับสนุนการเจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรมไทยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน แต่ในปัจจุบันนี้ภาคอุตสาหกรรมของไทยต้องเผชิญกับปัญหานานาประการ ความได้เปรียบของไทยทางด้านวัตถุดิบ และแรงงานนับวันจะลดน้อยลง การจะสร้างไว้ซึ่งอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

อย่างเช่นในอดีต จำเป็นต้องมีการหากกลยุทธ์และนโยบายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.3 ลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.3.1 ลักษณะเด่นของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีลักษณะดังนี้³

1. การเข้าสู่ธุรกิจ

การเข้าสู่ธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจะทำได้ง่ายเพราะใช้เงินลงทุนและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไม่สูงมากนัก และหากเกิดความผิดพลาดในการดำเนินการก็เสียหายไม่มาก และมีโอกาสฟื้นตัวได้ง่ายกว่าวิสาหกิจขนาดใหญ่

2. ความคล่องตัวในการบริหารการจัดการ

เนื่องจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็กมีขนาดโครงสร้างไม่ใหญ่ทำให้การบริหารจัดการมีความคล่องตัว ซึ่งส่งผลให้ผู้ประกอบการสามารถควบคุมดูแลกิจการได้ทั่วถึงใกล้ชิดมากกว่าวิสาหกิจขนาดใหญ่

3. การดำเนินธุรกรรม

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจะดำเนินธุรกรรมได้ยืดหยุ่นมาก ไม่ว่าจะด้านการผลิตสินค้า การจัดจำหน่าย หรือการบริการ ซึ่งจะสอดคล้องกับยุคการผลิตและการค้าที่ต้องการตอบสนองที่รวดเร็ว ตลอดจนการผลิตและการค้าที่มุ่งความหลากหลายรูปแบบหรือบริการมากกว่ามุ่งปริมาณ

4. ความชำนาญเฉพาะด้าน

เนื่องจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดใหญ่เป็นกิจการที่ไม่ใหญ่โตและมักจะมีการผลิตในสินค้าประเภทใดประเภทหนึ่ง ไม่มีการผลิตสินค้าหลากหลายเหมือนดังเช่นวิสาหกิจขนาดใหญ่ ดังนั้น การสร้างความชำนาญเฉพาะด้านจะทำได้ง่ายกว่าวิสาหกิจขนาดใหญ่ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพเป็นอย่างมาก

2.3.2 ลักษณะข้อดี-ข้อเสียของ SMEs

1. ข้อดีของ SMEs

³ คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ทิศทางของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในการฟื้นฟูเศรษฐกิจ. 2542, หน้า 67.

- ไม่ใหญ่มากนัก
- 1.1 วัตถุประสงค์ได้ในพื้นที่ที่ทำการผลิต
 - 1.2 มีความคล่องตัวในการบริหารกิจการ เนื่องจากโครงสร้างกิจการ
 - 1.3 สามารถเริ่มกิจการหรือก่อตั้งได้ง่าย เนื่องจากต้นทุนไม่สูงมากนัก
2. ข้อเสียของ SMEs
- 2.1 กิจการมีขนาดเล็ก ล้มได้ง่าย
 - 2.2 เทคโนโลยีที่ใช้ในกิจการค่อนข้างมีประสิทธิภาพต่ำ ทำให้สินค้าที่ผลิตมีคุณภาพต่ำ
 - 2.3 เป็นกิจการที่ไม่มั่นคง ขอลินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ค่อนข้างยาก
 - 2.4 เป็นกิจการที่ผู้ประกอบการขาดความรู้ความชำนาญด้านการจัดการการตลาด เนื่องจากความเชื่อถือค่อนข้างน้อย

2.4 บทบาทและความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.4.1 บทบาทของ SMEs⁴

1. ก่อให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจไทยในแง่การจ้างงาน การสร้างมูลค่าผลผลิต การสร้างรายได้จากการส่งออก
2. ก่อให้เกิดการสร้างสรรสินค้าและบริการ เพื่อสนองความต้องการและอำนวยความสะดวกต่อธุรกรรมทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การผลิตหรือการแปรรูป การเก็บรักษา การจำหน่าย การให้บริการหลังการขาย การขนส่ง การให้บริการในลักษณะอาชีพอิสระต่าง ๆ
3. เป็นจุดกำเนิดของผู้ที่จะสนใจลงทุนเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ เนื่องจากกิจการ SMEs ใช้เงินลงทุนไม่สูง ถ้าพลาดพลังความเสียหายที่เกิดขึ้นจะไม่มากนัก แต่หากกิจการอยู่รอด และเจริญก้าวหน้าก็จะเป็นหลักฐานการพัฒนาประเทศที่สำคัญ
4. เป็นแหล่งหรือโรงเรียนฝึกอาชีพของบรรดาแรงงานประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะแรงงานที่มีได้ผ่านระบบการศึกษาด้านอาชีวศึกษา โดยแรงงานเหล่านี้จะสมัครเข้ามาทำงานและฝึกฝนเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานจริง
5. ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงกับกิจการขนาดใหญ่ หรือกิจการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
6. ป้องกันการผูกขาดในระบบเศรษฐกิจ คือ SMEs ช่วยให้เกิดการแข่งขันในการดำเนินธุรกิจ ทั้งนี้การแข่งขันที่เป็นธรรมจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม

⁴ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. บทบาทความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. 2542, หน้า 7-8

ประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศพัฒนาแล้ว ได้ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนา SMEs เพราะเชื่อมั่นว่าเป็นจักรกลสำคัญในการพัฒนาประเทศ

ในสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ SMEs มีบทบาทในการสร้างสรรค์สินค้าและบริการใหม่ ๆ เป็นแหล่งเปิดโอกาสให้เกิดการริเริ่มกิจการ และเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันการผูกขาด

ส่วนประเทศยุโรปตะวันตก SMEs มีบทบาทในฐานะเป็นแหล่งผลิตสินค้าและบริการที่เน้นรูปแบบความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ โดยมุ่งผลิตสินค้าและบริการสนองตลาดเฉพาะกลุ่มที่เน้นรูปแบบสินค้าแฟชั่น และสินค้ามูลค่าสูง

ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่น เน้น SMEs ที่เป็นอุตสาหกรรมสนับสนุน ซึ่งเชื่อมโยงกับกิจการขนาดใหญ่ เพื่อให้วงจรการผลิต การค้า และการบริการ เกิดความต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ

และสำหรับไต้หวัน ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศได้เน้นบทบาทของ SMEs มาโดยตลอด จนกลายเป็นรากฐานสำคัญที่ผลักดันให้ประเทศเจริญเติบโตอย่างเข้มแข็ง

2.4.2 ความสำคัญของ SMEs

SMEs มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังนี้⁵

1) หน่วยผลิตในภาคอุตสาหกรรมไทยกว่าร้อยละ 98 เป็นผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม SMEs จึงเป็นทั้งแหล่งผลิตและแหล่งรองรับแรงงานขนาดใหญ่ที่จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนให้เกิดความแข็งแกร่งอย่างจริงจัง

2) SMEs เป็นเหมือนกระดูกสันหลังของการพัฒนาเศรษฐกิจให้แข็งแกร่งและสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก ดังจะเห็นได้จากประเทศญี่ปุ่นที่มีการพัฒนา SMEs อย่างจริงจังและครบวงจร เป็นรากฐานสำคัญที่ผลักดันให้อุตสาหกรรมญี่ปุ่นเติบโต พลิกฟื้นเศรษฐกิจขึ้นมาจากช่วงที่พังทลายหลังสงคราม และก้าวเป็นผู้นำเศรษฐกิจโลกได้อย่างรวดเร็ว

3) ประเทศที่มีเศรษฐกิจแข็งแกร่ง เช่น ไต้หวัน ซึ่งมีการพัฒนาระบบ SMEs ให้แข็งแกร่งอย่างต่อเนื่อง ทำให้ SMEs สามารถเติบโตได้ขึ้นมาควบคู่กับธุรกิจขนาดใหญ่ SMEs จึงเป็นพลังที่สำคัญ ในการผลักดันเศรษฐกิจไต้หวันให้รอดพ้นจากวิกฤตทางเศรษฐกิจที่รุนแรงในเอเชีย

4) ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีอัตราการเพิ่มของประสิทธิภาพการผลิตในอัตราที่สูงกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ เนื่องจากธุรกิจขนาดกลางและย่อมที่จะพัฒนาขึ้นเป็นธุรกิจชั้นนำท่ามกลางธุรกิจขนาดใหญ่ได้นั้น จะต้องเผชิญภาวะการแข่งขันที่รุนแรงระหว่างธุรกิจขนาดใหญ่และธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้วยกัน ทำให้ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต้องปรับเทคโนโลยีและประสิทธิภาพการผลิตตลอดเวลา

⁵ เรื่องเดียวกัน. หน้า 10-14

5) ระบบबंध่วงการผลิตระหว่างอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และ SMEs จะช่วยให้มีการผลิตอย่างครบวงจร ยังผลให้อุตสาหกรรมไทยมีการตอบสนองตอบอย่างรวดเร็วต่อความต้องการในตลาดโลกและช่วยให้ไทยสามารถเพิ่มส่วนแบ่งในตลาดได้ภายใต้ภาวะการแข่งขันที่รุนแรง เนื่องจากภายใต้ Subcontracting เป็นการนำหลักการของระบบการแบ่งงานกันทำมาใช้กับระบบการผลิตระหว่างอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และ SMEs ซึ่งจะเกิดความชำนาญเฉพาะด้านกับ SMEs ระบบการผลิตที่ครบวงจรและมีต้นทุนที่ต่ำจะช่วยให้อุตสาหกรรมไทยสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดโลกได้ทั้งด้านคุณภาพและราคา

6) SMEs เป็นพลังสำคัญที่จะช่วยให้เศรษฐกิจและอุตสาหกรรมไทยกลับมามีความแข็งแกร่งและสามารถขยายตัวได้ตามศักยภาพที่แท้จริง ในภาวะที่เศรษฐกิจไทยยังถดถอยเช่นนี้ ธุรกิจอุตสาหกรรมใหญ่ไม่มีกำลังทุนเพียงพอในการขยายการผลิตได้อย่างครบวงจรเหมือนในช่วงที่ผ่านมา การเพิ่มความแข็งแกร่ง SMEs ให้เป็นพลังสำคัญในการबंध่วงการผลิตให้กับธุรกิจใหญ่ จึงมีความจำเป็นเพื่อให้ระบบการผลิตของอุตสาหกรรมไทยเดินหน้าต่อไปได้ เท่ากับเป็นการเพิ่มกำลังการผลิตของระบบเศรษฐกิจโดยรวม

องค์กรภายนอกที่มีบทบาทต่อการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตของ SMEs ส่วนใหญ่คือบริษัทที่ซื้อสินค้า สั่งผลิต หรือส่งबंध่วงการผลิตให้ SMEs และบริษัทผู้จำหน่ายเครื่องจักร

2.5 ปัญหาของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

ปัญหาและข้อจำกัดในการประกอบ SMEs มีดังต่อไปนี้

2.5.1 ปัญหาด้านการตลาด

SMEs ส่วนใหญ่มักตอบสนองความต้องการของตลาดในท้องถิ่น และตลาดในประเทศเป็นหลัก มีเพียงส่วนน้อยที่มีความรู้ทางด้านการตลาดต่างประเทศในระดับมาตรฐานสากล ทำให้ขาดศักยภาพในการมีตลาดเป็นของตนเอง โดยเฉพาะตลาดต่างประเทศซึ่งสามารถทำรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ// ขณะเดียวกันความได้เปรียบในเรื่องความสะดวกรวดเร็วในการคมนาคมขนส่ง ช่องทางการจัดจำหน่าย ตลอดจนการเปิดเสรีทางการค้า ทำให้อุตสาหกรรมขนาดใหญ่และสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาแข่งขันกับ SMEs ในเชิงของการตลาด ต้นทุนและคุณภาพ

2.5.2 ปัญหาด้านแรงงาน

SMEs โดยทั่วไปจะมีลักษณะพึ่งพิงแรงงานในระดับที่สูง โดยเฉพาะ SMEs ในภูมิภาคจะมีการใช้แรงงานในท้องถิ่นนอกภาคการผลิตเป็นหลัก ความผันผวนของปริมาณแรงงานและปัญหาการเข้าออกสูง ทำให้ผู้ประกอบการ SMEs ไม่สามารถฝึกฝนและพัฒนาทักษะความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งระดับการศึกษา ประสบการณ์ และความรู้เฉพาะด้านของแรงงานมีน้อย

มาก ทำให้ผู้ประกอบการ SMEs ไม่สามารถใช้ศักยภาพสูงสุดของบุคลากรที่มีอยู่ได้ทันกับความต้องการและการแข่งขันของตลาดเป้าหมาย

2.5.3 ปัญหาด้านเทคโนโลยีการผลิตและสารสนเทศ

SMEs ส่วนใหญ่จะใช้เครื่องจักรเก่าซึ่งมีอายุการใช้งานนานมาก ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ และไม่สามารถปรับปรุงให้เพิ่มขีดความสามารถได้ ขณะเดียวกัน SMEs ก็มีปัญหาด้านแหล่งเงินทุนสนับสนุน จึงทำให้เกิดข้อจำกัดในการยกระดับความสามารถและการปรับตัวให้ทันกับความต้องการของตลาดโดยเฉพาะตลาดต่างประเทศ

ด้านข้อมูลและสารสนเทศ ระดับการจัดการและบริหารข้อมูลของผู้ประกอบการจะต่ำเนื่องจากเทคโนโลยีที่เข้ามาในระบบธุรกิจของไทยเมื่อไม่นานมานี้ และผู้ประกอบการยังขาดศักยภาพในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่ทั่วโลก มาปรับให้เข้ากับความรู้ความเข้าใจในระบบของตนเอง เช่นความรู้ด้าน Internet และการจัดการข้อมูลเพื่อการบริหาร

2.5.4 ปัญหาด้านการจัดการ

SMEs มักขาดความรู้ด้านการจัดการหรือบริหารงานที่มีระบบ เนื่องจากส่วนใหญ่เริ่มจากการเป็นลูกจ้าง หรือวิชาชีพอิสระ หรือรับช่วงการดำเนินธุรกิจจากครอบครัว ทำให้ขาดการวิเคราะห์ปัญหา โดยเฉพาะด้านการตลาด กฎหมาย บัญชี และการเงิน ตลอดจนแรงงานสัมพันธ์ ข้อสังเกตประการหนึ่งก็คือ ความสามารถในการหาทรัพยากรบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเข้ามาร่วมจัดการยังมีอยู่น้อยและมักประสบกับปัญหาเรื่องแนวความคิดกับรูปแบบที่ SMEs ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งยังยึดติดกับระบบเดิม รวมไปถึงระบบบัญชีที่ไม่มีคุณภาพ จึงนำไปสู่ความยากลำบากที่จะเสนองบการเงินเพื่อขอการสนับสนุนจากสถาบันการเงิน

2.5.5 ปัญหาด้านการเข้าถึงบริการการส่งเสริมและการสนับสนุนของรัฐและองค์กรอื่น

SMEs ส่วนมากปิดบทบาทตัวเองในการเข้ามาใช้บริการของรัฐ เนื่องจากปัญหาความไม่เข้าใจเกี่ยวกับ นโยบายภาษีอากรของรัฐ เช่น กลัวถูกจัดเก็บภาษีเพิ่มเติม กลัวถูกตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม หรือมาตรฐานความปลอดภัยของการทำงาน ตลอดจนด้านแรงงานสัมพันธ์ แม้ว่าทางภาครัฐโดยเฉพาะการส่งเสริมการลงทุนได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการสร้างความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการ SMEs ในการตอบสนองต่อบริการของภาครัฐ

นอกเหนือจากองค์กรภาครัฐแล้วองค์กรภาคเอกชน เช่น สมาคมธนาคารไทย หอการค้าไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ตลอดจนสมาคมการค้าและอุตสาหกรรมต่าง ๆ หลายสาขา ยังไม่สามารถเข้าไปมีบทบาทมากนัก เนื่องมาจากจำนวนบุคลากร และงบประมาณไม่เพียงพอที่จะตอบสนองต่อ SMEs ที่มีการกระจายตัวอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศ ประเด็นที่เป็นความกังวลของผู้ประกอบการ SMEs ในปัจจุบันที่มีอยู่สูง คือ กลัวความล้มเหลวทางการค้าของ

ตนเองจะเปิดเผยต่อสาธารณะและคู่แข่ง เนื่องจากยังขาดกฎหมายเกี่ยวกับความลับทางการค้ามา รองรับและคุ้มครองตลอดจนความกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านภาษีอากร

2.5.6 ปัญหาด้านการเงิน

SMEs มีปัญหาด้านการเงินเป็นปัญหาที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก และเป็น ประเด็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการขยายบทบาทของ SMEs ให้เกิดความสำเร็จในการยกระดับของ SMEs เพื่อการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจไทย ปัญหาด้านการเงินที่เป็นองค์ประกอบหลัก ได้แก่

1) การขาดแคลนเงินทุน

สาเหตุและปัญหาของการขาดแคลนเงินทุน มีดังต่อไปนี้⁶

1.1) มีช่องทางการระดมเงินที่จำกัด และ SMEs ส่วนใหญ่พึ่งพาเงินทุน จากธนาคารพาณิชย์เป็นแหล่งเงินหลักนอกเหนือจากเงินทุนส่วนตัวที่มีอยู่ค่อนข้างจำกัด นอกจากนี้ การเข้าถึงแหล่งเงินได้น้อยก็เป็นอุปสรรคในการจัดหาเงินทุนแก่กิจการ และไม่สามารถระดมเงิน โดยตรงจากผู้ลงทุนได้ เช่น การออกตราสารต่าง ๆ จำหน่าย การออกตราสารทุนจำหน่าย โดยเฉพาะการไม่มีตลาดตราสารทุนเพื่อรองรับความต้องการเพิ่มทุนของ SMEs ได้อย่างกว้างขวาง และมีประสิทธิภาพ อีกทั้งบทบาทของสถาบันการเงินอื่น ๆ โดยเฉพาะสถาบันการเงินของรัฐที่สามารถเป็นแหล่งเงินต้นทุนต่ำยังมีไม่มากพอและมีข้อจำกัดอยู่มาก ทำให้ต้องพึ่งพิงธนาคารพาณิชย์และแหล่งเงินนอกระบบ ซึ่งทำให้ต้นทุนการผลิตสูง อีกทั้งธนาคารพาณิชย์ประสบปัญหา เรื่องหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และงดปล่อยสินเชื่อ ก็จะทำให้ปัญหาขาดแคลนเงินทุนทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

1.2) มีความน่าเชื่อถือและความสามารถในการระดมเงินต่ำ SMEs ส่วนใหญ่ไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากสถาบันการเงินอย่างเต็มที่ เนื่องจากประสบปัญหาดังต่อไปนี้

- หลักประกันการกู้ยืมไม่เพียงพอ
- ขาดความรู้ความเข้าใจในการขอสินเชื่อ
- ขาดทักษะการบริหารงานที่ดีพอ เช่น การจัดทำข้อมูลเสนอ โดย

เฉพาะข้อมูลด้านการเงิน และการวางแผนดำเนินธุรกิจ ทำให้ขาดความน่าเชื่อถือ ภาพของ SMEs ในสายตาธนาคารพาณิชย์มักจะถูกมองว่าเป็นธุรกิจที่ไม่มั่นคง และโอกาสล้มค่อนข้างง่าย และ

1.3) ขาดระบบการให้บริการทางการเงินในลักษณะเฉพาะทั้งระบบ

⁶ สุวัจน์ ลิปตพัลลภ. บทบาทของกระทรวง อุตสาหกรรมในการช่วยเหลือและส่งเสริม SMEs. วารสารธุรกิจ, 2 มีนาคม 2542, หน้า 68-70.

1.4) สถาบัน ตัวองค์กรและวิธีการเข้าถึงทุนที่ครบวงจรเป็นการเฉพาะ

1.5) สำหรับ SMEs เนื่องจากระบบการให้สินเชื่อและบริการทางการเงินในการสนับสนุน SMEs ของไทยจะมีลักษณะเป็นสินเชื่อทางการค้า สินเชื่อเพื่อการพาณิชย์ เงินเบิกเกินบัญชี หรือเป็นไปตามรูปแบบของการให้สินเชื่อแบบเดิมที่ไม่ได้มีการแยกกลุ่มลูกค้า SMEs ขอบมาเป็นเอกเทศ หรือมีลักษณะการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในรูปของการให้สินเชื่อโครงการ ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการสถาบันการเงินมีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์ ตรวจสอบข้อมูล ตลอดจนสร้างวินัยในการบริหารเงินอย่างเป็นระบบของผู้ประกอบการ SMEs

2) ต้นทุนเงินที่สูง

จากการที่ SMEs มีข้อจำกัดในการระดมเงินทุนและการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายแหล่งเงินนอกระบบ ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากดอกเบี้ยนอกระบบค่อนข้างสูง และโอกาสชำระคืนได้ค่อนข้างน้อย

3) ความไม่สอดคล้องของลักษณะเงินและการใช้เงิน

การระดมเงินที่มีอยู่จำกัด สถาบันการเงินหรือแหล่งเงินอื่นมักให้เงินกู้ระยะสั้น เช่น ในรูปของเงินเบิกเกินบัญชี และมีเงื่อนไขเสียเปรียบ โดยเฉพาะแหล่งเงินนอกระบบซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินระยะสั้น ดอกเบี้ยสูง ในขณะที่ SMEs ต้องการเงินระยะยาวที่เพียงพอในการลงทุนที่ต้องการเวลาฟื้นตัวของกิจการ ดังนั้นจึงเกิดปัญหาความไม่สอดคล้องกันระหว่างลักษณะเงินและการใช้เงิน ทำให้มีปัญหาขาดสภาพคล่องเมื่อไม่ได้รับการต่ออายุเงินทุนระยะสั้น เนื่องจากเงินทุนที่ได้รับบางส่วนถูกนำไปลงทุนในสินทรัพย์ถาวร ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาในการคืนทุน นอกจากนี้การที่สถาบันการเงินส่วนใหญ่มักเรียกคืนเงินกู้เร็วโดยเฉพาะเมื่อเห็นว่ากิจการเริ่มมีปัญหาซึ่งทำให้กิจการยังมีปัญหาการเงินมากขึ้น

จากรายงานบทศึกษาปัญหาการเงินของภาคธุรกิจเอกชนไทย โดยคณะทำงานศึกษาการเงินของภาคธุรกิจเอกชน กระทรวงการคลัง ลงวันที่ 21 เมษายน 2541 ได้ระบุปัญหาด้านการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กไว้ดังนี้⁷

3.1) ผู้ประกอบการเกือบทุกแห่งเผชิญกับปัญหาการขาดสภาพคล่อง กลุ่มที่มีการส่งออกจะมีปัญหาน้อยที่สุด ในขณะที่กลุ่มที่พึ่งพาดตลาดภายในประเทศ จะได้รับผลกระทบมากที่สุด นอกจากนี้สถาบันการเงินผู้ให้กู้ยังเรียกหลักประกันเพิ่มเติมโดยเฉพาะหากการค้าขายนั้นเป็นสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มตามอัตราแลกเปลี่ยน ผู้กู้ก็จำเป็นต้องขอวงเงินเพิ่มขึ้น แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการตอบสนอง

⁷ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม . 2542, หน้า 10-18

3.2) ปัญหาการชะลอการให้เครดิตทางการค้า ระหว่างผู้ประกอบการค้าด้วยกัน เดิมให้เครดิตนาน 3-4 เดือน ก็ลดลงเหลือเพียง 2-3 สัปดาห์ บางรายต้องซื้อขายกันโดยชำระเงินสด

3.3) เพื่อให้ธุรกิจสามารถดำรงอยู่ได้ ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กแก้ไขปัญหโดยการกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนนอกระบบ การลดการผลิต ลดเงินเดือน โบนัส ปลดคนงาน หรือหยุดการผลิตบางส่วน

3.4) อัตราดอกเบี้ยที่สูงผิดปกติ ได้กลายเป็นภาระหนักทางการเงินของธุรกิจเหล่านี้ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และแนวโน้มความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน และการขาดสภาพคล่อง อาจทำให้ธุรกิจต้องมีการลดขนาดลงเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย

2.6 นโยบายและแผนการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของ SMEs ที่มีต่อเศรษฐกิจ จึงได้มีการส่งเสริมและพัฒนาโดยตลอด จนมีการกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยปัจจุบันได้มีการชี้แนะและสนับสนุนให้มีการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่สอดคล้องกับปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในพื้นที่ เพื่อให้ชนบทได้รับผลจากการกระจายทรัพยากรในท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนในชนบท การกระจายรายได้ การกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค และสร้างความเท่าเทียมกันของคนในสังคม ซึ่งในปัจจุบันที่มุ่งให้ SMEs ปรับโครงสร้างเป็นภาคธุรกิจเพื่อการส่งออกที่แท้จริง บทบาทของภาครัฐในการสนับสนุน SMEs สามารถแบ่งออกได้ดังต่อไปนี้

2.6.1 นโยบายของภาครัฐ

นโยบายของภาครัฐในการส่งเสริม SMEs จะสะท้อนอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เฉพาะอย่างยิ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) หรือ แผนฯ 8 ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ดังนี้

1) พัฒนาศักยภาพของคนไทย ให้มีทักษะด้านการบริหารจัดการและเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ผู้ประกอบการ ผู้นำธุรกิจในชุมชน กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มสตรี และผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ตลอดจนแรงงานที่กลับคืนสู่ท้องถิ่น เนื่องจากประสบปัญหาเศรษฐกิจ

2) พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาคน

3) รณรงค์และสนับสนุนอุตสาหกรรมในครัวเรือน และอุตสาหกรรมชุมชนที่มีความสอดคล้องกับทรัพยากรและภูมิปัญญาของท้องถิ่น เน้นการเปลี่ยนแนวความคิดจากมุ่งกำไรเป็นการลงทุนเพื่อพัฒนาสังคมควบคู่กันไป

4) พัฒนาศักยภาพของภูมิภาคและชนบทเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน สนับสนุนชุมชนให้มีการริเริ่มทำธุรกิจที่ชุมชนเป็นเจ้าของและบริหารจัดการเองภายใต้ความร่วมมือของภาคเอกชน องค์การพัฒนาเอกชน และหน่วยงานปกครองท้องถิ่น ธุรกิจที่เป็นเป้าหมายได้แก่ ธุรกิจการเกษตร ธุรกิจหัตถกรรม และธุรกิจที่ใช้การจ้างงานในท้องถิ่นตามความถนัดของชุมชน

5) พัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคนและคุณภาพชีวิต พัฒนาอุตสาหกรรมการเกษตรและแปรรูปสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมชุมชน เช่น นิคมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กในพื้นที่การจัดตั้งเขตการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อเป็นวัตถุประสงค์ของอุตสาหกรรม โดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่ สิ่งจูงใจด้านสิทธิประโยชน์ของภาษีและเงินทุน อัตราดอกเบี้ยผ่อนปรน เป็นต้น

6) สนับสนุนการกระจาย SMEs และกิจการสนับสนุนไปสู่ภูมิภาค โดยการพัฒนาความสามารถและขยายบทบาท และจำนวนผู้ประกอบการในท้องถิ่น สนับสนุนการย้ายฐานการผลิตออกจากกรุงเทพฯ และปริมณฑล เพิ่มบทบาทของเอกชนและองค์กรพัฒนาเอกชน รวมทั้งพัฒนาพื้นที่ภูมิภาคและพื้นที่ชายแดน

7) จัดให้มีองค์การถาวรในการพัฒนา SMEs อย่างเป็นระบบ ให้มีคณะกรรมการระดับนโยบายที่มีเอกภาพเป็นการถาวรรับผิดชอบการพัฒนา SMEs เพื่อกำกับ ประสานนโยบาย แผนงาน การจัดสรร และการกระจายทรัพยากรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.6.2 แผนแม่บทอุตสาหกรรมของกระทรวงอุตสาหกรรมฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2540-2544)

(แผนแม่บทเฉพาะส่วนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม) คณะรัฐมนตรี เห็นชอบ 12 พฤศจิกายน 2539

1) มาตรการทั่วไป

จัดให้มีการทำแผนระยะยาวเน้นการลดต้นทุน ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต และเพิ่มคุณค่าของผลผลิต ปรับปรุงระบบการบริหาร สร้างเสริมความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมขนาดย่อม ขนาดเล็ก และขนาดกลาง และรัฐจะต้องจัดระบบการทำงานภาครัฐ เพื่อรองรับมาตรการดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพ

2) เร่งดำเนินแผนงานโดยการส่งเสริม SMEs ตามแผนปฏิบัติการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม

2.7 บทบาทของกระทรวงอุตสาหกรรมในการส่งเสริมพัฒนา SMEs

แม้ว่ากิจการ SMEs และ/หรือผู้ประกอบการ SMEs จะมีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่ SMEs ส่วนใหญ่ก็ยังคงประสบปัญหาและข้อจำกัดต่าง ๆ⁸ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ปัญหาในการใช้เทคโนโลยีการผลิตและการจัดการที่มีระบบ ปัญหาความสามารถในการแสวงหาตลาด ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะความชำนาญงาน ปัญหาการขาดแคลนข้อมูลข่าวสาร และประกอบกับการได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ จึงมีผลทำให้ SMEs ยังไม่สามารถแสดงพลังการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยได้อย่างเต็มที่

ฐานรากของโครงสร้างเศรษฐกิจไทย แต่ที่ผ่านมายังไม่ได้มีการเสริมสร้างให้แข็งแรงเพียงพอที่จะรองรับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจซึ่งขยายตัวอย่างรวดเร็ว ดังนั้นเมื่อวิกฤตการณ์เศรษฐกิจของไทยก็พังทลายลง และได้รับความเดือดร้อนกันถ้วนหน้าในช่วงระยะ 2 ปีที่ผ่านมา ดังนั้นการกอบกู้หรือพลิกฟื้นเศรษฐกิจจึงจำเป็นต้องสร้างรากฐาน หรือสร้าง SMEs ให้เข้มแข็ง มีศักยภาพเพียงพอที่จะรองรับ หรือเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย

ด้วยแนวความคิดที่จะสร้างและพัฒนา SMEs ให้มีประสิทธิภาพ เข้มแข็ง อยู่รอดและเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต กระทรวงอุตสาหกรรม จึงได้ผลักดันความคิดดังกล่าวไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยได้ดำเนินมาตรการและโครงการต่าง ๆ ในการส่งเสริมพัฒนา SMEs ออกมาอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว⁹ กล่าวคือ

2.7.1 มาตรการสินเชื่อบรรเทาปัญหาการขาดสภาพคล่องของ SMEs คือ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการคลัง และสถาบันการเงินพิเศษในกำกับของรัฐ 6 แห่ง ได้แก่ บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (IFCT) บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม (บอย.) ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) และธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จัดสินเชื่อเพื่อสนับสนุน SMEs ในปี 2542 วงเงิน 35,000 ล้านบาท และจัดหาเงินทุน เพื่อการค้ำประกันสินเชื่อ ผ่านบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) 500 ล้านบาท รวมทั้งหมด 35,500 ล้านบาท และจนถึงสิ้นเดือนสิงหาคม 2542 สถาบันการเงินดังกล่าวได้อนุมัติสินเชื่อ และค้ำประกันสินเชื่อ SMEs ไปแล้ว 4,733 ราย เป็นเงิน 23,642.57 ล้านบาท หรือ 66.6% ของวงเงินเป้าหมาย

⁸ สุวัจน์ ลิปตพัลลภ. "ทิศทางของธุรกิจขนาดกลาง-ย่อมในการฟื้นฟูเศรษฐกิจ."วารสารบริหารธุรกิจ ฉบับพิเศษ. มีนาคม 2542, หน้า 8-10.

⁹ เรื่องเดียวกัน. หน้า 6-9.

นอกจากนี้กระทรวงอุตสาหกรรมยังได้ร่วมมือกับ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ตามโครงการ “ร่วมพัฒนาทุน... เกื้อหนุน SMEs” ในการกลั่นกรองกิจการ SMEs ซึ่งได้รับการส่งเสริมพัฒนาเทคนิค วิชาการตามแผนงาน โครงการต่าง ๆ ของกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อเสนอให้ ธนาคารกรุงไทยฯ พิจารณาสับสนุนสินเชื่อ โดยกำหนดวงเงินโครงการนี้ 4,500 และ 5,500 ล้านบาทในปี 2542 และ 2543 ตามลำดับ จนถึงสิ้นเดือนสิงหาคม 2542 ธนาคารกรุงไทยฯ ได้อนุมัติสินเชื่อไปแล้ว 52 ราย เป็นเงิน 629.28 ล้านบาท

2.7.2 เสนอและผลักดัน “ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.” เพื่อเป็นกฎหมายพื้นฐานในการวางระบบและกลไกการกำหนดนโยบายการจัดทำแผนการประสานงาน แผนการติดตามกำกับ การปฏิบัติงานตามนโยบาย และแผนส่งเสริม SMEs และการเสนอแนะด้านสิ่งจูงใจที่เหมาะสม ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้รับหลักการวาระที่ 1 ร่างพระราชบัญญัตินี้แล้ว เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2542 ขณะนี้ได้ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่ 2 และ 3 แล้วเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2542 และผ่านการพิจารณา วาระที่ 1 ชั้นวุฒิสภาเมื่อวันที่ 17 กันยายน 2542 และผ่านสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2543

2.7.3 การจัดทำ “แผนแม่บทการพัฒนา SMEs” เพื่อสร้างแผนหลักของการดำเนินงานส่งเสริมพัฒนา SMEs ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีเอกภาพ เกิดการประสานเกื้อกูลกันและมีความต่อเนื่องในระยะยาว ซึ่งการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนา SMEs นี้ จะรองรับกับกฎหมายส่งเสริม SMEs และแผนแม่บทเป็นการร่วมมือทำงานอย่างใกล้ชิดระหว่างภาครัฐ คือ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ และภาคเอกชน คือสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และหอการค้าไทย

2.7.4 ดำเนินงาน “โครงการจัดตั้งสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม” ซึ่งเป็นสถาบันอิสระเพื่อการพัฒนาขีดความสามารถผู้ประกอบการ SMEs ที่ดำเนินการอยู่แล้ว (Exist Entrepreneur) และสร้างผู้ประกอบการ SMEs ที่มีศักยภาพรายใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น (Potential Entrepreneur) ด้วยกระบวนการฝึกอบรมระบบเรียนรู้แบบ (Experiential Learning) รวมทั้งการปรึกษาแนะนำและการสนับสนุนด้านข้อมูล (จากการศึกษาวิจัย) ที่เป็นในการประกอบการ โครงการนี้เป็นโครงการร่วมมือระหว่างกระทรวงอุตสาหกรรมกับสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ โดยระยะแรกมี 8 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ซึ่งจะใช้บริเวณศูนย์รังสิต เป็นที่ตั้งสถาบันกลาง) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยบูรพา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทั้งนี้คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบในหลักการเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2542 และได้เปิดตัวสถาบันพัฒนา SMEs (กลาง) เป็นทางการ โดยเปิดการฝึกอบรมเป็นปฐมฤกษ์ไปแล้วเมื่อวันที่

18 มิถุนายน 2542 ส่วนสถาบันหรือศูนย์เครือข่ายในภูมิภาคก็ได้ทยอยเปิดดำเนินการทุกสถาบันแล้วในเดือนกรกฎาคม 2542 ทั้งนี้ในช่วงปี 2542 – 2543 สถาบันพัฒนา SMEs และสถาบันเครือข่าย มีเป้าหมายพัฒนาผู้ประกอบการ SMEs ที่ดำเนินกิจการแล้ว 8,400 ราย และพัฒนาผู้ประกอบการ SMEs รายใหม่ 24,000 ราย

2.7.5 โครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (นิคมอุตสาหกรรม SMEs)

กระทรวงอุตสาหกรรมได้ทำการส่งเสริมและจูงใจให้กลุ่มอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในสาขาต่าง ๆ เข้ามาอยู่รวมกันในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง โดยภาครัฐเข้าไปมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่าง ๆ และสิทธิประโยชน์ที่จำเป็น จะก่อให้เกิดผลดี เช่น

(1) อุตสาหกรรมสาขาต่าง ๆ ที่ต้องเชื่อมโยงพึ่งพากัน จะมีการพัฒนาที่เกื้อกูลและต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบ

(2) ก่อให้เกิดการเกื้อหนุนด้านรับช่วงการผลิต

(3) ก่อให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านการผลิตและการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยี

(4) ช่วยให้เกิดภาวะการลงทุน

(5) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรในระบบอุตสาหกรรมดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ

(6) มีโอกาสได้รับสิทธิและประโยชน์ ตลอดจนการส่งเสริมสนับสนุน เช่น ด้านภาษี การอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติ และการควบคุมตามกฎหมายระเบียบต่าง ๆ

ในระยะแรก เห็นควรจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม SMEs ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่ได้จัดตั้งอยู่แล้ว แต่ยังมีพื้นที่ว่างอันเนื่องมาจากผลกระทบวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งขณะนี้สมาคมนิคมอุตสาหกรรมไทย ซึ่งมีสมาชิกที่เป็นผู้ประกอบการนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ 15 แห่ง ได้ยืนยันว่านิคมอุตสาหกรรมและเขตประกอบการอุตสาหกรรมที่มีอยู่ในปัจจุบันมีความพร้อมอยู่แล้วในทุกด้าน ทั้งด้านกายภาพ และมาตรฐานระบบสาธารณูปโภค และระบบควบคุมมลภาวะ

การส่งเสริมให้ SMEs เข้ามาอยู่รวมกันในนิคมอุตสาหกรรม SMEs นั้นจำเป็นต้องมีมาตรการส่งเสริมและจูงใจที่เหมาะสม เช่น

(1) มาตรการสิทธิประโยชน์ และสิ่งจูงใจในด้านภาษีอากรการนำเข้าเครื่องจักร และวัตถุดิบ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน และพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่ง

ประเทศไทย โดยอาจมีเงื่อนไขเป็นพิเศษสำหรับ SMEs และไม่ควรกำหนดเงื่อนไขที่จะต้องทำการผลิตเพื่อการส่งออกเป็นหลัก

(2) มาตรการสนับสนุนให้ SMEs ที่เข้ามาอยู่ในนิคมอุตสาหกรรม SMEs มีความเข้มแข็ง เช่น การอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการการสนับสนุนด้านสินเชื่อ การลดหย่อนภาษีเงินได้จากการขายทรัพย์สินที่ตั้งโรงงานเดิม การส่งเสริมทางด้านเทคนิควิชาการ เป็นต้น

(3) มาตรการจัดตั้งศูนย์บริการ SMEs เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน เช่น ศูนย์ข้อมูลการค้า ศูนย์พัฒนาบุคลากร ศูนย์บริการด้านการลงทุนและการปฏิบัติตามระเบียบราชการ ศูนย์กระจายสินค้า ศูนย์บำรุงรักษากลาง และคลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไป การจัดตั้งระบบ Electronic Data Interchange (EDI) เป็นต้น

(4) มาตรการด้านส่งเสริมการตลาด เช่น การจัดตั้งศูนย์แสดงสินค้าการพัฒนา ระบบ E-Commerce การจัดตั้งศูนย์ซื้อขายสินค้าและวัตถุดิบกลาง เป็นต้น

2.7.6 มาตรการกระตุ้นการลงทุนและการสนับสนุน SMEs เป็นมาตรการที่กระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงการคลังได้ร่วมกันเสนอและได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 ในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับ SMEs มีอยู่ 4 มาตรการ คือ

(1) การจัดตั้งกองทุนรวมเพื่อร่วมทุนในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีวงเงิน 1,000 ล้านบาท ซึ่งกระทรวงการคลังจะจัดสรรเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ (SAL) มาจัดตั้งกองทุน โดยอาจจะมีบุคคลหรือสถาบันอื่นที่สนใจเข้าร่วมลงทุนด้วย กองทุนรวมเพื่อร่วมลงทุนใน SMEs มีลักษณะเป็นกองทุนปิด อายุ 10 ปี จัดเป็นกองทุนรวมประเภทไม่รับซื้อหน่วยลงทุนคืนก่อนการสิ้นอายุของกองทุน นโยบายของกองทุนจะมุ่งเข้าร่วมลงทุนในกิจการ SMEs ที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์สูง เพื่อให้วิสาหกิจนั้นสามารถแข่งขันได้และมีความสามารถในการบริหารจัดการสูงขึ้น และสามารถระดมทุนได้เองในอนาคต ซึ่งเมื่อถึงเวลาที่เหมาะสม กองทุนจะถอนตัวโดยขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์สำหรับ SMEs (Market for Alternative Investment, MAI) หรือขายคืนให้แก่เจ้าของ หรือนักลงทุนอื่น ๆ สำหรับการกำหนดนโยบายการลงทุนเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว นอกจากนี้จะแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาอีกคณะหนึ่งเพื่อคัดเลือกบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมเพื่อมาทำหน้าที่บริหารกองทุน และจะขอความร่วมมือองค์กรภาคเอกชน เช่น สมาคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และหอการค้าไทย เสนอโครงการที่มีศักยภาพสูงเข้ามาประกอบการพิจารณาด้วย

(2) การจัดตั้งกองทุนเงินร่วมทุนในวิสาหกิจขนาดกลาง (Thailand Recovery Fund) เป็นกองทุนที่กระทรวงการคลังและกระทรวงอุตสาหกรรมได้มอบหมายให้

ธนาคารพัฒนา เอเชีย (Asian Development Bank, ADB) จัดตั้งกองทุนการเงินร่วมทุนนี้ และกองทุนเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจพื้นทะเลแห่งญี่ปุ่น (Overseas Economies Cooperation Fund) OECF) ได้แสดงความสนใจอย่างยิ่งที่จะเข้าร่วมด้วย กองทุนนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะลงทุนในวิสาหกิจขนาดกลางในประเทศไทยที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์สูง โดยกองทุนมีวงเงินเริ่มต้น 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา หรือประมาณ 3,700 ล้านบาท การบริหารจัดการกองทุนนี้จะดำเนินการโดยบริษัทจัดการกองทุนเอกชนที่มีประสบการณ์

(3) การปรับโครงสร้างและเพิ่มศักยภาพของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม (บอย.) ซึ่งมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

(3.1) เพิ่มทุนให้ บอย. จำนวน 2,500 ล้านบาท ในปี 2542 และจำนวน 5,000 ล้านบาท ในปี 2546

(3.2) ขยายกลุ่มเป้าหมายและการให้บริการของ บอย. โดยให้ครอบคลุมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีทรัพย์สินถาวรรวมมูลค่าที่ดินจากไม่เกิน 50 ล้านบาทเป็นไม่เกิน 100 ล้านบาท และขยายวงเงินปล่อยกู้จากรายละไม่เกิน 25 ล้านบาท เป็นรายละไม่เกิน 50 ล้านบาท

(3.3) สร้างเครือข่ายในการให้บริการให้ครอบคลุมพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศโดยในขั้นต้นจะเปิดสาขาให้ครบ 6 แห่ง ภายในปี 2542 และจะเพิ่มให้ครบ 11 แห่ง ในระยะต่อไป

(4) การปรับปรุงระบบและเพิ่มศักยภาพการค้ำประกันสินเชื่อสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม¹⁰ (บสย.) โดยจะดำเนินการ ดังนี้

(4.1) เพิ่มทุนให้ บสย. จำนวน 4,000 ล้านบาท ในปี 2542 และอีก 4,000 ล้านบาท ในปี 2546 ทั้งนี้ การเพิ่มทุนข้างต้นจะช่วยให้ บสย. สามารถปรับปรุงและขยายงานการค้ำประกันได้มากขึ้น

(4.2) ขยายขอบเขตการให้บริการของ บสย. โดยขยายขอบเขตการให้บริการจากที่ครอบคลุมวิสาหกิจที่มีมูลค่าสินทรัพย์สินถาวรรวมที่ดินไม่เกิน 50 ล้านบาท เป็นไม่เกิน 100 ล้านบาท โดยให้บริการแก่สถาบันการเงินที่ไม่ได้เป็นผู้ถือหุ้น บสย. ด้วย

(4.3) พิจารณาลดอัตราค่าธรรมเนียมค้ำประกันลงจากร้อยละ 2.00 – 2.75 ในปัจจุบันลงเหลือประมาณร้อยละ 1.75 ของวงเงินค้ำประกันในระยะแรก และจะมีการปรับปรุงค่าธรรมเนียมที่เหมาะสมในระยะต่อไป โดยจะคำนึงถึงคุณภาพของลูกค้าและคุณภาพการคัดเลือกลูกค้าของสถาบันการเงินที่ใช้บริการ

¹⁰ เรื่องเดียวกัน. หน้า 21-24.

(4.4) กำหนดแผนการขยายเครือข่ายที่ชัดเจน โดยจะมีการตั้งศูนย์ภาค 4 แห่ง ภายในปี 2543

2.7.7 เร่งรัดการดำเนินโครงการเร่งด่วนตามแผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม

การเร่งรัดการดำเนินโครงการเร่งด่วนตามแผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมซึ่งมีโครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนา SMEs 11 โครงการ โดยใช้งบประมาณภายใต้มาตรการเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ (เงินกู้มีयाชาวา) 436.79 ล้านบาท

(1) โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (6.58) ล้านบาท มีวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการดำเนินงานในระยะ 6 เดือน

วัตถุประสงค์

เพื่อยกระดับประสิทธิภาพกระบวนการผลิตและการใช้ปัจจัยการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งอุตสาหกรรมชิ้นส่วนสนับสนุน

(2) โครงการกระจายข้อมูลเพื่อการลงทุนและการค้าของ SMEs เพื่อ

- เร่งให้เกิดการลงทุนโครงการใหม่ และส่งเสริมการค้าของ SMEs โดยการกระจายข้อมูลด้านการลงทุน และข้อมูลผู้ผลิตสินค้าที่จำเป็นถูกต้องครบถ้วนอย่างรวดเร็วและมีการปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการให้คำปรึกษา แนะนำแก่ผู้สนใจลงทุนใหม่ และผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจอยู่แล้วให้สามารถดำเนินกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- รongรับการจ้างงาน โดยการว่าจ้างบุคลากรที่ว่างงานที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์มาทำการศึกษาและวิจัยสู่ทางการลงทุน การตลาด และระบบฐานข้อมูล

(3) โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 24.38 ล้านบาท) มีวัตถุประสงค์

- เพื่อให้มีกรอบแนวทางและเป้าหมายในระยะยาวที่ชัดเจนในการส่งเสริมพัฒนา SMEs ร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

- เพื่อให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม การค้า และบริการขนาดกลางและขนาดย่อม ได้ทราบทิศทางของนโยบายในการส่งเสริมพัฒนา SMEs ของรัฐ และเข้าใจสถานการณ์ของตน

กฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในต่างประเทศ

ในต่างประเทศได้มีการตรากฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหลายประเทศ แต่ละประเทศที่สำคัญและเป็นแม่แบบสำหรับประเทศอื่น ๆ ได้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา อิตาลี

3.1 กฎหมายคุ้มครองวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในต่างประเทศ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญต่อเศรษฐกิจแต่ละประเทศบทบาทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละประเทศแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับสภาพแต่ละประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษและอเมริกา ให้ความสำคัญวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในฐานะเป็นกลไกป้องกันไม่ให้เกิดการผูกขาด ทำให้มีการแข่งขันกันทางการค้า และยังมีบทบาทต่อการผลิตสินค้าแบบใหม่ ๆ / ส่วนประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งมีความแตกต่างจากวิสาหกิจขนาดใหญ่ทั้งด้านการเงิน ประสิทธิภาพการผลิต การบริหาร ซึ่งทำให้ต้องมีการส่งเสริมพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ // ส่วนประเทศกำลังพัฒนาเป็นประเภทที่ต่อสู้กับความยากจน ประชาชนส่วนใหญ่มีอัตราการว่างงานค่อนข้างสูง จนกระทั่งเมื่อ 20 ปีที่ผ่านมา วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้กลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาค และเป็นการลดช่องว่างระหว่างสังคมเมืองกับสังคมชนบท ซึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คือ นโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลแต่ละประเทศตลอดจนรูปแบบและกลยุทธ์ที่ใช้คุ้มครองวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมว่ามีความแตกต่างกันเพียงใด

หลักการและเหตุผลในการคุ้มครองของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แนวความคิดในการคุ้มครองวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนั้นขึ้นอยู่กับแนวคิดนโยบายเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของรัฐกับการเข้าแก้ไขกลไกตลาดเมื่อเกิดความล้มเหลวของตลาด โดยทั่วไปบทบาทของรัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจนั้น ได้มีความสำคัญมากขึ้นหลังจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม รัฐจะดำเนินบทบาทในการกำกับ (Regulatory Function) ให้มีการแข่งขันและปกป้องผู้บริโภค เพื่อให้กลไกตลาดทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในเศรษฐกิจระบบตลาด (Verkehrswirtschaft) ในบางประเทศรัฐจะพยายามดำเนิน

บทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจ (Development Function) โดยให้ความสนใจการกำหนดเป้าหมายในเศรษฐกิจระบบวางแผน (Plan wirtschaf)¹¹ แนวทางทั้ง 2 นี้ขึ้นอยู่กับมุมมองถึงประสิทธิภาพของกลไกตลาด โดยทั่วไปแต่ละประเทศมักจะให้ความสำคัญทั้งความมีเหตุผลของตลาด (Market Rationality) ซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิภาพ (Efficiency) และความมีเหตุผลของแผน (Plan Rationality) ซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิผล (Effectiveness)

นักเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่เห็นว่ารัฐไม่ควรเข้าแทรกแซงกลไกตลาด ยกเว้นเมื่อเกิดความล้มเหลวของตลาด ในสหรัฐอเมริการัฐบาลพยายามที่จะให้กลไกตลาดทำงานโดยปราศจากการแทรกแซงให้มากที่สุด และรัฐบาลจะทำการแทรกแซงทำที่จำเป็นเมื่อกลไกตลาดไม่ทำงานหรือ กลไกตลาดก่อให้เกิดผลที่ไม่สามารถยอมรับได้ ข้อสมมติฐานที่สำคัญตามแนวความคิดของรัฐบาลอเมริกา คือ ตลาดเป็นกลไกมีประสิทธิภาพมากที่สุดในการจัดสรรทรัพยากรซึ่งเป็นแนวความคิดของ Adam Smith แต่ความแตกต่างของทัศนะการมองความล้มเหลวของตลาดระหว่างประเทศญี่ปุ่นกับสหรัฐอเมริกาแตกต่างกัน กล่าวคือ ญี่ปุ่นมองเห็นความล้มเหลวของตลาดในมุมที่กว้างกว่าสหรัฐอเมริกา คือ เมื่อกลไกตลาดก่อให้เกิดผลซึ่งไม่เป็นที่น่าพอใจหรือไม่เป็นไปตามเป้าหมายรัฐบาลญี่ปุ่นจะเข้าทำการแทรกแซง เช่น ในกรณีที่กลไกตลาดไม่สามารถทำให้สินค้าญี่ปุ่นมีความสามารถแข่งขันกับสินค้าต่างประเทศได้ รัฐบาลญี่ปุ่นจะพยายามปรับโครงสร้าง อุตสาหกรรมแตกต่างกับอเมริกันซึ่งจะให้กลไกตลาดทำงานเองและปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมเองจากภายใน นอกจากนี้ รัฐบาลอเมริกันเองนิยมใช้นโยบายเศรษฐกิจเชิงมหภาค เช่น นโยบายการเงินและการคลังมากกว่านโยบายอุตสาหกรรมเพราะเชื่อว่าจะก่อให้เกิดการบิดเบือนการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติตามกลไกตลาดที่เหมาะสม

ญี่ปุ่น เยอรมัน และสหรัฐอเมริกาใช้ระบบกลไกตลาดมากกว่าฝรั่งเศส อิตาลี และอังกฤษ เพราะมีความเห็นว่าญี่ปุ่นเห็นว่ากลไกตลาดเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม กลไกตลาดก่อให้เกิดการพัฒนาทางเทคโนโลยีเพิ่ม ประสิทธิภาพการแข่งขัน และการดำเนินงาน แต่ญี่ปุ่นเองเห็นว่ากลไกตลาดไม่สามารถจะกำหนดเป้าหมายในระยะยาวได้ ทำให้รัฐบาลจะต้องเข้ามาช่วยกลไกตลาดในการกำหนดวิสัยทัศน์ ระยะยาวซึ่งเป็นการต้องการของสังคม และประเทศ ดังนั้นรัฐบาลจึงกำหนดเป้าหมายเฉพาะ เช่น การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม การสร้างเสถียรภาพของสภาพแวดล้อมธุรกิจ การพัฒนาเทคโนโลยี การเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล การปรับปรุงคุณภาพชีวิต การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และ

¹¹ T.J. Pempel (1987). "The Unbundling of Japan.,Inc." : The Changing Dynamics of Japanese Policy Formation. Journal of Japanese Studies. 13(2), Summer, 271-306.

การประสานเศรษฐกิจญี่ปุ่นเข้าไปในเศรษฐกิจโลก / ในขณะที่อเมริกาไม่ค่อย สนใจที่จะกำหนดเป้าหมายรายอุตสาหกรรมแต่จะดำเนินมาตรการต่อเมื่อเกิดปัญหาขึ้น เพราะเห็นว่าอุตสาหกรรมจะปรับตัวไปตามทิศทางของกลไกตลาด แต่อเมริกาจะสนใจในการแก้ไขความไม่ยุติธรรมทางสังคมมากกว่า

* ปัญหาของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเกิดขึ้นจากขนาดกิจการเล็ก และเป็นปัญหาที่ไม่อาจแก้ไขได้โดยการทำงานของกลไกตลาด วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเสียเปรียบวิสาหกิจขนาดใหญ่ในด้านตลาดของผลิตภัณฑ์ ตลาดของปัจจัยการผลิต ทั้งในตลาดเงินทุนและตลาดแรงงาน นอกจากนั้นยังเกิดปัญหาขึ้นจากการไม่สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงตามลักษณะตลาดได้ทัน พื้นฐานแนวคิดของแต่ละประเทศในการให้ความช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อกลไกตลาด ชดเชยในส่วนที่ตลาดไม่ทำงานเช่น การจัดสรรทรัพยากรในระยะยาว หรือการควบคุมแก้ไขกลไกตลาดเพื่อป้องกันการกีดกันธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ไม่มีประสิทธิภาพออกจากตลาด

วิธีการที่รัฐบาลญี่ปุ่นทำการแก้ไขความล้มเหลวของตลาดแตกต่างจากวิธีการของอเมริกา คือ รัฐบาลจะต้องรับผิดชอบต่อการปกป้องต่อสาธารณะ โดยสหรัฐอเมริกามีแนวคิดที่จะลดระดับความเสี่ยงให้ต่ำลงในระดับที่สามารถที่ยอมรับได้ คือ ผลประโยชน์ (Benefit) จะต้องต่ำกว่าต้นทุน (Cost) ในขณะที่รัฐบาลญี่ปุ่นมีแนวคิดที่จะลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นลงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้น เป้าหมายของญี่ปุ่นพยายามที่จะลดความเสี่ยงลงทั้งหมด นอกจากนั้นญี่ปุ่นยังไม่ได้มองผลประโยชน์ของผู้บริโภคเพียงอย่างเดียวแต่มองถึงผลประโยชน์ของผู้ผลิตด้วย ความคิดของญี่ปุ่นเห็นความสำคัญของสังคมมากกว่าปัจเจกชน ^{ผู้ผลิตเป็นผู้รับจากลักษณะการพึ่งพาซึ่งกันและกัน} ดังนั้นจึงเห็นว่าสิ่งที่ดีต่อสังคม ^{วิสาหกิจ} ญี่ปุ่นทั้งหมดก็ย่อมจะต้องดีต่อผู้บริโภคด้วย จะเห็นได้ว่าญี่ปุ่นมีแนวโน้มในการที่จะดำเนินการส่งเสริมให้กลไกตลาดให้พัฒนาสร้างประสิทธิภาพในการแข่งขันเพื่อนำมาซึ่งเพื่อผลประโยชน์ของประเทศ

ในประเทศเศรษฐกิจแบบกลไกตลาดจึงให้ความสนใจในเรื่องความล้มเหลวของตลาดและจะดำเนินนโยบายในการคุ้มครองกลไกตลาดให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะมี 2 รูปแบบด้วยกัน คือ รูปแบบแรก การตรากฎหมายเพื่อปกป้องให้กลไกตลาดทำงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยการพยายามส่งเสริมการแข่งขัน เช่น กฎหมายการป้องกันผูกขาด และอีกรูปแบบหนึ่งคือ การตรากฎหมายเพื่อช่วยส่งเสริมชดเชยในส่วนที่กลไกการตลาดทำงานไม่มีประสิทธิภาพ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับนโยบายอุตสาหกรรม ได้ให้ชี้ให้เห็นว่าประเด็นที่สำคัญของนโยบายอุตสาหกรรมนั้นเกี่ยวข้องกับ การจัดความล้มเหลวของกลไกตลาดที่ใช้ในการจัดสรรทรัพยากร เช่น ความประหยัดซึ่งเกิดจากขนาด การป้องกันการผูกขาด การส่งเสริมอุตสาหกรรมในช่วงแรก การสร้างโครงสร้าง พื้นฐาน การสนับสนุน การวิจัย และการพัฒนา การลดความไม่แน่นอนในกระบวนการ

การพัฒนาเศรษฐกิจ การลดและป้องกันมลภาวะตลอดจนการคุ้มครองธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จึงเห็นได้ว่าระบบกฎหมายวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของญี่ปุ่นนั้นอยู่ในรูปกฎหมายนโยบายอุตสาหกรรม

✳ แต่ในประเทศที่เลือกรูปแบบการปกป้องให้กลไกตลาดทำงานอย่างเสรีจะพยายามป้องกันการผูกขาดและส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรมและมักจะดำเนินนโยบายเศรษฐกิจเชิงมหภาคซึ่งมีเป้าหมายหลักซึ่งจะไม่เพียงช่วยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแต่จะพยายามช่วยวิสาหกิจทั้งประเทศไม่ว่าเป็นขนาดใดก็ตามผ่านมาตรการด้านการเงิน เช่น อัตราดอกเบี้ย มาตรการทางการคลัง เช่น ภาษี อย่างไรก็ตาม อาจจะมีการดำเนินนโยบายเฉพาะในรายกลุ่มซึ่งเห็นได้ในกรณีของอังกฤษ เช่น มุ่งไปที่กลุ่มธุรกิจ เช่น ธุรกิจที่มีเทคโนโลยีระดับสูง ธุรกิจในชนบท ธุรกิจในระบบสหกรณ์ นอกจากนี้จะให้ความช่วยเหลือทางการเงินลดกฎระเบียบเพื่อให้ทำงานได้สะดวกขึ้น หรือการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน ตลอดจนให้ความช่วยเหลือทางอ้อมอื่น เช่น บริการข้อมูลข่าวสาร การให้คำแนะนำการฝึกอบรม”

ในกรณีญี่ปุ่นการคุ้มครองวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นสำคัญของนโยบายอุตสาหกรรมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในญี่ปุ่นมีบทบาทสำคัญในเศรษฐกิจญี่ปุ่น เป็นทั้งผู้ดำเนินกิจการรายย่อย เป็นผู้ผลิตในชนบท เป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนให้กับวิสาหกิจขนาดใหญ่ และยังเป็นผู้พัฒนาเทคโนโลยีสำคัญ แต่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเสียเปรียบในการแข่งขันกับวิสาหกิจขนาดใหญ่

รัฐบาลญี่ปุ่นมีทั้งนโยบายในการคุ้มครองและพัฒนาอุตสาหกรรมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม¹² ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจญี่ปุ่น โดยมีเป้าหมายที่จะแก้ไขข้อจำกัดทางสังคมและเศรษฐกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ส่งเสริมให้สามารถพึ่งพาตนเอง ปรับปรุงประสิทธิภาพอันจะก่อให้เกิดการยกระดับทางด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมในการส่งเสริมดังกล่าวได้มีการเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการคุ้มครองและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแตกต่างกันไปในแต่ละสมัย โดยพยายามระมัดระวังจะไม่ส่งผลกระทบต่อกลไกตลาด เช่น การให้ความช่วยเหลือทางการเงินหรือมาตรการอื่น ๆ อาจทำให้กลไกตลาดปั่นป่วนหรือทำให้กลไกตลาดทำงานไม่มีประสิทธิภาพ บางครั้งอาจป้องกันมิให้วิสาหกิจขนาดใหญ่เข้ามาในตลาดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมก็อาจจะทำให้กลไกตลาดไม่ทำงานได้ ดังนั้นรัฐบาลญี่ปุ่นจึงพิจารณานโยบายการคุ้มครองวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมว่าจะส่งผลกระทบต่อกลไกตลาดต่อไปเป็นกรณี ๆ ไป

¹² ใจ จามรมาน. ทฤษฎีธุรกิจขนาดกลางย่อม . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์รุ่งแจ้ง, 2542, หน้า 6-9.

3.2 กฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศญี่ปุ่น

3.2.1 กฎหมายหลักในการคุ้มครองวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของญี่ปุ่น

การคุ้มครองวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของญี่ปุ่นนั้น กระทำโดยระบบการตรากฎหมาย ซึ่งเรียกว่า “กฎหมายหลัก” (The Basic Laws) โดยเขียนนโยบายเศรษฐกิจในรูปแบบของกฎหมายและกำหนดกรอบรายละเอียดของมาตรการที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย เมื่อรัฐบาลได้มีการตกลงนโยบายเศรษฐกิจระบบในการส่งเสริมเป้าหมายทางเศรษฐกิจจะเสนอกรอบของนโยบายในรูปของกฎหมายซึ่งเรียกรูปแบบกฎหมายนี้ว่า Framework Law¹³ ซึ่งกระทรวงการค้าต่างประเทศและอุตสาหกรรมได้เสนอแม่บทของการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมผ่านการตรากฎหมายหลักของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ในกฎหมายหลักของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้กำหนดไว้ดังนี้
 มาตรการที่ 1 เป้าหมายของนโยบาย เพื่อที่จะแก้ไขข้อจำกัดทางสังคมและเศรษฐกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและเพื่อส่งเสริมให้วิสาหกิจกลางย่อมสามารถพึ่งพาตนเอง ปรับปรุง ประสิทธิภาพ และจะก่อให้เกิดการยกระดับทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นี้กฎหมายหลักวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของญี่ปุ่นจึงได้กำหนดนิยามวิสาหกิจกลางย่อม ไว้ในมาตราที่ 2 คือ อุตสาหกรรมการผลิตและกลึงแร่ มีจำนวนลูกจ้าง 300 คน เงินทุนจดทะเบียน 100-300 ล้านบาท อุตสาหกรรมการค้าส่ง มีจำนวนลูกจ้าง 100 คน เงินทุนจดทะเบียน 10-100 ล้านบาท อุตสาหกรรมการค้าปลีก มีจำนวนลูกจ้าง 50 คน เงินทุนจดทะเบียน 10-50 ล้านบาท อุตสาหกรรมการบริการ มีจำนวนลูกจ้าง 50-100 คน เงินทุนจดทะเบียน 10-50 ล้านบาท และนโยบายรัฐบาลไว้ในมาตราที่ 3 และมาตรการต่าง ๆ ทางกฎหมาย เช่น มาตรการทางการเงิน มาตรการทางภาษีไว้ในมาตราที่ 5 และ 8

ในมาตราที่ 3 ซึ่งเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลได้กำหนดกรอบในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไว้ 8 ด้านคือ การพัฒนาอุปกรณ์เครื่องจักรให้ทันสมัย การยกระดับเทคโนโลยี การพัฒนาการจัดการ การปรับปรุงโครงสร้างให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น การป้องกัน

¹³ Framework Laws จะไม่เป็นความสัมพันธ์กับบุคคลซึ่งจะทำให้สามารถใช้บังคับให้กระทำผ่านศาลได้และประชาชนไม่สามารถที่จะฟ้องรัฐบาลหากรัฐบาลไม่ได้ทำตามที่ได้ระบุไว้ในกฎหมาย แต่กฎหมายเหล่านี้จะมีความสำคัญในแง่ของการแถลงและการประกาศของนโยบายและจะบังคับให้รัฐบาลจะต้องดำเนินงานตามโปรแกรมที่ได้ระบุไว้หากไม่ได้ทำตามที่ได้ระบุไว้ในกฎหมายก็ไม่ได้มีความผิดทางกฎหมายแต่หากรัฐบาลละเลยไม่ดำเนินการตามที่กำหนดไว้จะส่งผลกระทบต่อความไม่เชื่อถือทางด้านการเมือง อ้าง Mitsuo Matsushita (1993). International Trade and Competition Law in Japan. Oxford University, p. 43-45.

การแข่งขันรุนแรงเกินไป และดูแลการซื้อขายของธุรกิจรับช่วงการผลิตให้เป็นธรรม สร้างอุปทาน และคุ้มครองโอกาสการทำธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตลอดจนนโยบายด้านแรงงาน

ในมาตราที่ 5 ได้มีการกำหนดว่ารัฐบาลต้องดำเนินมาตรการทางกฎหมายและการเงินที่จำเป็นเพื่อให้สามารถบรรลุในนโยบายมาตราที่ 3 ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากฎหมายนี้ไม่เพียงที่จะกำหนดรายละเอียดที่รัฐบาลจะดำเนินการยังได้กำหนดกรอบพื้นฐานทางกฎหมาย ซึ่งรัฐบาลจะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายไว้ด้วย หลังจากได้มีการตรากฎหมายหลักวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในปี 1963 ซึ่งเป็นแผนแม่บทในการคุ้มครองวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รัฐบาลได้มีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามกรอบนโยบายหลักในกฎหมายหลักวิสาหกิจกลางย่อมในปี 1963 หลังจากนั้นได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต้องตามเป้าหมายที่บัญญัติไว้ในกฎหมายหลัก เพื่อสนับสนุนนโยบายวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3.2.2 กฎหมายพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้ทันสมัย

กฎหมายการพัฒนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้ทันสมัยได้กำหนดอุตสาหกรรมรายชื่อประเภทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จะทำการปรับปรุง¹⁴ให้ทันสมัยขึ้นโดยจะได้รับมาตรการช่วยเหลือด้านการเงินและการคลัง หลังจากนั้นรัฐมนตรีเจ้ากระทรวงจะกำหนดนโยบายการปรับปรุงอุตสาหกรรมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีให้ประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากภาคเอกชนและสถาบันการศึกษา ในการนี้สามารถที่จะให้สถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อให้สามารถดำเนินงานตามนโยบายการปรับปรุงให้ทันสมัย นอกจากนี้ยังสามารถจะออกมาตรการทางการเงินพิเศษเพื่อช่วยเหลือต่ออุตสาหกรรมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเฉพาะรายอุตสาหกรรมซึ่งมีความจำเป็นต้องปรับปรุงโครงสร้างให้รวดเร็วเป็นพิเศษ

3.2.3 กฎหมายองค์การวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ในการส่งเสริมการรวมกลุ่มของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนั้นได้มีการออกกฎหมายส่งเสริมการรวมกลุ่มของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อให้เกิดการแข่งขัน

¹⁴ เรื่องเดียวกัน. หน้า 140-150.

แรงเกินซึ่งจะก่อให้เกิดความไม่มั่นคงในการดำเนินงาน¹⁵ นอกจากนั้นยังมีกฎหมายสหกรณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรวมกันในรูปแบบสหกรณ์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะทำให้ได้ความประหยัดจากขนาด และสามารถจะรวมตัวกันในการต่อรองทางการค้ากับธุรกิจขนาดใหญ่ และยังมีกฎหมายอีกฉบับหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งเสริมให้ธุรกิจขนาดเล็กรวมตัวกันเป็นกลุ่มและจะทำให้สามารถรักษาระดับราคาก่อให้เกิดรายได้ซึ่งนำมาสู่การปรับปรุงสภาพสุขอนามัยในการทำงาน

3.2.4 กฎหมายคุ้มครองวิสาหกิจรับช่วงการผลิต

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวนมากรับช่วงจากธุรกิจขนาดใหญ่ เนื่องจากมีค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าแต่เมื่อประสบภาวะเศรษฐกิจตกต่ำธุรกิจขนาดใหญ่ที่ให้ช่วงการผลิตมักจะเข้มงวดต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างไม่เป็นธรรม¹⁶ ดังนั้นจุดมุ่งหมายของกฎหมายนี้จึงต้องการที่จะคุ้มครองวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่ให้วิสาหกิจขนาดใหญ่เอาเปรียบ เช่น การจ่ายเงินช้า ในกฎหมายนี้ได้จำกัดพฤติกรรมของวิสาหกิจให้ช่วยผลิต เช่น จะไม่สามารถปฏิเสธงานที่ให้ช่วงการผลิตอย่างไม่เป็นธรรม ไม่จ่ายเงินให้ช่วงการผลิตช้าและไม่ลดจำนวนเงินที่ตกลงไว้อย่างไม่เป็นธรรม ไม่ส่งสินค้าอย่างไม่เป็นธรรม นอกจากนั้นวิสาหกิจที่ให้ช่วงการผลิตจะต้องรับจ่ายสินค้า วัสดุดิบให้กับวิสาหกิจรับช่วงการผลิตโดยเร็ว หรือจะต้องจ่ายตัวเงินล่วงหน้าที่สามารถนำไปขายลดสถาบันการเงินได้ หากไม่ปฏิบัติตาม สามารถจะร้องเรียนกับกรรมการควบคุมการค้าที่เป็นธรรมได้ ซึ่งการไม่ทำตามกฎหมายควบคุมนี้ก็จะผิดกฎหมายการค้าด้วย

3.2.5 กฎหมายการคุ้มครองโอกาสธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

กฎหมายนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่ให้วิสาหกิจขนาดใหญ่เข้ามาดำเนินกิจการในส่วนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งจะเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการผลิตและการค้าส่ง¹⁷ กฎหมายนี้จะให้องค์กรวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมร้องต่อกระทรวงการค้าต่างประเทศและอุตสาหกรรมไม่ให้วิสาหกิจขนาดใหญ่เข้ามาดำเนินกิจกรรมในส่วนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทำมาตั้งแต่ดั้งเดิม กระทรวงการค้าต่างประเทศและอุตสาหกรรมสามารถให้คำแนะนำให้วิสาหกิจขนาดใหญ่เลื่อนการเข้ามาดำเนิน

¹⁵ ไจ จามรมาน. เอกสารประกอบการเรียนคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2542. หน้า 1-2.

¹⁶ เรื่องเดียวกัน. หน้า 11.

¹⁷ เรื่องเดียวกัน. หน้า 11-12.

กิจการ หรือลดขนาดการดำเนินงานกิจการลง หรือต้องให้มาตรการที่ไม่ให้กระทบต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ดำเนินงานมาตั้งแต่ดั้งเดิม หากไม่ปฏิบัติตามให้สามารถออกคำสั่งระงับได้

3.2.6 กฎหมายส่งเสริมการปรับทิศทางธุรกิจใหม่และการพัฒนาเทคโนโลยี

กฎหมายนี้จะส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งต้องการพัฒนาเทคโนโลยีรวมกลุ่มและรัฐบาลจะให้ความช่วยเหลือทางการเงินต่าง ๆ¹⁸ นอกจากนี้จำเป็นที่จะต้องปรับปรุงทิศทางการทำธุรกิจใหม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเสียเปรียบกับการแข่งขันกับต่างประเทศหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์สินค้าก็สามารถจะดำเนินการ ช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมดังกล่าว โดยใช้กฎหมายส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และกฎหมายส่งเสริมการปรับตัวของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3.2.7 แนวทางการแก้ปัญหาของ SMEs ญี่ปุ่น

พื้นฐานของนโยบาย SMEs คือ การส่งเสริมให้ SMEs เป็นกำลังช่วยสร้างเศรษฐกิจตามระบอบประชาธิปไตย ในทางปฏิบัติคือการวางรากฐานของระบบให้คำปรึกษาและแนะนำแก่ SMEs เช่น ช่วยเหลือเงินทุนจดทะเบียนแก่ SMEs ที่เริ่มกิจการด้วยตัวเอง, จัดตั้งระบบการรวมตัวกันของ SMEs ที่มีกำลังอ่อนแอเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน, ให้ความรู้ในการประกอบการหรือการจัดหาวัตถุดิบ และกระบวนการผลิตต่าง ๆ เป็นต้น

นโยบายหลัก มีดังนี้

(1) จัดตั้ง Small and Medium Enterprise Agency (SMEA)

SMEA ได้จัดตั้งตามคำสั่งของ GHQ¹⁹ ในปี 1948 และเริ่มนโยบาย SMEs อย่างจริงจังตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา กฎหมายตั้ง SMEs ระบุไว้ว่า SMEs ที่ดีจะส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศมีความก้าวหน้า, ป้องกันการผูกขาดทางตลาด และช่วยเปิดโอกาสในการประกอบกิจการ จุดประสงค์ของการตั้ง SMEs คือ การเตรียมปัจจัยต่าง ๆ เพื่อสนับสนุน SMEs และยกระดับการประกอบกิจการของ SMEs

(2) จัดตั้งสถาบันทางการเงินเพื่อ SMEs

¹⁸ ไร จามรمان. ลักษณะอุตสาหกรรมขนาดย่อมของไทยและบทวิเคราะห์เปรียบเทียบญี่ปุ่น. 2542, หน้า 17-20.

¹⁹ เคนชิ ไชกชิ. ความเปลี่ยนแปลงและลักษณะพิเศษนโยบายวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในญี่ปุ่น. เอกสารงานวิจัย, 2542, หน้า 2-3.

สภาพการเงินเพื่อและความผันผวนทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ได้ส่งผลให้ SMEs ประสบปัญหาทางการเงิน จึงได้มีการจัดตั้งสถาบันทางการเงินเพื่อ SMEs²⁰ ขึ้นมาโดยเฉพาะ

ก. ปฏิรูปเนื้อหาของ "The Shoko Chukin Bank" ซึ่งมีตั้งแต่ปี 1936 ก่อน WW2

ข. จัดตั้ง "National Finance Corporation" (1949)

ค. จัดตั้ง "Japanese Finance Corporation for Small Business" (1953)

ง. จัดระบบ Credit Guarantee System for SMEs

ออกกฎหมาย "Credit Insurance for SMEs Law" (1950)

ออกกฎหมาย "Credit Guarantee Corporations Law (CGCs Law)" (1953)

จ. เตรียมระบบ "สหกรณ์เพื่อการสินเชื่อ" (ธนาคารในรูปแบบสหกรณ์) (1949)

(3) การรวมกลุ่มกันของ SMEs

มีการวางระบบการรวมกลุ่มกันของ SMEs ตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อแก้ปัญหาการเสียเปรียบทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของ SMEs พร้อมกันนั้นก็ช่วยยกระดับฐานะของ SMEs ให้สูงขึ้นด้วย

ก. ยกเลิกมาตรการควบคุมสหพันธ์ที่มีใช้ในสมัย WW2

ข. ออก "กฎหมายสหกรณ์ SMEs" (1949)

ค. ออก "กฎหมาย Chamber of Commerce and Industry Law" (CCI) (1953)

(4) วางพื้นฐานระบบให้คำปรึกษาและแนะนำแก่ SMEs

วางพื้นฐานขององค์กรต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการประกอบกิจการของ SMEs ให้ทันสมัย และให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ก. ตั้งระบบ Management Consultant System for SMEs (1948)

ข. ตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแก่ SMEs (1948)

ค. เริ่มระบบให้คำปรึกษาครบวงจร (1952)

เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วช่วงต้น (1955-62)

ในช่วงฟื้นฟูเศรษฐกิจและเศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วนี้ พบว่าความได้เปรียบเสียเปรียบทางการผลิต, ค่าแรง, เทคโนโลยี หรือการจัดหาเงินทุน ฯลฯ ระหว่างธุรกิจขนาดใหญ่ และ SMEs เปิดกว้างขึ้น หรือปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจซ้ำซ้อน (Dual Structure)²¹ นั้นเอง

²⁰ เรื่องเดียวกัน. หน้า 2-3.

นโยบาย SMEs นอกจากจะขยายขอบเขตของกฎหมาย, มาตรการ และองค์กรต่าง ๆ ที่เริ่มใช้มาตั้งแต่สมัยฟื้นฟูเศรษฐกิจให้ทั่วถึงแล้ว ยังเน้นนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหา Dual Structure อีกด้วย

นโยบายหลัก มีดังนี้

(1) ความคืบหน้าของนโยบายในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม

นโยบายส่งเสริมแยกตามประเภทอุตสาหกรรมนี้ ได้พัฒนา SMEs ให้ทันสมัย และมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นกำลังในเศรษฐกิจระยะนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Subcontractor²² อุตสาหกรรมเครื่องจักร หรือ SMEs อุตสาหกรรมสิ่งทอ

ก. ออก "กฎหมายพิเศษเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมเครื่องจักรกล" (1956)

ข. ออก "กฎหมายพิเศษเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมสิ่งทอ" (1956)

ค. ออก "กฎหมายพิเศษเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมไฟฟ้า" (1957)

ง. นอกจากนี้แล้ว แต่ละกระทรวง (เช่น Ministry of International Trade and Industry, Ministry of Health & Welfare, Ministry of Transport, The Ministry of Agriculture Forestry and Fisheries of Japan เป็นต้น) ยังได้ตั้งระบบชี้แนะอุตสาหกรรมที่อยู่ในสังกัดอีกต่างหากด้วย

(2) ระบบการเงินและระบบภาษี

ก. ระบบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของ Small and Medium Enterprise Modernization Policy²³ และในปี 1956 ได้ออก "กฎหมายสนับสนุนกองทุนเพื่อส่งเสริม SMEs" เพื่อยกระดับอุปกรณ์การผลิตของ SMEs ให้ทันสมัย ด้วยการปล่อยสินเชื่อสนับสนุนผ่านจังหวัด

ข. ออก "The Law of Credit Guarantee Corporations for SMEs" ในปี 1958 และจัดตั้ง The Law of Credit Guarantee Corporations for SMEs เพื่อปรับปรุงการประกันสินเชื่อ

ค. ด้านระบบภาษี มีการนำ Reduced tax rate มาใช้ใน Corporate tax rate ปี 1952 นำ Reduced tax rate (Basic tax rate 42%, Reduced tax rate 35%)²⁴ มาใช้กับสหกรณ์,

²¹ เรื่องเดียวกัน. หน้า 4.

²² เรื่องเดียวกัน. หน้า 5-6.

²³ เรื่องเดียวกัน. หน้า 6-7.

²⁴ เรื่องเดียวกัน. หน้า 6-7.

ปี 1955 นำ Reduced tax rate (Basic tax rate 40%, Reduced tax rate 35%)²⁵ มาใช้กับนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อม และตั้งแต่ทศวรรษปี 1950 เป็นต้นมา ได้มีการนำมาใช้กับ SMEs

(2) การรวมกลุ่มกันของ SMEs ปี 1957

ก. ออก “กฎหมายการรวมกลุ่มของ SMEs” เพื่อจัดระบบการรวมกลของอุตสาหกรรมการผลิตและการค้า และยอมรับการรวมกลุ่ม Cartel เป็นพิเศษในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำสำหรับอุตสาหกรรมผลิตเพื่อจำกัดปริมาณการผลิตและคงความมั่นคงของอุตสาหกรรมไว้

ข. ออก “กฎหมายสหพันธ์ส่งเสริมย่านร้านค้า” ในปี 1962 เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มของกิจการการค้าส่ง และกิจการบริการขนาดกลางและขนาดย่อมในท้องที่การวางระบบให้คำแนะนำ

ค. ออก “กฎหมายการให้คำปรึกษาแก่ SMEs” ในปี 1963 เพื่อปูพื้นฐานระบบให้คำปรึกษาและแนะนำแก่ SMEs ที่ได้จัดทำอยู่

ง. ออก “กฎหมายกลุ่มกิจการการผลิตและการค้า” ในปี 1960 และตั้งองค์กรให้คำแนะนำในการปรับปรุงการจัดการของวิสาหกิจขนาดเล็กที่ใช้ระบบครอบครัว

(5) กฎหมายควบคุมห้างสรรพสินค้า

ก. ออก “กฎหมายควบคุมห้างสรรพสินค้า” ในปี 1956 เพื่อช่วยเหลือร้านค้าปลีกขนาดเล็ก ที่ได้รับผลกระทบจากการออกร้านของห้างสรรพสินค้า และในปี 1959 ได้ออก “กฎหมายจัดความเหมาะสมของกิจการค้าปลีก” เพื่อรักษาโอกาสการประกอบการของกิจการค้าปลีกขนาดเล็ก

(6) กฎหมายคุ้มครอง Subcontractor

Subcontractor จะดำเนินธุรกิจระยะยาวและอยู่ใต้อำนาจบริษัทแม่ ช่วยลดต้นทุนการผลิต และพัฒนาคุณภาพสินค้า แต่จะเกิดปัญหาบริษัทแม่ไม่จ่ายค่าตอบแทน หรือว่าจ่ายช้าได้ง่าย เพื่อป้องกันการกระทำอันมิชอบเช่นนี้ของบริษัทแม่ จึงได้มีการออก “กฎหมายป้องกันการจ่ายค่าตอบแทนแก่ Subcontractor เข้า” ในปี 1956 ซึ่งเป็นกฎหมายพิเศษของ

Antimonopoly Act²⁶ กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้มีการตรวจสอบบริษัทแม่ และหากพบการกระทำดังกล่าวก็จะดำเนินการทางกฎหมายในทันที

²⁵ เรื่องเดียวกัน. หน้า 7-8.

²⁶ เอกสารประกอบการเรียนการสอน คณะพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2542, หน้า 4-5.

เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วช่วงปลาย (1963-72)

ปลายทศวรรษที่ 1950 ญี่ปุ่นประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก แต่ทว่าความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างธุรกิจขนาดใหญ่และ SMEs เปิดกว้างขึ้น หรือ “ปัญหา Dual Structure” กลับมีแนวโน้มหนักขึ้น

เพื่อแก้ไขปัญหานี้ ได้มีการออก “The Basic Law of SMEs” ในปี 1963 ซึ่งวางพื้นฐานของนโยบาย SMEs อย่างจริงจัง เน้นการยกระดับ SMEs ให้สูงขึ้นพร้อม ๆ กับการยกระดับอุตสาหกรรมประเภทอื่น หรือ “การยกระดับโครงสร้างอุตสาหกรรม” เพื่อรักษาระดับความเจริญทางเศรษฐกิจ

นโยบายหลัก มีดังนี้

(1) The Basic Law of SMEs

จุดประสงค์ของนโยบาย SMEs ที่กำหนดไว้ใน “The Basic Law of SMEs”²⁷ คือ การยกระดับการผลิตและการประกอบธุรกิจของ SMEs ประกอบกับยกระดับทางเศรษฐกิจและสังคมของ SMEs ที่มีฐานะต่ำ เพื่อแก้ไขปัญหาค่าเสียเปรียบทางสังคมและเศรษฐกิจของ SMEs, ส่งเสริมให้ SMEs ช่วยเหลือตัวเอง, แก้ไขปัญหาความแตกต่างทางการผลิตของ SMEs ในวงการธุรกิจ

ได้มีการกำหนดคำนิยามของ SMEs ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันใน The Basic Law of SMEs ซึ่งแต่ก่อนนี้ คำนิยามของ SMEs จะแตกต่างกันไปตามแผนนโยบายต่าง ๆ²⁸

อุตสาหกรรมการผลิตและขนส่ง เงินลงทุนน้อยกว่า 100 ล้านบาท หรือลูกจ้างน้อยกว่า 300 คน

การค้าปลีกและบริการ เงินลงทุนน้อยกว่า 10 ล้านบาท หรือลูกจ้างน้อยกว่า 50 คน

การค้าส่ง เงินลงทุนน้อยกว่า 30 ล้านบาท หรือลูกจ้างน้อยกว่า 100 คน

และจัดให้วิสาหกิจที่มีลูกจ้างน้อยกว่า 20 คน (การค้าและบริการที่มีลูกจ้างน้อยกว่า 5 คน) เป็นวิสาหกิจขนาดเล็กเป็นกรณีพิเศษ

²⁷ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. ตารางเปรียบเทียบกฎหมายวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในต่างประเทศ. หน้า 2-3.

²⁸ เรื่องเดียวกัน. หน้า 3-4.

The Basic Law of SMEs เป็นแนวคิดพื้นฐานของนโยบาย SMEs ซึ่งกำหนดจุดยืนของแผนนโยบายยกระดับโครงสร้างอุตสาหกรรมที่มีมาแต่ก่อน และยังคงกำหนดแนวทางนโยบายยกระดับโครงสร้างอุตสาหกรรมในฉบับต่อ ๆ มา

(2) กฎหมายส่งเสริมการยกระดับ SMEs ให้ทันสมัย

ออก “กฎหมายส่งเสริมการยกระดับ SMEs ให้ทันสมัย” ในปี 1963 เน้นการยกระดับการผลิตของ SMEs ในประเภทอุตสาหกรรมที่สำคัญ โดยการปล่อยสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำระยะยาว หรือลดภาษีในการจัดซื้อเครื่องจักรทันสมัย เพื่อยกระดับการผลิตของ SMEs ตาม “แผนยกระดับโครงสร้างอุตสาหกรรม”

และจนถึงปลายปี 1997 ได้ให้การช่วยเหลืออุตสาหกรรมต่าง ๆ ถึง 187 ชนิด

กฎหมายนี้ได้รับการแก้ไขในปี 1969 โดยเพิ่มระบบแผนปรับปรุงโครงสร้าง SMEs เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมที่มีความจำเป็นทุกประเภทตาม “แผนยกระดับโครงสร้างอุตสาหกรรม”

ปี 1967 ได้ออก “กฎหมายพิเศษเพื่อปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมสิ่งทอ” เพื่อแก้ไขปัญหาของอุตสาหกรรมสิ่งทอ เช่น ปัญหาการแข่งขันที่รุนแรงเกินไป, ปัญหาการขาดแรงงาน หรือปัญหากำลังแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศตกต่ำ

(3) ระบบกองทุนเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพ SMEs

เพื่อยกระดับการผลิตตามกฎหมายส่งเสริมยกระดับ SMEs ให้ทันสมัยนี้ จึงต้องจัดระบบกองทุนเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพอันเป็นกุญแจสำคัญอีกตัวหนึ่ง และได้แก้ไข “กฎหมายสนับสนุนกองทุนเพื่อส่งเสริม SMEs” แล้วออกเป็น “กฎหมายสนับสนุนกองทุนส่งเสริมการยกระดับ SMEs ให้ทันสมัย” แทนในปี 1963 เพื่อขยายขอบเขตของระบบสนับสนุนการเงินให้กว้างขึ้น โดยตั้งระบบปล่อยสินเชื่อเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ SMEs ขึ้นมาช่วยเหลือสหกรณ์ของแต่ละอุตสาหกรรม

ในปี 1967 ตั้งบริษัทส่งเสริม SMEs และเริ่มระบบสนับสนุนกองทุนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพขึ้นมา ระบบกองทุนเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพคือระบบช่วยเหลือการยกระดับอุตสาหกรรมให้สูงขึ้นในระดับสหกรณ์ของแต่ละอุตสาหกรรม เช่น การรวมกลุ่มกันของโรงงานหรือห้างร้าน, การใช้สถานที่ประกอบการร่วมกัน ฯลฯ หรือการขยายกิจการเพื่อยกระดับการผลิตและกำลังแข่งขันทางการตลาด

(4) Small & Medium Business Investment Consultation Company (SBIC) Law

ในปี 1963 ได้ออก “SBIC Law” เพื่อขยายวงเงินทุนจดทะเบียนของ SMEs และได้ตั้ง SBIC ที่ Tokyo Osaka และ Nagoya

ในปี 1970 ได้มีการออก “The Subcontracting Small & Medium Enterprises Promotion Law” มาเพื่อยกระดับความสามารถของ Subcontractor ให้ทันสมัย และให้ความสำคัญต่อการเสริมกำลังแข่งขันทางการตลาดระหว่างประเทศของ Subcontractor

ช่วงวิกฤตการณ์น้ำมันและช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ

วิกฤตการณ์น้ำมันในปี 1973 ส่งผลให้เศรษฐกิจของญี่ปุ่นเข้าสู่ช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ และได้ให้มีการพิจารณาเกี่ยวกับ SMEs ใหม่ คือ เปลี่ยนนโยบาย SMEs จากการพัฒนากระบวนการผลิตหรือขยายกิจการให้ใหญ่ขึ้น มาเป็นนโยบายเน้น “Knowledge-intensive” (คุณภาพและ Value Added) ซึ่งเน้นการพัฒนาในด้าน Software เช่น เทคโนโลยี, บุคลากร และข่าวสาร

นโยบายหลัก มีดังนี้

(1) การพัฒนาบุคลากร, นโยบายทางข้อมูลข่าวสาร

ด้านการพัฒนาบุคลากร ได้จัดตั้ง The Training Institute of SMEs ในปี 1980 เพื่อวางพื้นฐานระบบฝึกอบรมการประกอบการและการฝีมือ ด้านนโยบายทางข้อมูลข่าวสาร ได้มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร SMEs ภายในบริษัทส่งเสริม SMEs เพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารทางธุรกิจในระดับจังหวัด นอกจากนี้แล้วยังแก้ไข “กฎหมายการชี้แนะแนวทางแก่ SMEs” ในปี 1986 เพื่อให้ห้องค์กระดับจังหวัดใช้ข้อมูลข่าวสารในการให้คำแนะนำ ส่งผลให้หน่วยงานท้องถิ่นของรัฐจำนวนมากจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร SMEs ขึ้น

(2) การเปลี่ยนกิจการ, นโยบายส่งเสริมภูมิภาค

ภายใต้ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำจากวิกฤตการณ์น้ำมันครั้งที่ 1 ความสำคัญในการเปลี่ยนกิจการของ SMEs มีมากขึ้น และได้ออก “กฎหมายพิเศษจัดการการเปลี่ยนกิจการ SMEs” มารองรับในปี 1976 (แต่ได้แก้ไขเป็น “กฎหมายพิเศษจัดการการเปลี่ยนกิจการของผู้ประกอบ SMEs บางประเภท” ในปี 1986) จนถึงปัจจุบัน ได้พิจารณาให้ความช่วยเหลือไปแล้ว 293 แผน

เศรษฐกิจส่วนภูมิภาคตกต่ำลงจากการดำเนินกิจการที่ประสบภัยเศรษฐกิจมีมากขึ้น จึงได้ออก “The Law Regarding the Promotion of Traditional Craft Industries” ในปี 1974 และ “กฎหมายพิเศษจัดการ SMEs ภูมิภาคที่ย่ำแย่บางท้องถิ่น” ในปี 1978 เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว เศรษฐกิจ โดยปรับเปลี่ยนโครงสร้าง SMEs ระดับจังหวัด

กฎหมาย 2 ฉบับนี้ ให้การสนับสนุน SMEs ระดับท้องถิ่นที่ประสบภัยเศรษฐกิจ

และในปี 1979 ได้มีการออก “กฎหมายพิเศษจัดการ SMEs ในท้องถิ่น” เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมระดับท้องถิ่น กฎหมายทั้ง 3 ฉบับนี้แสดงจุดยืนใหม่ของ SMEs ที่มีต่อการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับภูมิภาค

นอกจากนี้แล้ว ในปี 1980 ได้แก้ไข “กฎหมายพิเศษจัดการ SMEs ภูมิภาคที่ย้ายแ่บางท้องถิ่น” แล้วเปลี่ยนเป็น “กฎหมายพิเศษจัดการ SMEs ภูมิภาคเกี่ยวกับอุตสาหกรรมบางประเภท” แทน และเปลี่ยนกฎหมายพิเศษจัดการ SMEs ในท้องถิ่น เป็น “กฎหมายพิเศษจัดการ SMEs ในภูมิภาคบางท้องถิ่น” เช่นกันในปี 1986 หลังจาก Plaza Accord เป็นต้นมา การปรับเปลี่ยนโครงสร้าง SMEs ได้เริ่มลงมือจริงจังกตามนโยบายเหล่านี้

(3) ความคืบหน้าของแผนนโยบาย SMEs อื่น ๆ

นโยบายเกี่ยวกับการค้าปลีกนั้น ได้มี “กฎหมายควบคุมห้างสรรพสินค้า” เพื่อช่วยเหลือร้านค้าปลีกขนาดเล็กและขนาดย่อมในท้องถิ่น จากการออกร้านของห้างสรรพสินค้ามาแล้ว แต่ได้เปลี่ยนเป็น “กฎหมายเกี่ยวกับการจัดความเหมาะสมในการค้าปลีกของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่” แทนในปี 1973 และในปีเดียวกันก็ได้ออก “กฎหมายส่งเสริมกิจการค้าปลีกขนาดกลางและขนาดย่อม” เพื่อสนับสนุนกิจการค้าปลีกในการออกระดับกิจการ ด้วยการปล่อยสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เป็นต้น

ปี 1997 ออกกฎหมาย “The Regarding Securing Opportunities for SMEs by Adjusting the Business Activities of Large Enterprises” เพื่อแก้ไขปัญหาระหว่าง SMEs และธุรกิจขนาดใหญ่

และออก “The SMEs Bankruptcy Prevention and Mutual Assurance Law” ในปี 1977 เพื่อลดผลกระทบที่มีต่อ SMEs จากการล้มละลายของ SMEs หรือคู่กรณีทางธุรกิจ หลังภาวะวิกฤติน้ำมันครั้งที่ 1 และยังได้เริ่มระบบปล่อยสินเชื่อเพื่อปรับปรุงการบริหาร SMEs ในปี 1973 เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการขนาดเล็กด้านการเงิน

นอกจากนี้ ในปี 1980 บริษัทส่งเสริม SMEs ได้ตั้งหน่วยงานให้คำปรึกษาการลงทุนต่างประเทศ เพื่อช่วยเหลือ SMEs ในการดำเนินกิจการในต่างประเทศ

ช่วงเปลี่ยนแปลง (1985 จนถึงปัจจุบัน)

Plaza Accord ในปี 1985 ส่งผลให้ค่าเงินเยนแข็งตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว และเศรษฐกิจของญี่ปุ่นก็ทรุดตัวลงตั้งแต่ปี 1986 เป็นต้นมา จึงมีการเรียกร้องให้เปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจเป็นแบบเน้นการบริโภคภายใน หลังจากนั้นการดำเนินนโยบายการเงินขยายตัวและเพิ่มปริมาณ

การบริโภคนำส่งผลให้รายได้ภาคเอกชนเพิ่มขึ้น แต่ทว่า “เศรษฐกิจฟองสบู่” นี้ล้มละลายลงในปี 1990 และเศรษฐกิจของญี่ปุ่นก็ยังคงทรุดตัวอยู่จนถึงทุกวันนี้ และเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาค่าเงินเยนแข็งตัว หรือปัญหาการค้าระหว่างประเทศ ปริมาณการลงทุนในต่างประเทศของญี่ปุ่น (โดยเฉพาะการลงทุนในเอเชีย) เพิ่มขึ้น นอกจากนี้แล้วผู้บริโภคได้ให้ความสนใจในปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้ภาคเอกชนต้องรับภาระทางสังคมมากขึ้นกว่าเดิม

นอกจากนี้ Subcontractor ได้รับผลกระทบจากการลงทุนในต่างประเทศของบริษัทแม่ด้วยเช่นกัน ส่งผลให้ Subcontractor ต้องดำเนินกิจการด้วยตัวเอง

นโยบายหลัก มีดังนี้

(1) ความเป็นผู้นำของนโยบายเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอุตสาหกรรม และอื่น ๆ

ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำจากค่าเงินเยนแข็งตัวในปี 1986 ทำให้การเรียกร้องเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจเป็นแบบการบริโภคภายในมีมากขึ้น และได้เริ่มจากการดำเนินนโยบายเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอุตสาหกรรม

และในปี 1986 ได้ออก “กฎหมายพิเศษจัดการการเปลี่ยนกิจการของ SMEs บางประเภทใหม่” เพื่อช่วยเหลือ SMEs ในการเปลี่ยนกิจการตามนโยบายดังกล่าว ในปีเดียวกันนี้ก็ได้ออก “กฎหมายพิเศษจัดการ SMEs ภูมิภาค” เพื่อจัดความเหมาะสมของการเปลี่ยนกิจการ SMEs ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากค่าเงินเยนแข็งตัว

หลังจากนั้น ได้มีการรวมกฎหมายทั้งสองและออกกฎหมายใหม่ คือ “กฎหมายพิเศษเกี่ยวกับการรวมกลุ่ม Agglomeration ของ SMEs บางประเภท” ในปี 1992 เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มของ Agglomeration ของ SMEs ซึ่งในกฎหมายฉบับนี้ได้ชี้ชัดถึงประโยชน์ของการรวมกลุ่ม Agglomeration ที่มีต่อการดำเนินธุรกิจของ SMEs

ในปี 1997 กฎหมายฉบับนี้ได้พัฒนาเป็น “กฎหมายพิเศษเกี่ยวกับการส่งเสริมการรวมกลุ่ม Agglomeration ในอุตสาหกรรมบางประเภท” ซึ่งลดข้อจำกัดในการเข้ารับความช่วยเหลือจากรัฐ และเป็นโอกาสให้กับกลุ่ม SMEs ในอุตสาหกรรมการผลิต

จนถึงปลายเดือนมีนาคม 1993 ได้ให้ความช่วยเหลือในการเปลี่ยนกิจการไปแล้วถึง 361 แผน ตามกฎหมายพิเศษเพื่อจัดการการเปลี่ยนกิจการของ SMEs บางประเภท แต่เพื่อช่วยเหลือ SMEs ที่ต้องการเปลี่ยนกิจการ เพราะประสบภัยเศรษฐกิจจากค่าเงินเยนแข็งตัว จึงได้ออก “กฎหมายให้ความสะดวกในการประกอบกิจการในสาขาใหม่” ในปีเดียวกัน โดยครอบคลุมไปถึง SMEs ที่ต้องการลงทุนในต่างประเทศ และ SMEs ในอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์และบริการจัดการข้อมูลข่าวสาร

ปี 1985 ได้ออก “The Law Regarding Extraordinary Measures for the Promotion of Technological Development of SMEs” เพื่อช่วยเหลือ SMEs ระดับสหกรณ์ในการพัฒนาเทคโนโลยีซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มในเวลาดังกล่าว

ในปี 1988 ได้ออก “กฎหมายพิเศษเกี่ยวกับการส่งเสริมการบุกเบิกอุตสาหกรรมใหม่โดยผู้ประกอบการ SMEs ต่างสาขากัน” เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มสหกรณ์ของ SMEs ทั้งที่อยู่ในและนอกวงการอุตสาหกรรมเดียวกัน ซึ่งจะช่วยในการค้นคว้าและวิจัยด้านต่าง ๆ และจนถึงสิ้นปี 1997 จำนวนสหกรณ์ในลักษณะนี้มีถึง 317 สหกรณ์ และสหกรณ์ตามกฎหมายพิเศษเพื่อส่งเสริม SMEs ในการประกอบการอย่างล้าหน้า (ปี 1995) ก็มีจำนวน 108 สหกรณ์ด้วยกัน

(2) ความคืบหน้าของนโยบายช่วยเหลือนักลงทุนใหม่

ตั้งแต่ครั้งหลังของปีทศวรรษที่ 1980 เป็นต้นมา นโยบาย SMEs เน้นการสนับสนุนการเริ่มกิจการใหม่ของ SMEs ซึ่งเศรษฐกิจของญี่ปุ่นเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วได้ เพราะมีการเริ่มกิจการใหม่อย่างมากมายของ SMEs และมีการเข้าร่วมตลาดของ SMEs ในช่วงหลัง WW2

แต่หลังจากเศรษฐกิจฟองสบู่ล้มละลายลง เศรษฐกิจของญี่ปุ่นทรุดตัวลงอย่างหนัก โดยเฉพาะจำนวนคนตกงานและอัตราการล้มละลายของ SMEs มีแนวโน้มสูงขึ้น และทำให้เศรษฐกิจของญี่ปุ่นขาด “ความคล่องตัว” ต่อความผันแปรของวัฏจักรธุรกิจ โดยเฉพาะในยุค Globalization เช่นปัจจุบันนี้ เพราะฉะนั้น การให้ความช่วยเหลือในการเริ่มกิจการของนักลงทุนใหม่และผู้ประกอบการ SMEs จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก

และในปี 1995 ได้มีการออก “กฎหมายพิเศษเพื่อส่งเสริม SMEs ในการประกอบการอย่างก้าวหน้า” เพื่อช่วยเหลือการค้นคว้าและวิจัยของผู้ประกอบการ SMEs ซึ่งจะสามารถนำไปใช้ในการเริ่มกิจการใหม่ได้ และจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ปี 1998 ได้ดำเนินการไปแล้วเป็นจำนวน 141 แผน

นอกจากนี้แล้วในปี 1989 ได้มีการออก “กฎหมายพิเศษเพื่อให้ความสะดวกในการเริ่มกิจการใหม่บางประเภท” เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจที่มีความรู้และเทคโนโลยีในการผลิตสินค้าแปลกใหม่ และกฎหมายฉบับนี้ได้รับการแก้ไขใหม่ในปี 1995 คือ อนุญาตให้นำระบบ Stock Option มาใช้ในการดำเนินธุรกิจได้ แต่ทว่ากฎหมายนี้ไม่มีอำนาจใช้กับ SMEs

ในด้านกิจการค้าปลีกนั้น ได้ออกกฎหมายพิเศษเกี่ยวกับการส่งเสริมการวางพื้นฐานการรวมกลุ่ม Agglomeration ของกิจการการค้าบางประเภทในปี 1991 ทำให้สามารถส่งเสริมกิจการค้าไปพร้อม ๆ กับการปรับสภาพแวดล้อมของตัวเมืองได้ในเวลาเดียวกัน

ในด้านกิจการขนส่งขนาดกลางและขนาดย่อมนั้น เพื่อช่วยเหลือ SMEs ที่เสียเปรียบด้านประสิทธิภาพการขนส่งต่อธุรกิจขนาดใหญ่ ได้มีการออกกฎหมายส่งเสริมประสิทธิภาพกิจการขนส่งในปี 1992 ซึ่งช่วยเหลือในการรวมกลุ่มกันของ SMEs เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งในด้านมาตรการช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดเล็กนั้น ได้ออก “กฎหมายเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ประกอบการขนาดย่อมโดย CCI และกลุ่มอุตสาหกรรมการค้าการผลิต” ในปี 1993 สนับสนุนให้ CCI หรือกลุ่มอุตสาหกรรมการค้าการผลิตจัดสร้าง Facility สำหรับใช้ร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการ SMEs ซึ่งสามารถช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจในท้องถิ่นได้ด้วย

ตารางที่ 5 ระบบของนโยบาย

วัตถุประสงค์	นโยบาย	เนื้อหา	รายละเอียด	กฎหมายและมาตรการ
ก. ฐานการบริหารกิจการที่ดี	ระบบการเงิน	ปล่อยสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ	สถาบันการเงินรัฐเพื่อ SMEs	The Japan Finance Corporation for Small Business Law National Finance Corporation The Shouko Chukin Bank Law
		ค่าประกันสินเชื่อ	ค้ำประกันสินเชื่อ	The Credit Guarantee Corporations Law (จังหวัด) SMEs Insurance Bank
	ระบบภาษี	ขยายวงเงินลงทุนจดทะเบียน	รับซื้อหุ้นสำหรับขยายวงเงินลงทุนจดทะเบียน ฯลฯ	The Small & Medium Business Investment consultation Company Law
		ระบบการเงินร่วม	สหกรณ์เพื่อการสินเชื่อ	กฎหมายสหกรณ์ SMEs
	การรวมกลุ่มกันของ SMEs	Reduced tax rate	ลดอัตราภาษี	The Income Tax Law The Corporation Tax Law
		วางพื้นฐานของระบบสหกรณ์	สหพันธ์กิจการค้าและการผลิต สหกรณ์กิจการธุรกิจ สหพันธ์ส่งเสริมย่านร้านค้า อื่นๆ	กฎหมายกลุ่ม SMEs กฎหมายสหกรณ์ SMEs กฎหมายสหพันธ์ส่งเสริมย่านร้านค้า
	ให้คำแนะนำการบริหาร	ให้คำแนะนำด้านการบริหารสหพันธ์	Federation of Small Business Associations (จังหวัด)	กฎหมายกลุ่ม SMEs
		ให้คำแนะนำและปรึกษา	ให้คำปรึกษาและชี้แนะการบริหาร (ศูนย์จังหวัด)	กฎหมายให้คำแนะนำและปรึกษาแก่ SMEs
		ให้คำแนะนำด้านเทคโนโลยี	ให้คำปรึกษาและชี้แนะทางเทคโนโลยี (ศูนย์จังหวัด)	กฎหมายให้คำแนะนำและปรึกษาแก่ SMEs
	ป้องกันการล้มละลายติดต่อกัน	Bankruptcy Prevention & Mutual Assurance System		กฎหมายบรรษัทส่งเสริม SMEs

ตารางที่ 5 (ต่อ)

	Subcontractor	ความคุ้มครองแข่งขันทางตลาดให้เสรีและถูกต้อง	Fair Trade Commission	Anti Monopoly Act
ข. แก้ไขการเสียเปรียบต่าง ๆ	การติดต่อบริษัท Subcontractor ให้ถูกต้อง	จัดเตรียมการติดต่อบริษัท Subcontractor ให้ถูกต้อง	Fair Trade Commission & จังหวัด	กฎหมายป้องกันการจ่ายค่าตอบแทนแก่ Subcontractor ฟ้า
	การติดต่อบริษัท Subcontractor	จัดเตรียมการติดต่อบริษัท Subcontractor	ขยายการติดต่อบริษัท Subcontractor	The Law Regarding Ensuring Government Procurement Contracts for SMEs
	จัดเตรียมแผนงานของกิจการ	จำกัดการออกออร์เดอร์การค้าปลีกขนาดใหญ่	ป้องกันการเชื่อมโยงของร้านร้านค้า	กฎหมายขนาดร้านค้าปลีกขนาดใหญ่
ค. Modernization & Upgrading	Modernization	Modernization แยกตามประเภทอุตสาหกรรม	แผนยกระดับอุตสาหกรรมให้ทันสมัย	กฎหมายส่งเสริมการยกระดับ SMEs
	ยกระดับโครงสร้างอุตสาหกรรม	กิจกรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ	การปฏิรูปโดยกลุ่ม SMEs	The Japan Small Business Corporation Law
	ปรับปรุงกิจการค้าปลีกให้ทันสมัย	กิจกรรมเพื่อปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมในแต่ละประเภท	ปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมบางประเภท	กฎหมายพิเศษเพื่อปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมสิ่งทอ, กฎหมายพิเศษเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลบางประเภท
	การจัดทำข้อมูลข่าวสาร	ส่งเสริมการค้าปลีก	ปรับปรุงกิจการค้าปลีกให้ทันสมัย	กฎหมายส่งเสริมการค้าปลีก
	แรงงานและบุคลากร	การรวมกลุ่ม Agglomeration ของกิจการการค้า	พื้นฐานของกิจการการค้าในระดับภูมิภาค	กฎหมายการรวมกลุ่ม Agglomeration ของกิจการการค้าภูมิภาคบางประเภท
	Globalization	ศูนย์ข้อมูลข่าวสารภูมิภาค	ส่งเสริมการจัดการข้อมูลข่าวสาร	บรรทัดส่งเสริม SMEs
	ช่วยเหลือนักลงทุนใหม่	ให้คำปรึกษาและแนะนำการลงทุนในต่างประเทศ	พัฒนาและจัดเตรียมบุคลากร	กฎหมายจัดเตรียมแรงงาน & บุคลากร SMEs
		ช่วยเหลือ SMEs ที่เพิ่งเริ่มกิจการใหม่	การลงทุนในประเทศแถบเอเชีย	JETRO
			การอบรมนักลงทุนใหม่, สินเชื่อสำหรับเงินทุนจดทะเบียน	กฎหมายส่งเสริมการประกอบการ SMEs

ที่มา : กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, 2542.

3.3 กฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศเกาหลี

3.3.1 แนวทางการพัฒนาการทางด้านกฎหมายและนโยบายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศเกาหลี²⁹ (The Development of Korea's SME Policies)

- ช่วงทศวรรษ 1960 ประเทศเกาหลีได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมปี 1961 (The SME Cooperative Act of 1961) และพระราชบัญญัติมูลฐานอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมปี 1966 (The Basic Act of 1966) มีการนำระบบเพดานสินเชื่อพิเศษ (The special loan ceiling system) มาใช้โดยรัฐบาลผลักดันให้สถาบันทางการเงินขยายสินเชื่อให้แก่อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ในยุคต้น ๆ นี้ กิจการขนาดกลางและขนาดย่อมได้รวมตัวกันเป็นสหกรณ์จำนวนมากตามสาขาของอุตสาหกรรมที่ดำเนินการ

- ช่วงกลางทศวรรษ 1970 รัฐบาลประเทศเกาหลีได้วางรากฐานทางด้านกฎหมายที่จำเป็นต่อการวางนโยบายอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมไว้เกือบครบสมบูรณ์ ในปี 1975 รัฐบาลออกพระราชบัญญัติกองทุนประกันสินเชื่อ (The Credit Guarantee Fund Act) และ พระราชบัญญัติส่งเสริมการรับช่วงการผลิตระหว่างอุตสาหกรรมขนาดใหญ่กับ อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม [The Sub-contracting Relationship (between large enterprises and SMEs) Promotion Act] รวมทั้งได้มีการนำโครงการความช่วยเหลือทางการเงินด้านการเงินแก่ ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์จากอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (the purchasers' financing program for SME) มาใช้

- ครั้งหลังทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา โครงสร้างอุตสาหกรรมของประเทศเกาหลีได้เปลี่ยนไปเน้นที่อุตสาหกรรมหนักและอุตสาหกรรมเคมีมากขึ้น ทำให้เกิดความต้อการขึ้นส่วนและวัตถุดิบที่เกี่ยวข้องจากอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นปริมาณมาก รัฐบาลประเทศเกาหลีเองได้ตอบสนองความต้องการดังกล่าวโดยการนำโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมมาใช้อย่างจริงจัง

- ในช่วงทศวรรษ 1980 รัฐบาลประเทศเกาหลีได้ออกพระราชบัญญัติอีกหลายฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการจัดหาผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ในปี 1981 (The SME Products Procurement Act of 1981) พระราชบัญญัติส่งเสริม

²⁹ เรื่องเดียวกัน. หน้า 11

อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในปี 1982 (The SME Promotion Act of 1982) พระราชบัญญัติการทำธุรกิจรับช่วงการผลิตที่ยุติธรรมในปี 1984 (The Fair Sub-contracting Act of 1984) และพระราชบัญญัติส่งเสริมการเริ่มดำเนินกิจการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมปี 1986 (The SME Start-up Promotion Act of 1986) รัฐบาลประเทศเกาหลีดำเนินโครงการพัฒนาเครื่องจักรให้ ทันสมัย (Facilities Modernization Program) รวมทั้งสนับสนุนให้อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในรูปสหกรณ์ โดยใช้เงินจากกองทุนส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม นอกจากนี้รัฐบาลประเทศเกาหลียังได้นำระบบการกำหนดประเภท อุตสาหกรรมให้อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมดำเนินการ (The SME Business type System) และใช้ระบบให้กลุ่มสหกรณ์อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมทำสัญญาจ้างหน่วยงานราชการผลิตสินค้าโดยไม่ต้องแข่งขันกับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ (The Non-competitive Collective Contracting System) ในปี 1986 รัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับปรุงเทคโนโลยีการผลิตทางอุตสาหกรรม (The Industrial Production Technology Improvement Fund) และกองทุนช่วยเหลือผู้เริ่มดำเนินกิจการอุตสาหกรรม (The Start-up Assistance Fund) ขึ้น

- ปลายทศวรรษ 1980 อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในเกาหลีประสบปัญหาค่าจ้างแรงงานสูงขึ้นและประเทศจากภูมิภาคเอเชียเริ่มเข้ามาเป็นคู่แข่ง รัฐบาลประเทศเกาหลีได้แก้ไขสถานการณ์ดังกล่าวด้วยการมุ่งปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ออกพระราชบัญญัติการใช้มาตรการพิเศษเพื่อให้เกิดเสถียรภาพในการจัดการในอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมมากขึ้น (Act for SME Management Stabilization) รวมทั้งการออกพระราชบัญญัติการปรับโครงสร้างในปี 1989 (The structural Readjustment Act of 1989) ก้าวสำคัญของรัฐบาลในการให้ความช่วยเหลือยกระดับโครงสร้างอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่ การทำวิจัยและพัฒนาสนับสนุนการเปลี่ยนไปใช้ระบบอัตโนมัติและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในปี 1989 รัฐบาลเริ่มดำเนินโครงการการโอนสายการผลิต ของกิจการขนาดใหญ่ไปให้กิจการขนาดกลางและขนาดย่อมดำเนินการแทน ซึ่งในขณะนี้โครงการดังกล่าวได้ดำเนินการเต็มรูปแบบแล้ว

- ในช่วงต้นทศวรรษ 1990 รัฐบาลประเทศเกาหลีได้เริ่มประกาศใช้นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจแบบสมดุลในส่วนภูมิภาค (Regionally-balanced economic development Policy) เพื่อเตรียมตัวก้าวเข้าสู่ยุคการปกครองตนเองของรัฐบาลท้องถิ่น มีการประกาศใช้พระราช

บัญญัติการใช้มาตรการพิเศษ ในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบสมดุลในส่วนภูมิภาค และในการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในภูมิภาค (The 1994 Special Measures Act for Regionally-balanced Economic Development and for Fostering Local SMEs)

3.3.2 กฎหมายหลักในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศ
เกาหลี

เกาหลีได้มีการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมานานแล้ว โดยมีกฎหมายที่ประกาศใช้ก่อนกฎหมายหลัก คือ SMEs Cooperative Act, 1961 ส่วนกฎหมายหลัก ได้แก่ SMEs Act, 1966 นอกจากนี้ เกาหลียังได้ประกาศใช้กฎหมายรองรับกฎหมายหลัก คือ Law on Extraordinary Measures for Structural Improvement Small and Medium Textile Industries, 1967 Subcontract SMEs Promotion Law, 1970 The SMEs Production Act, 1982 The SMEs Transaction Coordination Act, 1982 The Fair Subcontracting Act, 1984 The SMEs Start-up Promotion Act, 1986 The Special Measure Act for SMEs Management Stabilization, 1989 The Special Measures Act for Regionally-balanced Economic Development and for Fostering Local SMEs, 1994 The Cooperative Research and Development Promotion Act, 1994.³⁰

1. สำหรับมาตรการทางกฎหมายของเกาหลี ได้แก่ องค์การกำกับดูแลส่งเสริมการจัดตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องในการจัดทำนโยบาย และ/หรือกำกับดูแลการส่งเสริม SMEs ของประเทศ ได้แก่ SMEs Policy Council โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้³¹

(1) องค์ประกอบ

คณะกรรมการประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินยี่สิบคน แต่งตั้งโดยประธานาธิบดี

- 1) พิจารณาจัดทำนโยบาย SMEs
- 2) พิจารณาและเสนอแนะเรื่องสำคัญที่เป็นประเด็นทางนโยบาย

SMEs

³⁰ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. นโยบายการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม. ประเทศเกาหลี. 2540, หน้า 5-10.

³¹ เรื่องเดียวกัน. หน้า 5-10.

(2) การจัดตั้งองค์การที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันได้มีองค์การที่เกี่ยวข้องจัดตั้งแล้ว เช่น

- Small and Medium Business Administration (SMBA)
- Small and Medium Industry Promotion Corporation
- Korea Technology Credit Guarantee Fund
- Korea Technology Banking Corporation
- Small Business Training Institute
- Korea Institute of Industrial Technology
- Korea Institute of Industrial & Technology Information
- อื่น ๆ

(3) การกำหนดนโยบายและการดำเนินงานตามนโยบาย

กรอบนโยบาย คล้ายกับกฎหมายของญี่ปุ่น

การดำเนินงานตามนโยบาย/แผน ทำนองเดียวกับกฎหมายประเทศญี่ปุ่น

2. มาตรการทางการเงิน

2.1 เกาหลีได้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริม SMEs ไม่มีการจัดตั้งกองทุนใน
ในกฎหมายนี้ แต่กฎหมายลูกที่เกี่ยวข้องได้มีการจัดตั้งกองทุนหลายกองทุน เช่น SMEs
Promotion Fund, SMEs Start-up Fund, SMEs Mutual Aid Fund Local SMEs Fostering
Fund.

2.2 ระบบประกันสินเชื่อ (Credit Guarantee System) วิสาหกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อมสามารถขอสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อปรับปรุงกิจการจาก Industrial Bank of Korea³²
หรือธนาคารอื่นของรัฐโดยใช้กองทุนประกันสินเชื่อ

2.3 ระบบการระดมทุนโดยตรง วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่กิจการดี
สามารถระดมทุน ที่มีต้นทุนต่ำได้จากการขายในตลาด OTC (The over the counter market)³³
โดยได้รับสิทธิประโยชน์ด้านภาษีจากรัฐบาล และสามารถออกพันธบัตรหรือออกหุ้นได้ตามจำนวน
ที่ต้องการ

³² เรื่องเดียวกัน. หน้า 29.

³³ เรื่องเดียวกัน. หน้า 29-30.

2.4 สินเชื่อจากธนาคารกลาง สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ธนาคารแห่งเกาหลี (Bank of Korea) ซึ่งเป็นธนาคารกลาง ซึ่งส่งเสริมในการปล่อยกู้ให้แก่กิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในอัตราดอกเบี้ยพิเศษเป็นการส่งเสริม SMEs ในเกาหลี เกี่ยวกับปัญหาการขาดแคลนเงินทุน

3.3.3 กระบวนการกำหนดนโยบายอุตสาหกรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในทางการเมือง รัฐบาลและรัฐสภาสาธารณรัฐเกาหลีจะมีบทบาทสำคัญ ในการกำหนดนโยบายการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรม รวมทั้งการกำกับกับการดำเนินตามนโยบายดังกล่าว และจะมีหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ รองรับการดำเนินงานทางด้านนี้ ในระดับต่าง ๆ กล่าวคือ³⁴

- 1) คณะกรรมการวางแผนเศรษฐกิจ (Economic Planning Board) เป็นหน่วยงานกลางรับผิดชอบด้านการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ คล้าย ๆ กับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของไทย
- 2) กระทรวงที่เกี่ยวข้อง เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในด้านกำหนดนโยบาย เฉพาะด้าน / เฉพาะสาขา (Section Policy) ทั้งนี้กระทรวงการค้า อุตสาหกรรมและพลังงาน (Ministry of Trade, Industry and Energy : MOTIE) จะเป็นกระทรวงหลักในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรม และมีกระทรวงการคลังและเศรษฐกิจ (Ministry of Finance and Economic : MOFE) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Ministry of Science and Technology: MOST) กระทรวงการศึกษา (Ministry of Education : MOED) จะเป็นหน่วยงานส่งเสริมในเรื่องนโยบายด้านการเงิน การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการผลิตบุคลากรตามลำดับ เป็นต้น
- 3) องค์กรและสถาบันเฉพาะทาง เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารนโยบาย และกำกับการดำเนินงานการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรม องค์กรเหล่านี้อาจมีรูปแบบเป็นหน่วยงานราชการในสังกัด MOTIE เช่น Small and Medium Business Administration (SMBA) หรือเป็นองค์กรอิสระพิเศษ ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ เช่น Korea Institute of Industrial Technology (KITECH) สำหรับ SMBA นั้น มีสำนักงานใหญ่อยู่ในส่วนกลาง (กรุงโซล) และมีสำนักงานภูมิภาคอีก 11 สำนักงาน ตั้งกระจายอยู่ตามเมืองต่าง ๆ

³⁴ เรื่องเดียวกัน. หน้า 25-30.

4) สถาบันอิสระเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรม เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในระดับปฏิบัติงานเฉพาะทาง ได้แก่ สถาบันต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้สังกัดหรือการกำกับดูแลของ SMBA, KITECH, สถาบันอื่นภายใต้ MQTIE ที่ทำหน้าที่ดำเนินงานเฉพาะด้าน ตลอดจนสถาบันอื่น ๆ ภายใต้อะทรวงที่เกี่ยวข้องที่สำคัญ ๆ ได้แก่

ก. สถาบันในสังกัดและสถาบันภายใต้ SMBA

- (1) National Institute of Technology and Quality (NITQ)
- (2) Small and Medium Industry Promotion Corporation (SMIPC)
- (3) Korea Productivity Center (KPC)
- (4) Korea Trade-Investment Promotion Agency (KOTRA)
- (5) Korea Institute of Industrial Design and Packing (KIDP)
- (6) Korea Federation of Small Business (KFSB)
- (7) Korea Chamber of Commerce and Industry (KCCI)
- (8) The Export-Import Bank of Korea (EXIM Bank)
- (9) Industrial Bank of Korea (IBK)
- (10) Korea Export Insurance Corporation (KEIC)

ข. สถาบันในสังกัดและสถาบันภายใต้ KITECH

- (1) Institute of Industrial Technology Policy (ITEP)
- (2) Industrial Machinery and Engineering Research Center (IMERC)
- (3) Automation and Machinery System Research Center (AMSRC)
- (4) Materials Process Technology Research Center (MPTRC)
- (5) Textile Research Center (TRC)
- (6) Technical Support Division for Small and Medium Sized Industries (TSD-SMI)
- (7) Korea Testing Laboratory for Industrial Technology (KTL)
- (8) Industrial Technology Training Center (ITTC)
- (9) Korea Electronics Technology Institute (KETI)

ค. สถาบัน Korea Institute of Industry and Technology Information

(KINITI)

ง. สถาบันสนับสนุนด้านการเงินภายใต้ MOFE

- (1) Korea Technology Credit Guarantee Fund (KOTEC)
- (2) Korea Technology Bank in Corporation (KTB)

3.3.4 มาตรการในการส่งเสริม SMEs ของเกาหลี

(1) สาธารณรัฐเกาหลีได้ออกกฎหมายเพื่อการสนับสนุนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขึ้นหลายฉบับ ตามแต่วัตถุประสงค์เฉพาะ ลักษณะมาตรการ และกลุ่มเป้าหมาย อาทิ The SME Cooperative Act (1961)

- The SME Basic Act (1966)
- The Credit Guarantee Fund Act (1975)
- The Sub-contracting Relationship Promotion Act (1975)
- The SME Products Procurement Act (1981)
- The SME Promotion Act (1982)
- The SME Transaction Coordination Act (1982)
- The SME Start-up Promotion Act (1986)
- The Special Measures Act for SME Management Stabilization (1989)
- The Structural Readjustment Act (1989)
- The Special Measures Act for Regionally-balanced Economic Development and for Fostering Local SMEs (1994)
- The Cooperative Research and Development Promotion Act (1994)

(2) นอกจากการออกกฎหมายต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว รัฐบาลยังได้จัดตั้งกองทุนต่าง ๆ เพื่อรองรับมาตรการตามกฎหมายเหล่านี้ด้วย อาทิ

- SME Promotion Fund
- The Industrial Production Technology Improvement Fund
- The Start-up Assistance Fund
- The Credit Guarantee Fund
- The Technology Credit Guarantee Fund
- SME Mutual Aid Fund

- Local SME Fostering Fund

(3) เดิมรัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีใช้นโยบายแทรกแซงและคุ้มครองอุตสาหกรรมของประเทศค่อนข้างมาก แต่ในช่วงทศวรรษ 1990 นี้ ได้เปลี่ยนมาใช้แผนเศรษฐกิจใหม่ซึ่งให้ความสำคัญต่อการริเริ่มสร้างสรรค์และการมีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจของเอกชน และลดการคุ้มครองธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมลง (เดิมเคยมีการกำหนดประเภทธุรกิจที่ห้ามการแข่งขันจากกิจการขนาดใหญ่เป็นจำนวนถึง 237 ประเภท) เนื่องจากตระหนักว่า นโยบายคุ้มครองทำให้ไม่มีการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันด้วยตนเอง

(4) ในภาพรวม รัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีมีแผนงานหลักในการส่งเสริมสนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้³⁵

- แผนงานปรับโครงสร้าง
- แผนงานเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงเทคโนโลยี และคุณภาพผลิตภัณฑ์
- แผนงานขยายตลาดภายในประเทศสำหรับ อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม
- แผนงานขยายบริการสินเชื่อเพื่อ อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม
- แผนงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- แผนงานสนับสนุนธุรกิจแรกตั้ง
- แผนงานสนับสนุน อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้ต่างประเทศ
- แผนงานส่งเสริม อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ระดับท้องถิ่น

(5) มาตรการหรือเครื่องมือที่ใช้เพื่อการส่งเสริมสนับสนุน อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่³⁶

- สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ ผ่านธนาคารแห่งชาติ ธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินระดับท้องถิ่น รวมทั้งการประกันสินเชื่อ
- มาตรการจูงใจด้านภาษี
- Venture capital
- สิทธิพิเศษในการจัดซื้อและการลงทุนด้านสาธารณูปโภคของรัฐ

³⁵ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. รูปแบบ วิธีการ และนโยบายส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมประเทศไทย. 2540, หน้า 24-31.

³⁶ เรื่องเดียวกัน. หน้า 25-29.

- การเชื่อมโยงการผลิตกับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และการคุ้มครองให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมจากคู่ค้าที่เป็นธุรกิจขนาดใหญ่
- การส่งเสริมสินค้าคุณภาพและสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าของตนเองในต่างประเทศ (World-class Korean products)
 - บริการฝึกอบรม รวมถึงการอบรมหลักสูตรพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ
 - บริการปรึกษาแนะนำ
 - ศูนย์บ่มเพาะธุรกิจแรกตั้ง (Incubator centers) ฯลฯ

SMIPC³⁷ มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน และบริการภาคสนาม (field services)
2. ให้บริการปรึกษาแนะนำ (extension services) ทางด้านเทคโนโลยีและการจัดการ
3. ให้บริการฝึกอบรมช่างเทคนิคและบุคลากรด้านการจัดการ
4. ให้บริการข้อมูลข่าวสาร
5. สนับสนุนการดำเนินงานร่วมกับอุตสาหกรรมในต่างประเทศ (foreign counterpart industries)
6. สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีให้ทันสมัย การนำคอมพิวเตอร์ และระบบอัตโนมัติ (automation) มาใช้

3.3.5 การเปรียบเทียบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศเกาหลีกับประเทศไทย

1. ประเทศเกาหลีใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีกฎหมายรองรับการทำงานในทุกด้าน กฎหมายที่ใช้ในการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม จึงมีมากมายหลายฉบับ แต่ฉบับที่เป็นหลัก ได้แก่ Small and Medium Enterprise Basic Act และ Small and Medium Enterprise Promotion Act นอกจากนี้การจัดตั้งหน่วยงานหรือสถาบันอิสระเพื่อการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมก็อาศัยการออกกฎหมายในการจัดตั้งเช่นกัน กรณีประเทศไทยยัง

³⁷ เรื่องเดียวกัน. หน้า 46-60.

ไม่มีกฎหมายลักษณะดังกล่าว ซึ่งขณะนี้ประเทศเพิ่งเริ่มจะมีกฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ซึ่งผ่านรัฐสภาเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2543 ต้องประกาศราชกิจจานุเบกษาและการ บังคับให้ต้องออกเป็นกฎกระทรวง คือมีผลบังคับใช้สมบูรณ์

2. แนวนโยบายที่รัฐบาลเกาหลีได้ผลักดันให้ อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม หันมาพึ่งตนเองในการพัฒนาขีดความสามารถ ไม่พึ่งพาการปกป้องของภาครัฐ และการเผชิญ หน้ากับคู่แข่งชั้นในตลาดเสรี ภายใต้กฎเกณฑ์กติกาใหม่ ๆ โดยรัฐบาลมีบทบาทในการสนับสนุน ให้เกิดสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เหมาะสมเพื่อให้การแข่งขันเป็นไปอย่างยุติธรรม เป็นแนว นโยบายที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศเกาหลีและประเทศไทย

ปัจจุบันกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ดำเนินการกระตุ้นให้อุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อมพึ่งพาตนเองในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันในแนวเดียวกับนโยบาย ของรัฐบาลเกาหลีได้เพียงแต่ไม่ได้มีการกำหนดขึ้นเป็นนโยบายที่ชัดเจน นอกจากนี้กรมส่งเสริม อุตสาหกรรมควรให้ความสนใจติดตามมาตรการทางการค้าที่ป้องกันผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ภายในประเทศไม่ให้ประสบกับภาวะการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมจากต่างประเทศซึ่งกรมการค้าต่าง ประเทศ กระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการอยู่อย่างใกล้ชิด ปัจจุบันมีกฎหมาย ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการผลักดันได้แก่ ร่าง พ.ร.บ. การตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่ง สินค้าจากต่างประเทศ ร่าง พ.ร.บ. ว่าด้วยสินค้าและบริการ ร่าง พ.ร.บ. ว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า และร่าง พ.ร.บ. สิทธิบัตร

3. ควรพิจารณากำหนดเกณฑ์แบ่งขนาดอุตสาหกรรมที่ชัดเจนและสอดคล้องกับ สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อมมีมากมายหลายหน่วยงาน และในแต่ละหน่วยงานได้มีการกำหนดเกณฑ์ในการ แบ่งขนาดอุตสาหกรรมแตกต่างกันออกไป แม้แต่หน่วยงานประเภทเดียวกัน อาทิ สถาบันการเงิน ของรัฐ 3 หน่วยงาน ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม ก็ยังมีเกณฑ์ในการแบ่งขนาดอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน ซึ่ง จะมีผลต่อการจัดทำฐานข้อมูลอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศเพื่อใช้ประกอบการ จัดทำนโยบาย มาตรการในการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมกลุ่มนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการ กำหนดเกณฑ์ในการแบ่งขนาดอุตสาหกรรมที่เป็นมาตรฐานของประเทศเป็นที่ยอมรับของทุก ฝ่าย และจะต้องเหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน

4. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีการจัดการและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
 วิทยาศาสตร์ การทำวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ นอกเหนือจากการทำการศึกษาวิจัย
 ภาวะอุตสาหกรรมโดยทั่วไป โดยการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและ
 ขนาดย่อมนำข้อมูลเทคโนโลยีจากเอกสารสิทธิบัตรจากกรมทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ใน
 การผลิตและแก้ไขปัญหาทางเทคนิคที่กำลังประสบอยู่ รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์
 ใหม่ ๆ เนื่องจากเอกสารสิทธิบัตรเป็นแหล่งข้อมูลที่มีรายละเอียดทางเทคโนโลยีที่กว้างขวางและ
 สมบูรณ์ที่สุด ทำให้สามารถติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสาขาต่าง ๆ ได้โดยรวดเร็ว และ
 ทันต่อเหตุการณ์ ประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลาในการค้นคว้าวิจัยเพราะเป็นสิ่งที่ผู้คิดไว้แล้วช่วยให้
 ผู้ประกอบการเกิดความคิดที่จะประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้นอีก โดยสิ่งที่ประดิษฐ์และแบบผลิตภัณฑ์ที่
 จดทะเบียนสิทธิบัตรไว้มีอายุการคุ้มครอง 20 และ 10 ปี ตามลำดับ นับแต่วันยื่นคำขอ

ปัจจุบันศูนย์สารสนเทศของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ดำเนินการติดตั้งระบบ
 อินเทอร์เน็ตขึ้นและมี Website เป็นของตนเองเพื่อใช้เป็นสื่อในการเผยแพร่ข่าวสารที่เป็นประโยชน์
 ต่อผู้ประกอบการและผู้สนใจอยู่แล้ว การเจรจาเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับเครือข่าย คอมพิวเตอร์
 ของศูนย์บริการความรู้ด้านทรัพย์สินทางปัญญา กรมทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อคัดเลือกข้อมูลทาง
 เทคโนโลยีของอุตสาหกรรมรายสาขาที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมรับผิดชอบจากเอกสารสิทธิบัตรดัง
 กล่าวมาเพื่อไว้ให้บริการ ซึ่งจะเป็นการช่วยพัฒนาเทคโนโลยีแก่อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาด
 ย่อมของประเทศได้อย่างมาก

5. กรมส่งเสริม อุตสาหกรรมควรทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลาง รวบรวมข้อมูล รายการ
 เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย พัฒนาและทดสอบ ตามสถานศึกษาและหน่วยราชการ อื่น ๆ
 รวมทั้งประสานให้อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมได้ใช้เครื่องมืออุปกรณ์เหล่านั้นให้เกิด
 ประโยชน์สูงสุด ก่อนที่กฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมบังคับใช้

6. ให้ความสำคัญกับการให้บริการปรึกษาแนะนำทางด้านเทคนิคถึงโรงงาน โดยการ
 จัดหาผู้เชี่ยวชาญจากทั้งในและต่างประเทศมาให้บริการจัดระดับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
 และให้คำปรึกษาแนะนำแก้ไขปัญหาแก่อุตสาหกรรมรายสาขาที่ได้รวมตัวกันขึ้นเป็นกลุ่ม/สมาคม
 / ชมรม โดยกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเองทั้งหมด

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ให้บริการปรึกษาแนะนำทางด้านเทคนิคแก่โรงงาน
 อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ ทั้งโครงการที่ร่วม
 กับหน่วยงานอื่น อาทิ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และโครงการที่ดำเนินการเอง ซึ่งบริการ
 ดังกล่าวยังไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับจำนวนอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวนกว่า 1

แผนรายทั่วประเทศ สำหรับบริการจัดระดับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีให้แก่โรงงานอุตสาหกรรมนั้นยังไม่มี การดำเนินการแต่อย่างใด ปัจจุบันสำนักพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุนได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ไปเข้ารับการฝึกอบรมด้านการวิเคราะห์จัดระดับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของโรงงานในประเทศญี่ปุ่นเพื่อกลับมาให้บริการดังกล่าว แต่เนื่องจากการส่งบุคลากรไปพัฒนาในต่างประเทศนั้นทำได้เพียงคราวละ 2 - 3 คน และใช้เวลานานปี สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมควรพิจารณาหาวิธีการเพิ่มจำนวนบุคลากรดังกล่าวในระยะเวลาที่สั้นลงกว่าเดิม อาทิ จ้างผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศเข้ามาเป็นวิทยากรทำการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่แทน เป็นต้น

7. รวบรวมรายชื่อที่ปรึกษาหรือบริษัทที่ปรึกษาที่ให้บริการทางด้านการจัดการแก่อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อเผยแพร่แก่อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมและพิจารณาให้การสนับสนุนในรูปแบบต่าง ๆ แก่ที่ปรึกษาและบริษัทที่ปรึกษา เพื่อให้สามารถดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. จัดบริการเป็นระบบครบวงจรทั้งทางด้านการเงิน การให้คำปรึกษาแนะนำทางด้านเทคนิคและการจัดการ การฝึกอบรมพัฒนาผู้ประกอบการและมีมือแรงงาน บริการข้อมูลข่าวสาร ฯลฯ แก่อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมที่ตั้งโรงงานอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมขนาดย่อมที่ตั้งขึ้นที่จังหวัดขอนแก่น รวมทั้งให้บริการโรงงานต้นแบบ สนับสนุนการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ร่วมกัน ตลอดจนการจัดระบบการกระจายสินค้าที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น

9. พิจารณาจัดทำเอกสารแนะนำบริการต่าง ๆ ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยศึกษาตามแนวของเอกสารแนะนำหน่วยงานของสาธารณรัฐเกาหลีและประเทศอื่น ๆ เอกสารแนะนำบริการของกรมที่มีอยู่ในปัจจุบันสั้นและสรุปเกินไป หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการควรเป็นฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

10. จัดทำเอกสารแนะนำบริการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ให้แก่อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างครบถ้วน เพื่อเผยแพร่ให้อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมทราบและได้ไปใช้บริการ

11. เนื่องจากอุตสาหกรรมสนับสนุนเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจึงควรให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมสนับสนุนที่รับช่วงการผลิตจากอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ระดับที่สองและที่สาม (Secondary and tertiary parts Suppliers) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ให้มีความมั่นคงแข็งแรงโดย

การพิจารณาจัดทำโครงการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ให้เป็นระบบตลอดจนดูแลให้การทำธุรกิจระหว่างอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมดำเนินไปอย่างยุติธรรมโดยการจัดตั้งคณะกรรมการในทำนองเดียวกับ The dispute coordination committee for Manufacturing Subcontracting ที่รัฐบาลเกาหลีใต้ได้จัดตั้งขึ้นดูแลเรื่องดังกล่าว

การดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุนขนาดกลางและขนาดย่อมของสำนักพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุน (สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลและโลหะการเดิม) ในอดีตมีหน้าที่พัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลและโลหะการ โดยเน้นการพัฒนากระบวนการทางเทคนิค งานโลหะและการพัฒนาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลและโลหะการโดยวิธีการจัดฝึกอบรม สัมมนา จัดนิทรรศการ จัดศึกษาดูงาน จัดให้มีการเจรจาซื้อขายเทคโนโลยี ให้บริการปรึกษาแนะนำเป็นการทั่วไปและเฉพาะราย โดยเจ้าหน้าที่ของสำนักพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุนและผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ การให้บริการทดสอบตรวจสอบผลิตภัณฑ์โลหะและการทดสอบแบบไม่ทำลาย การศึกษาวิจัยสภาวะอุตสาหกรรมในเชิงเศรษฐศาสตร์และเชิงเทคโนโลยีเพื่อกำหนดแนวทางการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค การค้นคว้า ทดลอง จัดทำเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ต้นแบบ ให้บริการข้อมูลข่าวสารทางเทคนิค และเทคโนโลยีงานโลหะ

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบกฎหมาย และกลไกการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม

ประเด็นเปรียบเทียบ	ญี่ปุ่น	เกาหลีใต้	ไทย	ฟิลิปปินส์	อิตาลี
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การกำหนดนโยบาย แผน และกำกับการค้าดำเนินงานส่งเสริมพัฒนา SMEs	Small and Medium Enterprise Basic Law (1963) เป็นกฎหมายหลัก และมีกฎหมายลูกที่เกี่ยวข้องอีกหลายฉบับ อาทิ - Small and Medium Enterprise Modernization Promotion Law (1963) - Enforcement Rules for the Smalland Medium Enterprise Modernization Promotion Law (1982) - Law on Extraordinary Measure for structural Improvement of Textile Industry (1967) - Small and Medium Enterprise Finance Corporation Law - Credit Guarantee Association Law (1953)	The Basic Small and Medium Enterprise Act (1966) เป็นกฎหมายหลัก และมีกฎหมายลูกที่เกี่ยวข้องอีกหลายฉบับ อาทิ - The SMEs Cooperative Act (1961) - The Credit Guarantee Fund Act (1975) - The Sub-contracting Relationshippromotion Act(1975) - The SMEs Product Procurement Act(1981) - The SMEs Production Act(1982) - The Fair Sub-contracting Act(1984)	ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมาย SMEs โดยตรง กำลังอยู่ในระหว่างการจัดทำ และเสนอร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมเป็นกฎหมายหลัก โดยปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ประกาศใช้แล้ว คือ - พ.ร.บ. บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่ง ประเทศไทย พ.ศ.2503 - พ.ร.บ.บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม พ.ศ.2534 - พ.ร.บ.บรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม พ.ศ.2534	Mangan Carta for Small Enterprise (1990) เป็นกฎหมายหลัก และมีกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง อาทิ - Fair Trade Laws - Retail Trade Act (1954)	National Law 317 (1991)

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นเปรียบเทียบ	ญี่ปุ่น	เกาหลีใต้	ไทย	ฟิลิปปินส์	อิตาลี
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย แผน และกำกับการดำเนินงานส่งเสริมพัฒนา SMEs (ต่อ)	<ul style="list-style-type: none"> - Small and Medium Enterprise Credit Insurance Law (1950) - Small and Medium Business Investment Company Limited Law(1953) - Small and Medium Enterprise Organization Law(1957) - Small and Medium Enterprise, etc. Cooperative Association Law(1994) - Small and Medium Enterprise Guidance Law(1963) 	<ul style="list-style-type: none"> - The SMEs Start-up Promotion Act (1986) - The Special Measure Act for SMEs Management Stabilization(1989) - The Special Measures Act for Regionally-balanced Economic Development and for Fostering Local SMEs(1994) - The Cooperative Research and Development Promotion Act(1994) 			

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นเปรียบเทียบ	ญี่ปุ่น	เกาหลีใต้	ไทย	ฟิลิปปินส์	อิตาลี
2. สาระสำคัญของกฎหมายหลัก	<p>1) กำหนดวัตถุประสงค์</p> <p>2) กำหนดนิยาม</p> <p>3) กำหนดความรับผิดชอบของรัฐบาล และรัฐบาลท้องถิ่น</p> <p>- ให้กำหนดนโยบายส่งเสริม SMEs โดยยึดกรอบการจัดทำนโยบายไว้ให้</p> <p>- ให้ใช้มาตรการทางกฎหมายการเงิน และภาษีเป็นเครื่องมือสำคัญ</p> <p>- การรายงานผลดำเนินการต่อสภา Diet</p> <p>- ประเมิน และติดตามผลการดำเนินการตามแผน และการดำเนินการตามนโยบาย และงบประมาณ</p> <p>คำใช้จ่าย</p> <p>- ดำรงศึกษาศักยภาพของ SMEs พร้อมพิมพ์เผยแพร่ทุกปี</p> <p>4) กำหนดความรับผิดชอบของ SMEs และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามนโยบาย</p> <p>5) การจัดตั้ง The medium and Small Enterprise Policy Deliberation Council</p>	<p>1) กำหนดวัตถุประสงค์</p> <p>2) กำหนดนิยาม</p> <p>3) กำหนดความรับผิดชอบของรัฐบาล และรัฐบาลท้องถิ่น</p> <p>- ให้กำหนดนโยบายส่งเสริม SMEs โดยการกำหนดกรอบการจัดทำนโยบายไว้ให้</p> <p>- ให้ใช้มาตรการทางกฎหมายการเงิน และภาษีเป็นเครื่องมือสำคัญ</p> <p>- การรายงานผลดำเนินการต่อ National Assembly</p> <p>- ประเมินและติดตามผลการดำเนินการตามแผนและการกำหนดนโยบาย และงบประมาณคำใช้จ่าย</p> <p>- ดำรงศึกษาศักยภาพของ SMEs พร้อมพิมพ์เผยแพร่ทุกปี</p> <p>4) กำหนดความรับผิดชอบของ SMEs และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามนโยบาย</p> <p>5) การจัดตั้ง Small and Medium Enterprise Policy Council</p>	<p>ร่าง พ.ร.บ. มีสาระสำคัญดังนี้</p> <p>1) กำหนดนิยามของ SMEs</p> <p>2) การจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม</p> <p>3) การกำหนดนโยบาย และแผนหลักในการส่งเสริมพัฒนาและกำกับการค้าเป็นการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>4) การจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม เพื่อรองรับการทำงานของคณะกรรมการตามข้อ 3 และประสานการทำงานกับหน่วยงานปฏิบัติ</p> <p>5) การจัดตั้งกองทุน</p> <p>6) การจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม และกลไกกำกับการค้าดำเนินงานของหน่วยงานปฏิบัติ</p> <p>7) การส่งเสริม และจูงใจในรูปแบบการพิจารณาให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมหรือสนับสนุนจากกองทุน รวมทั้งสิทธิประโยชน์และสิ่งจูงใจ</p> <p>8) การตรวจสอบ กำกับและหน้าที่ของ SMEs ตาม พ.ร.บ.</p>	<p>1) กำหนดวัตถุประสงค์</p> <p>2) กำหนดนิยาม</p> <p>3) กำหนดแนวนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม</p> <p>4) คณะกรรมการและความรับผิดชอบ</p> <p>5) การจัดตั้งสำนักงานเลขานุการฯ และหน้าที่ความรับผิดชอบ</p>	<p>1) การรวมกลุ่ม SMEs (SMEs clusters)</p> <p>2) ความร่วมมือร่วมใจระหว่าง SMEs (Inter-firm Cooperation)</p>

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นเปรียบเทียบ	ญี่ปุ่น	เกาหลีใต้	ไทย	ฟิลิปปินส์	อิตาลี
3. นิยามของ SM Es	<p>เหมืองแร่ ภาครัฐ/เอกชนส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม</p> <p>คนงาน < 300 คน</p> <p>เงินลงทุน < 100 ล้านเยน</p> <p>ภาครัฐ</p> <p>คนงาน < 100 คน</p> <p>เงินลงทุน < 30 ล้านเยน</p> <p>ภาครัฐ/บริการ</p> <p>คนงาน < 50 คน</p> <p>เงินลงทุน < 10 ล้านเยน</p>	<p>อุตสาหกรรม</p> <p>คนงาน < 300 คน</p> <p>ทรัพย์สินถาวร 20 – 80 พันล้านวอน</p> <p>เหมืองแร่และกิจการส่ง</p> <p>คนงาน < 300 คน</p> <p>ก่อสร้าง</p> <p>คนงาน < 200 คน</p> <p>การก่อสร้าง/บริการอื่นๆ</p> <p>คนงาน < 20 คน</p>	<p>➢ ขณะนี้ประเทศไทยยังไม่มีนิยาม SMEs ใช้เป็นทางการส่งเสริมอุตสาหกรรมโดยเฉพาะ SMIs</p> <p>คนงาน < 200 คน หรือ</p> <p>ทรัพย์สินถาวร < 100 ล้านบาท</p> <p>➢ ในร่าง พ.ร.บ. ให้อำนาจรัฐมนตรีออกประกาศในราชกิจจานุเบกษาคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม</p> <p>เสนอ</p>	<p>SMEs หมายถึง ธุรกิจ หรือ วิสาหกิจที่มีทรัพย์สิน รวมเงินกู้ (ไม่รวมค่าที่ดิน) ดังนี้</p> <p>Micre < 50,000 เปโซ</p> <p>Cottage 50,001 – 500,000 เปโซ</p> <p>Small 500,001 – 5,000,000 เปโซ</p> <p>Medium 5,000,001 – 20,000,000 เปโซ</p>	
4. หน่วยงานหลักที่มีบทบาทในการเสนอนโยบาย และแผน SMEs	Small and Medium Enterprise Agency, MITI	- Small and Medium Business Administration (SMBA)	<p>➢ ปัจจุบันกระทรวงต่างๆ ดูแลเฉพาะหน้าที่ตามความรับผิดชอบของตน</p> <p>➢ ในร่าง พ.ร.บ. 4 มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขึ้นมาดูแล</p>	<p>- The Department of Trade and Industry</p> <p>- Bureau of small and Medium Business Development</p>	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นเปรียบเทียบ	ญี่ปุ่น	เกาหลีใต้	ไทย	ฟิลิปปินส์	อิตาลี
5. หน่วยงานปฏิบัติ	<ul style="list-style-type: none"> -Prefectural Government's Public Research & testing Institutions - Institute for small Business Management and Technology - Japan Small Business Corporation, Regional Information Center For SMEs - National and Public Testing Institutes Commerce and Industry Associations and Chambers of Commerce and Industry 	<ul style="list-style-type: none"> - Small and Medium Industry Promotion Corporation - Korea Technology Credit Guarantee Fund - Korea Technology Banking Corporation - Small Business Training Institute - Korea Institute of Industrial Technology - Korea Institute of Industrial & Technology Information - Institute of Industrial Technology Policy 	<ul style="list-style-type: none"> - กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม - กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน - สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน - สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ - สถาบันส่งเสริมการค้าระหว่างชาติ - กรมส่งเสริมการค้าส่งออก - บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย - บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม - บริษัทประกันสินเชื่อสหกรณ์ขนาดย่อม 	<ul style="list-style-type: none"> - The Development Bank of the Philippines (DBP) - Technology Resource and Livelihood Center (TLRC) - Small business Guarantee and Finance Corporation (SBGFC) under DTI - Guarantee Fund for small and Medium Enterprises (GFSME) - The Bureau of Small and Medium Business Development (BSMBD) 	<ul style="list-style-type: none"> - Center for Promotion and Technological Development of Southern Italy - Center for Development of Technological Research

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นเปรียบเทียบ	ญี่ปุ่น	เกาหลีใต้	ไทย	ฟิลิปปินส์	อิตาลี
<p>6. คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องในการจัดทำนโยบาย SMEs</p> <p>6.1 องค์ประกอบ</p>	<p>The Medium and Small Enterprise Policy Deliberation Council</p> <p>คณะกรรมการประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกิน 20 คน แต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรีโดยการเสนอแนะของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้า และอุตสาหกรรม</p>	<p>Small and Medium Enterprise Policy Council (SMEPC)</p> <p>คณะกรรมการ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกิน 20 คน แต่งตั้งโดยประธานาธิบดี</p>	<p>ปัจจุบันมีคณะกรรมการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง > ร่าง พ.ร.บ. ฯ กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม โดยคณะกรรมการ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน กรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นรองประธาน กรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคลัง และผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน 10 คน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการให้ผู้อำนวยการสำนักงานเป็นกรรมการและเลขานุการ</p>	<p>Small and Medium Enterprise Development Council</p> <p>คณะกรรมการประกอบด้วย Secretary of Trade and Industry Department เป็นประธานกรรมการ Director General of National Economic and Development, Secretary of Agriculture, Secretary of Labor and Employment, Secretary of Science and Technology, Chairman of Small Business Guarantee and Financing Corporation, Chairman of The Small and Medium Enterprise Promotion Body และผู้แทนจากภาคเอกชน</p>	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นเปรียบเทียบ	ญี่ปุ่น	เกาหลีใต้	ไทย	ฟิลิปปินส์	อิตาลี
<p>6.2 หน้าที่ที่ควรร่วมรับผิดชอบของคณะกรรมการ</p>	<p>1.) กำหนดนโยบายตามกรอบที่ได้กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. ฉบับนี้</p> <p>2.) พิจารณาประเด็นนโยบายที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติ ใน พ.ร.บ. ฉบับนี้ เพื่อตอบข้อซักถามของนายกรัฐมนตรีว่าภาคราชการ นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีที่ค้า และอุตสาหกรรม หรือรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง</p> <p>3.) ให้ข้อคิดเห็นทางด้านนโยบาย แก่นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>1.) พิจารณาจัดทำนโยบาย SMEs</p> <p>2.) พิจารณาเรื่องสำคัญที่เป็นประเด็นทางนโยบาย SME</p>	<p>1.) กำหนดนโยบาย และแผนส่งเสริม SMEs</p> <p>2.) รายงานสถานการณ์ SMEs</p> <p>3.) ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการ SMEs</p> <p>4.) เสนอมาตรการจูงใจทางด้านการเงิน การคลัง การภาษีอากร และด้านอื่น ๆ</p> <p>5.) เสนอให้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ SMEs เพิ่มเติมหรือการปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เดิม</p> <p>6.) กำกับหน่วยงานปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ SMEs</p> <p>7.) กำหนดมาตรการเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ</p>	<p>1.) เสนอแผนนโยบายที่มีผลกระทบต่อ SMEs แก่ประธานาธิบดี และรัฐสภา</p> <p>2.) จัดทำแผนพัฒนา SMEs</p> <p>3.) จัดทำแผนพัฒนา SMEs</p> <p>4.) ประสานแผน และรวมกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนา SMEs ของภาครัฐ และเอกชนเข้าด้วยกัน</p> <p>5.) ติดตามความก้าวหน้าของหน่วยงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนา SMEs</p> <p>6.) ออกประกาศเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายรัฐบาล และกฎหมายฉบับนี้</p> <p>7.) กำหนดนโยบายเพื่อการจัดหาเงินทุนเพื่อพัฒนา SMEs ทั้งจากภายในและต่างประเทศ</p>	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นเปรียบเทียบ	ญี่ปุ่น	เกาหลีใต้	ไทย	ฟิลิปปินส์	อิตาลี
7. สิทธิประโยชน์และสิ่งจูงใจ	<ul style="list-style-type: none"> - สิทธิพิเศษทางภาษี - สินเชื่อระยะยาวดอกเบี้ยต่ำ - บริการด้านต่าง ๆ ของภาครัฐ - เงินอุดหนุน <p>สิทธิประโยชน์ดังกล่าวไม่ได้กำหนดรายละเอียดที่ชัดเจนในกฎหมายหลัก</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สิทธิพิเศษทางภาษี - สินเชื่อระยะยาวดอกเบี้ยต่ำ - บริการด้านต่าง ๆ ของภาครัฐ - เงินอุดหนุน <p>สิทธิประโยชน์ดังกล่าวไม่ได้กำหนดรายละเอียดที่ชัดเจนในกฎหมายหลัก</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ตามร่าง พ.ร.บ. ได้กำหนดการให้การส่งเสริมช่วยเหลือ และสนับสนุนการพัฒนาประสิทธิภาพการประกอบกิจการจากเงินกองทุน - การให้สิทธิประโยชน์และสิ่งจูงใจที่จำเป็น โดยคณะกรรมการจะเสนอให้หน่วยงานที่มีอำนาจดำเนินการเช่น ด้านภาษี การลดหย่อนภาษีต่าง ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - Tax credit ภาษี และสิ่งจูงใจอื่น ๆ - ระบบประกันภัยเพื่อป้องกันความเสี่ยงหายที่นครธรรมดา - ระบบ Mutual Relief System เพื่อป้องกันการลงทุนล้มละลาย - ระบบธนาสถาปนา (Venture Capital) 	
8. การจัดตั้งกองทุนสนับสนุน SMEs (จัดตั้งตาม กฎหมาย SMEs หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง) หมายเหตุ ตัวอย่างการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมพัฒนา SMEs ในประเทศอื่น ๆ เช่น	<ul style="list-style-type: none"> - Mutual Relief fund for SMEs - Mutual Relief Fund for the Prevention of Bankruptcies in SMEs 	<ul style="list-style-type: none"> - SMEs Promotion Fund - The Industrial Production Technology Improvement Fund - The Start – up Assistance Fund - The Credit Guarantee Fund - The Korea Technology Credit Guarantee Fund - SMEs Mutual aid Fund - Local SMEs Fostering Fund 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ปัจจุบันยังไม่มีกองทุนส่งเสริมพัฒนาเฉพาะสำหรับ SMEs ▶ ตามร่าง พ.ร.บ. กำหนดให้มีความส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม เพื่อให้การช่วยเหลือส่งเสริม หรือสนับสนุน SMEs หรือ กลุ่ม SMEs ในการลงทุนหรือ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดตั้ง Small business Guarantee and Finance Corporation ซึ่งมีเงินทั้งสิ้น 5 พันล้านบาทสำหรับให้บริการสินเชื่อ SMEs ภายใต้การกำกับดูแลของ The Department of Trade and Industry ซึ่งมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีการจัดตั้งกองทุนโดยตรง แต่ดำเนินการในรูปแบบ 1.) Guarantee Cooperative 2.) Export Consortia

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นเปรียบเทียบ	ญี่ปุ่น	เกาหลีใต้	ไทย	ฟิลิปปินส์	อิตาลี
- ใต้หวัน (SMEs Development Fund) - คานาดา (Young Entrepreneur Fund) - ออสเตรเลีย (SMEs Innovation Fund) - มาเลเซีย (Industrial Technical Assistance Fund)			ส่งเสริมปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการประกอบการรวมทั้งให้การสนับสนุนหน่วยงานส่งเสริมพัฒนา SMEs ตามแผนปฏิบัติการ	- Secretary of Trade and Industry - ตัวแทนจากภาคเอกชนที่ได้รับแต่งตั้งจากประธานาธิบดี 3 คน - ตัวแทนสถาบันการเงินของรัฐ 5 คน	

ที่มา : กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, 2542.

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

จากสภาพปัญหาการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในบทที่ 2 สามารถสรุปปัญหาหลักที่สำคัญ 2 ประการ คือ ปัญหาด้านขาดแคลนเงินลงทุน เนื่องจากปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงิน ปัญหาด้านการจัดการ ปัญหาด้านการตลาด และปัญหาด้านแรงงานและปัญหาด้านเทคโนโลยี

ดังนั้น หลักการที่สำคัญในการส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่³⁸

- (1) ส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกิจการที่เหมาะสมและมีอนาคตเกิดขึ้น
- (2) ส่งเสริมและพัฒนาให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เกิดขึ้นแล้ว และที่กำลังดำเนินกิจการอยู่แล้ว สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ และเป็นวิสาหกิจที่เข้มแข็งได้
- (3) พัฒนาให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขยายตัวเจริญเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ และมีขีดความสามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้

การส่งเสริมพัฒนาให้บรรลุหลักการดังกล่าวได้ ต้องตรากฎหมาย เพราะกฎหมายเป็นกลไกในการดำเนินการของรัฐ ซึ่งโดยหลักการแล้วมีหลักการในการตรากฎหมาย 2 แนวทาง คือ

- (1) การตรากฎหมายหลักขึ้นมาโดยมีมาตรการทางกฎหมายที่สำคัญ โดยมีเนื้อหาของกฎหมายนั้น
- (2) การปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่ ซึ่งปัจจุบันมีกฎหมายพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งผ่านความเห็นชอบของรัฐสภาเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2543 และมีกฎหมายในลักษณะการส่งเสริมในภาพรวม เช่น กฎหมายส่งเสริมการลงทุน

ผู้เขียนเห็นว่า แนวทางที่ 2 คือ การปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่ คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ซึ่งได้แก่การใช้กฎหมายดังกล่าวทำให้หน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องใช้กฎหมายฉบับเดียวกัน เพื่อจะไป

³⁸ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. หลักการพัฒนาการส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาพรวม . 2542, หน้า 1

ประสานงานไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถพัฒนาได้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

4.1 มาตรการทางกฎหมายด้านส่งเสริมเงินทุน

มาตรการทางกฎหมายด้านส่งเสริมเงินทุน เนื่องจากปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้เขียนเห็นว่ามาตรการที่ควรประกอบไปด้วย 3 มาตรการย่อย คือ

4.1.1 มาตรการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

เนื่องจากปัญหาขาดสภาพเศรษฐกิจทำให้ธนาคารไม่สามารถปล่อยสินเชื่อให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ เพราะไม่มั่นใจในความสามารถของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประกอบกับระบบเศรษฐกิจแบบเสรีที่ประเทศไทยดำเนินการอยู่นั้น ทำให้รัฐไม่สามารถตรากฎหมายบังคับให้ธนาคารปล่อยสินเชื่อได้ นอกจากนี้ หน่วยงานของรัฐที่สนับสนุนในการให้สินเชื่อก็ขาดเม็ดเงินที่จะปล่อยให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้เขียนเห็นว่า ควรกำหนดมาตรการในการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขึ้นในกฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยรัฐเป็นผู้จัดหาเงินมาจัดตั้งเป็นกองทุนและให้องค์กรของรัฐที่ทำหน้าที่ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นองค์กรบริหาร โดยให้หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในการให้สินเชื่อ เช่น บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมหรือบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานดำเนินการให้สินเชื่อแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งวิธีการนี้จะช่วยให้สามารถอัดฉีดเม็ดเงินเข้าสู่ระบบการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแทนสถาบันการเงินภาคเอกชน และจะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาสภาพคล่องได้โดยตรง

4.1.2 มาตรการค้ำประกันสินเชื่อ

การประกันสินเชื่อแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนับเป็นแนวทางที่สำคัญแนวทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้สถาบันการเงินเอกชนสนับสนุนสินเชื่อแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยมีสถาบันค้ำประกันสินเชื่อสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอยู่หนึ่งแห่ง คือ บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) ซึ่งจะให้บริการแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งในรูปของการค้ำประกันสินเชื่อในส่วนที่ขาดหลักประกันและการให้คำแนะนำแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันไม่เพียงพอในการขอกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน โดยจะให้การค้ำประกันสินเชื่อแก่กิจกรรมที่ไม่ขาดสินทรัพย์ไม่เกิน 50 ล้านบาท แต่เพื่อให้มาตรการค้ำประกันสินเชื่อมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.1.3 มาตรการการร่วมทุน

การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถขยายตัวได้อย่างมั่นคงจะต้องทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถระดมทุนได้ในประเทศไทยนั้นเงินทุนของเจ้าของกิจการนั้นเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญมากที่สุดเป็นอันดับ 2 ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งหมด คือ คิดเป็นร้อยละ 38.3 อย่างไรก็ตาม เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายร่วมทุนในประเทศไทย มีแต่กฎหมายจัดตั้งห้างหุ้นส่วนบริษัทจำกัดเท่านั้น ทำให้เจ้าของกิจการต่าง ๆ ที่จะร่วมทุนย่อมทำได้ยาก และไม่มั่นใจในการร่วมทุน เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายมารองรับ

นอกจากนี้ประเทศไทยยังไม่มีกองทุน Venture Capital เพื่อสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมโดยเฉพาะ ดังนั้น จึงควรมีการจัดตั้งกองทุนรวมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม Venture Capital ขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือการระดมเงินผ่านตลาดทุนเอกชนทั้งจากในและต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมได้ นอกจากนี้ยังควรจะมีการสนับสนุนโดยวิธีอื่น ๆ เช่น จัดตั้งวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม Board ในตลาดหลักทรัพย์ และมาตรการเสริมเพื่อเพิ่มปริมาณการซื้อขายในตลาด OTC เป็นต้น

ในการสนับสนุนเพื่อให้มีการลงทุนโดยตรงในวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม นั้น สามารถกระทำได้ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ที่ให้อำนาจแก่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) โดยคณะกรรมการ ก.ล.ต. สามารถมีมติเห็นชอบให้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การเสนอขายหลักทรัพย์จากการกำหนดคุณสมบัติในการอนุญาต (merit – based) เป็นการกำหนดความครบถ้วนในการเปิดเผยข้อมูล (disclosure – based) ในเรื่องวัตถุประสงค์ในการเพิ่มทุนลักษณะธุรกิจ และฐานการเงิน และผลการดำเนิน และกำหนดให้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยดำเนินการจัดตั้งตลาดรองสำหรับหลักทรัพย์ของกิจการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมเพื่อให้มีตลาดรองที่มีประสิทธิภาพสนับสนุนการระดมทุนของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมที่ผ่านการอนุญาตให้เสนอขายหลักทรัพย์ รวมทั้งเพื่อเป็นช่องทางให้ผู้ลงทุนประเภท venture capital firm มีโอกาสขายหุ้นทำกำไรได้ในระยะเวลาที่สอดคล้องกับเป้าหมายระยะเวลาการลงทุน

4.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543

4.2.1 การเสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543

กระทรวงอุตสาหกรรม ภายใต้การนำของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ จึงได้ใช้โอกาสนี้ผลักดันแนวความคิดในการออกกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งขยายให้ครอบคลุมทั้งภาคอุตสาหกรรมการผลิต ภาคการค้า และภาคบริการ โดยได้นำเสนอ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ... หรือเรียกสั้น ๆ ว่า ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริม SMEs เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี และได้ผ่านการรับหลักการจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2541 และต่อมาได้ผ่านการพิจารณาวาระที่ 1 ชั้นรับหลักการในชั้นสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2542 จนกระทั่งผ่านการพิจารณาวาระที่ 2 และ 3 เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2542 และรัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2543

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริม SMEs ที่ผ่านการพิจารณาจากรัฐสภามีทั้งหมด 7 หมวด พร้อมทั้งบทเฉพาะกาล รวมทั้งหมด 47 มาตรา โดยมีเหตุผล วัตถุประสงค์และเนื้อหาหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

4.2.2 หลักการและเหตุผล

SMEs ซึ่งประกอบด้วยกิจการขนาดกลาง และขนาดย่อมทั้งภาคการผลิต การค้า และการบริการนั้น เป็นกลุ่มวิสาหกิจส่วนใหญ่ของประเทศ มีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แต่ยังคงขาดความสามารถในการประกอบทั้งทางด้านเทคโนโลยี การผลิต การจัดการ และการเงินทำให้ไม่อาจแข่งขันกับวิสาหกิจขนาดใหญ่ และประกอบกับในสภาพการณ์ปัจจุบันประเทศไทยต้องเปิดเสรีภาพทางการลงทุน การบริการ และการค้า จึงทำให้ SMEs ประสบภาวะที่ต้องแข่งขันกับกิจการทำนองเดียวกันมากยิ่งขึ้น ทั้งระดับภายในประเทศและระดับนานาชาติ ดังนั้น เพื่อให้ SMEs สามารถพัฒนากิจการให้เกิดความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ และเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จึงสมควรจัดให้มีกระบวนการช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุน และมาตรการด้านสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสม นอกจากนี้ สมควรจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สำนักงานส่งเสริม SMEs) เป็นศูนย์กลางประสานระบบการทำงานของส่วนราชการ องค์กรของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การเอกชนที่มีหน้าที่ส่งเสริม SMEs เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและสอดคล้องในทิศทางเดียวกันจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริม SMEs ก็เพื่อสร้างกฎหมายพื้นฐานที่วางระบบและกลไกในการปฏิบัติงานส่งเสริมพัฒนา และสนับสนุน SMEs ใน 4 เรื่องหลัก ๆ คือ

(1) เป็นกลไกในการกำหนดนโยบายและแผนส่งเสริมพัฒนา SMEs (โดยคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม) ให้เป็นเอกภาพ และเกิดความต่อเนื่อง

(2) เป็นกลไกการนำนโยบายและแผนส่งเสริมพัฒนา SMEs ไปจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อให้หน่วยงานปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง (กระทรวง ทบวง กรม องค์กรของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรเอกชน) นำไปปฏิบัติให้เกิดการประสาน และเกื้อกูลกัน

(3) เป็นกลไกให้อำนาจคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (คณะกรรมการส่งเสริม SMEs) เสนอแนะให้มีการจัดสิทธิและประโยชน์จูงใจที่เป็นธรรม และเหมาะสมสำหรับ SMEs

(4) เป็นกลไกการจัดตั้งและการบริหารกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (กองทุนส่งเสริม SMEs) อันเป็นกองทุนเสริมนโยบายที่จะผลักดันงานในการส่งเสริม สนับสนุน SMEs ตามแผนปฏิบัติการให้เกิดผล โดยเฉพาะในเรื่องที่จำเป็นเร่งด่วน และเรื่องที ก่อให้เกิดความเป็นธรรมมากขึ้นกับ SMEs

4.2.3 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. หมวด 1 คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(1) คณะกรรมการส่งเสริม SMEs มีองค์ประกอบ 25 คน โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นรองประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ และผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน 19 คน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริม SMEs เป็นกรรมการและเลขานุการ

(2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องแต่งตั้งจากข้าราชการ และผู้แทนองค์กรเอกชนรวมไม่เกิน 12 คน ในจำนวนดังกล่าวให้แต่งตั้งจากข้าราชการได้ไม่เกิน 5 คน ทั้งนี้ผู้แทนองค์กรเอกชนอย่างน้อย 3 คน ต้องเป็นผู้ประกอบการ SMEs ในภูมิภาค

(3) คณะกรรมการส่งเสริม SMEs มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- กำหนดนโยบายและแผนส่งเสริม SMEs เพื่อขอความเห็นชอบจาก คณะรัฐมนตรี
- เสนอหลักเกณฑ์เกี่ยวกับประเภทและขนาดของ SMEs
- เสนอรายงานสถานการณ์ SMEs ต่อคณะรัฐมนตรีและสาธารณชน
- ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs
- เสนอแนะสิทธิประโยชน์ และสิ่งจูงใจ มาตรการด้านการเงิน การคลัง หรือกฎหมายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้พิจารณาดำเนินการ
- กำกับดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริม SMEs

2. หมวด 2 สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(1) เป็นองค์กรอิสระของรัฐที่เป็นนิติบุคคล

(2) สำนักงานส่งเสริม SMEs มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- เสนอแนะนิยามของ SMEs ต่อคณะกรรมการส่งเสริม SMEs โดยผ่านคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริม SMEs
- เสนอแนะประเภทและขนาดของ SMEs ที่ควรได้รับการส่งเสริมต่อคณะกรรมการส่งเสริม SMEs โดยผ่านคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริม SMEs
- ประสานงานกับหน่วยงานปฏิบัติการ (กระทรวง ทบวง กรม องค์กรของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์การเอกชน) ในการจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs
- จัดทำรายงานสถานการณ์ SMEs ประจำปี
- บริหารกองทุนส่งเสริม SMEs ตามมติคณะกรรมการบริหารสำนักงาน SMEs และคณะกรรมการส่งเสริม SMEs

- ดำเนินการในการกู้ยืม ให้อู่ อดหนุน ร่วมทุน ร่วมกิจการในเรื่องที่เกี่ยวกับการส่งเสริม SMEs ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการส่งเสริม SMEs กำหนด

(3) คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริม SMEs มีองค์ประกอบ 15 คน โดยมี ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม และผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน 8 คน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งเป็นกรรมการ

- (4) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องแต่งตั้งจากผู้ที่มีใช้ข้าราชการอย่างน้อย 5 คน
- (5) คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริม SMEs มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
- กำกับ ควบคุมการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริม SMEs ในเรื่องแผนงานงบประมาณ ตลอดจนออกระเบียบข้อบังคับด้านการเงิน บุคลากร และการบริหารต่าง ๆ
 - กำหนดนโยบาย และควบคุมดูแลการบริหารกองทุนส่งเสริม SMEs
 - กำหนดหลักเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ในเรื่องการจัดสรรเงินกองทุน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริม SMEs
 - แต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริม SMEs โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริม SMEs

3. หมวด 3 กองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(1) กองทุนส่งเสริม SMEs เป็นกองทุนในสำนักงานส่งเสริม SMEs โดยมีแหล่งที่มาของเงินดังนี้

- เงินทุนประเดิมจากรัฐบาล
- เงินอุดหนุนประจำปีจากรัฐบาลจัดสรรให้
- เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้
- ดอกผล หรือรายได้ของกองทุน

(2) เงินกองทุนสามารถใช้จ่ายในเรื่องการส่งเสริมพัฒนา SMEs ดังต่อไปนี้

- ให้ SMEs หรือกลุ่ม SMEs (ตามประเภทและขนาดที่คณะกรรมการส่งเสริม SMEs กำหนด) กู้ยืมเพื่อก่อตั้ง หรือปรับปรุงประสิทธิภาพที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs

- ให้ความช่วยเหลือหน่วยงานปฏิบัติการในเรื่องที่จำเป็น เร่งด่วน ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs

- ช่วยเหลือ อุดหนุน ร่วมทุนในกิจการ SMEs หรือกลุ่ม SMEs เพื่อการก่อตั้ง การขยายกิจการ การวิจัยและพัฒนา และการส่งเสริมประสิทธิภาพโดยส่วนรวมตามที่คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริม SMEs และคณะกรรมการส่งเสริม SMEs เห็นชอบ

- เป็นค่าใช้จ่ายของสำนักงานส่งเสริม SMEs และการบริหารกองทุน

(3) คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริม SMEs โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริม SMEs อาจมอบหมายให้สถาบันการเงินที่มีนโยบายส่งเสริม SMEs เป็นผู้จัดการกองทุนได้

4. หมวด 4 แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(1) แผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs ควรจะต้องครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- การพัฒนา SMEs ในภูมิภาค ในชุมชน และในท้องถิ่นชนบท
- การสนับสนุนช่วยเหลือด้านการเงิน
- การพัฒนาจัดตั้งตลาดทุนสำหรับ SMEs
- การพัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากร
- การพัฒนากิจการ SMEs ด้านการจัดการสาขาต่าง ๆ
- การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ รวมทั้งการสร้างภาพลักษณ์ของสินค้า
- การส่งเสริมด้านการตลาด
- การส่งเสริมด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี รวมทั้งการพัฒนาภูมิปัญญา

ท้องถิ่น

- การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร
- การส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างวิสาหกิจขนาดต่าง ๆ
- การส่งเสริมการรวมกลุ่มของ SMEs
- การพัฒนาส่งเสริมองค์การเอกชนที่มีบทบาทสนับสนุน SMEs
- การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน
- การให้สิทธิประโยชน์แก่ SMEs เพื่อจัดความเสียเปรียบ
- การส่งเสริม อนุรักษ์พลังงาน สิ่งแวดล้อม และสุขอนามัย
- การปรับปรุง แก้ไข กฎ ระเบียบที่เป็นอุปสรรค
- การส่งเสริมด้านลิขสิทธิ์ และทรัพย์สินทางปัญญา
- เรื่องอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการก่อตั้ง การขยายกิจการ SMEs ให้สามารถอยู่รอด

และแข่งขันได้

(2) หน่วยงานปฏิบัติการต้องดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs ในส่วนที่เกี่ยวข้อง และต้องรายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการส่งเสริม SMEs อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(3) หน่วยงานปฏิบัติการต้องจัดทำข้อมูล SMEs ที่เกี่ยวข้อง (ตามที่คณะกรรมการส่งเสริม SMEs กำหนด) เพื่อเผยแพร่ และส่งให้สำนักงานส่งเสริม SMEs ประกอบการจัดทำนโยบายและแผน

(4) SMEs และองค์การเอกชนมีหน้าที่ต้องรายงานข้อมูลตามที่คณะกรรมการส่งเสริม SMEs กำหนด (ถ้าไม่จัดทำอาจจะถูกตัดสิทธิการได้รับสิทธิและประโยชน์จากการส่งเสริมของรัฐ)

5. หมวด 5 การส่งเสริมและสนับสนุนของรัฐ

(1) SMEs หรือกลุ่ม SMEs หรือองค์การเอกชนที่ประสงค์จะขอรับความช่วยเหลือส่งเสริม หรือสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริม SMEs ให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานส่งเสริม SMEs หรือสถาบันการเงินที่มอบหมายให้เป็นผู้จัดการกองทุนส่งเสริม SMEs หรือส่วนราชการ หรือองค์การของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจที่คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริม SMEs มอบหมาย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริม SMEs

(2) การขอความช่วยเหลือ ส่งเสริม หรือสนับสนุน ตลอดจนคุณสมบัติของ SMEs หรือกลุ่ม SMEs หรือองค์การเอกชนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

(3) การพิจารณาคำขอรับการช่วยเหลือ ส่งเสริม หรือสนับสนุนจะต้องพิจารณาให้มีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs

6. หมวด 6 การเพิกถอนการส่งเสริมและสนับสนุนของรัฐ

(1) SMEs หรือกลุ่ม SMEs ใดกระทำการโดยไม่สุจริตเพื่อให้ได้รับสิทธิและประโยชน์หรือการช่วยเหลือ ส่งเสริม หรือสนับสนุนที่กำหนดขึ้น ให้คณะกรรมการส่งเสริม SMEs มีอำนาจเพิกถอนการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ไม่เกิน 5 ปี

(2) SMEs หรือกลุ่ม SMEs ที่ไม่มีรายงานข้อมูลตามที่คณะกรรมการส่งเสริม SMEs กำหนด อาจถูกตัดสิทธิประโยชน์ หรือการช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน

(3) ส่วนราชการ องค์การของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เมื่อได้รับข้อเสนอแนะด้านสิทธิและประโยชน์ หรือมาตรการด้านการคลัง การเงิน หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม SMEs จากคณะกรรมการส่งเสริม SMEs หากไม่ดำเนินการให้แจ้งเหตุผลภายใน 15 วัน และหากประธานกรรมการ หรือผู้ที่ประธานกรรมการมอบหมายเห็นว่าควรดำเนินการประการใด ให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

7. หมวด 7 บทกำหนดโทษ

กฎหมายฉบับนี้มีบทกำหนดโทษผู้ที่ไม่มาให้ถ้อยคำ หรือแจ้งข้อเท็จจริง หรือส่งเอกสารต่อคณะกรรมการส่งเสริม SMEs โดยกำหนดเป็นโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท

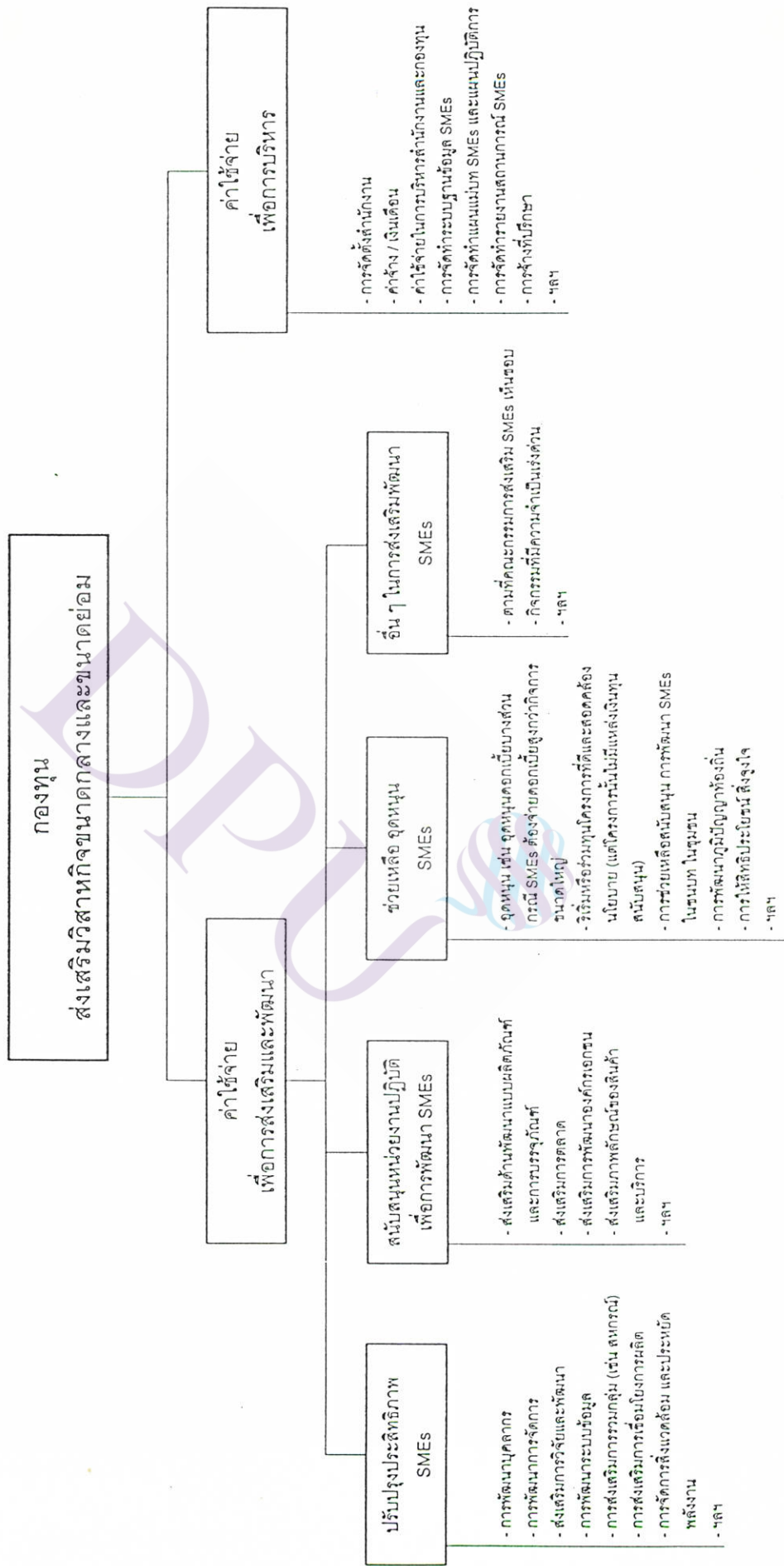
8. บทเฉพาะกาล

กำหนดให้อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ดำเนินงานในหน้าที่ของกรรมการและเลขานุการ ในคณะกรรมการส่งเสริม SMEs และคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริม SMEs และให้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมดำเนินงานในหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริม SMEs ในช่วงที่กฎหมายมีผลบังคับใช้และยังไม่มีการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริม SMEs และยังไม่แต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริม SMEs มารับหน้าที่ แต่ทั้งนี้ภายในไม่เกิน 180 วันนับตั้งแต่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

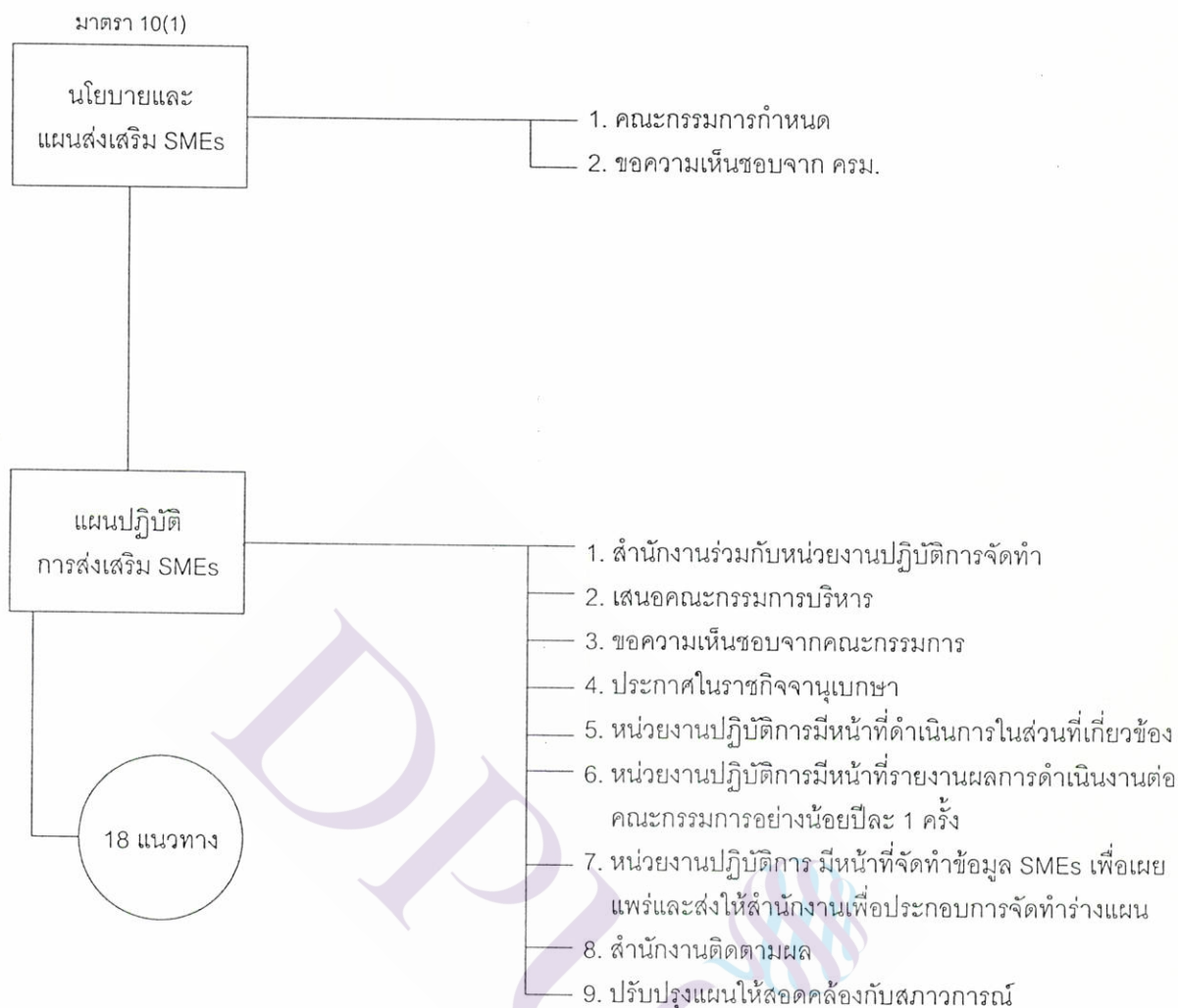

ตารางที่ 7

การจัดสรรเงินกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ตารางที่ 8 แนวทางการปฏิบัติในการจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs ตามมาตรา 36-40

หมายเหตุ หน่วยงานปฏิบัติการ ได้แก่ ส่วนราชการ องค์กรของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการประสานงานจัดทำแผนและการปฏิบัติกับองค์กรเอกชน

ที่มา : กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, 2542.

4.3 วิเคราะห์พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543

4.3.1 ประเด็นที่ไม่เห็นด้วยกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543

1. ผู้เขียนไม่เห็นด้วยกับมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 ในเรื่องบทนิยามมีหลักเหตุผลดังนี้

1.1 การออกกฎหมายควรมีการกำหนดบทนิยามที่ชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการกำหนดคุณสมบัติ และการรับสิทธิประโยชน์ตลอดจนการแบ่งขนาดวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และในการออกกฎหมายต้องระบุกลุ่มเป้าหมายที่กฎหมายบังคับใช้ให้ชัดเจน เพื่อให้ได้รู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของเขา ดังนั้นน่าจะมีการกำหนดโดยใช้มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเป็นตัวกำหนดขนาดวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งสินทรัพย์ถาวรยังหมายรวมถึงที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ และน่าจะมีการจ้างงานเป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดขนาดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้ชัดเจน เพราะในทางปฏิบัติสามารถตรวจสอบได้ง่าย ซึ่งเหมาะสมกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ไม่มีระบบยุ่งยาก และน่าจะมีการใช้การเพิ่มทุนจำนวนการจดทะเบียนที่ชำระแล้วมาเป็นตัวชี้วัดด้วย เนื่องจากในหลักความเป็นจริงสามารถตรวจสอบได้ง่ายกว่าสินทรัพย์ถาวร และกรณีที่ไม่ได้จดทะเบียนเป็นทางการ ก็ใช้หลักเกณฑ์การจ้างงานแทนได้ ซึ่งการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวเพื่อความเป็นธรรมในการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่ผู้ได้รับการส่งเสริม

1.2 ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมากเกินไป ในการกำหนดกิจการที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายได้ ถ้ารัฐมนตรีคนนั้นเอาพรรคพวกของตนเองมารับสิทธิประโยชน์ หรือส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจากทางราชการได้

1.3 น่าจะมีการระบุจำนวน (คน) การจ้างงาน สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท) ทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วให้ชัดเจนในกิจการแต่ละประเภท ในกฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนี้ ซึ่งกฎหมายไม่สามารถบังคับใช้ได้ด้วยตัวเอง ต้องไปประกาศในกฎกระทรวงอีกต่างหาก

1.4 ในต่างประเทศมีการระบุนิยามหรือความหมายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมค่อนข้างชัดเจน และให้อำนาจรัฐมนตรีได้ด้วยการเปิดช่องว่างของกฎหมายในการให้อำนาจรัฐมนตรี เพื่อประโยชน์ในเชิงบริหารและให้อำนาจในการออกกฎหมายกระทรวง

1. ประเทศญี่ปุ่น

มีบทนิยาม SMEs คือ เหมืองแร่การผลิต การขนส่ง การก่อสร้าง คนงานน้อยกว่า 300 คน เงินลงทุนน้อยกว่า 100 ล้านบาท การค้าส่ง มีคนงานน้อยกว่า 100 คน เงินลงทุนน้อยกว่า 30 ล้านบาท การค้าปลีกและบริการ มีคนงานน้อยกว่า 50 คน เงินลงทุนน้อยกว่า 10 ล้านบาท

2. ประเทศเกาหลี

มีบทนิยาม SMEs คือ อุตสาหกรรม มีคนงานน้อยกว่า 300 คน สิ้นทรัพย์ถาวร 20-80 พันล้านบาท เหมืองแร่และการขนส่ง มีคนงานน้อยกว่า 300 คน การก่อสร้าง มีคนงานน้อยกว่า 200 คน และการค้าและการบริการอื่น ๆ มีคนงานน้อยกว่า 20 คน

ซึ่งจะเห็นได้ว่า ต่างประเทศก็มีการกำหนดบทนิยามค่อนข้างชัดเจน ดังนั้นเห็นว่าควรจะใช้มาตรา 3 ในเรื่องบทนิยาม ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น

2. ผู้เขียนไม่เห็นด้วยกับมาตรา 6 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 ในเรื่องการกำหนดคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีหลักเหตุผลดังนี้

2.1 การกำหนดคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ควรกำหนดให้ชัดเจน และควรระบุไว้ในกฎหมาย และไม่ควรจะเป็นข้าราชการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เนื่องจากทำให้ทางการเมืองหรือรัฐบาลสามารถแทรกแซงอำนาจในการพิจารณาตัดสินใจต่าง ๆ ได้ซึ่งอาจทำให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ อาจจะเป็นร่างทรงของนักการเมืองได้ และการดำเนินการใด ๆ อาจจะไม่เป็นธรรมหรืออาจช่วยเหลือพรรคพวกตนเองให้ได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ โดยไม่สมควรก็ได้ และซึ่งถ้าได้กรรมการซึ่งไม่มีคุณภาพและไม่เคารพในศักดิ์ศรีของตนเอง อาจจะทำให้กฎหมายใช้ส่งเสริม SMEs ใช้ไม่ได้ผล และจะเป็นโทษอย่างมากในการส่งเสริม SMEs ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.2 จะเห็นว่ามาตรา 5 กฎหมายกำหนดให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งถ้าไม่ระบุให้ชัดเจนว่า กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องไม่เป็นข้าราชการเมืองหรือบุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมือง อาจทำให้แต่งตั้งพรรคพวกของตนเองเข้ามาเพื่อรองรับผลประโยชน์ต่าง ๆ ก็ได้

2.3 ผู้เขียนเห็นว่าควรจะมีการแก้ไขมาตรา 6(5) ในเรื่องการกำหนดคุณสมบัติว่า ต้องไม่เป็นข้าราชการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

3. ผู้เขียนไม่เห็นด้วยกับมาตรา 34 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 ในเรื่องกำหนดคุณสมบัติของผู้ได้รับการส่งเสริม มีหลักเหตุผลดังนี้

3.1 การพิจารณาจัดสรรเงินกองทุนนั้นน่าจะกำหนดคุณสมบัติของผู้รับการส่งเสริมให้ชัดเจน และควรจะมีมาตรการที่ชัดเจนในการช่วยเหลือซึ่งกฎหมายค่อนข้างจะให้อำนาจคณะกรรมการมากเกินไป

3.2 ควรจะมีความยืดหยุ่นอยู่ในกฎหมาย เนื่องจากคณะกรรมการมีอำนาจมากเกินไป อาจทำให้การพิจารณาขาดความรอบคอบและอาจทำให้กิจการที่น่าจะได้รับการส่งเสริมได้รับสิทธิประโยชน์ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์เช่นว่านั้น และกฎหมายมีลักษณะส่งเสริมอยู่แล้ว

3.3 การจัดสรรเงินกองทุนต้องสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ ซึ่งอาจทำให้มีช่องทางปฏิบัติไม่ชอบได้ เนื่องจากคณะกรรมการบริหารเป็นผู้จัดทำแผนปฏิบัติการ ซึ่งอาจจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่ออำนวยความสะดวกประโยชน์กลุ่มพรรคพวกตนเองได้

4. ผู้เขียนไม่เห็นด้วยกับมาตรา 46 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเรื่องบทกำหนดโทษ มีหลักเหตุผลดังนี้

4.1 ควรมีการกำหนดบทลงโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท ด้วยเพื่อให้กฎหมายดำรงการบังคับใช้ได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังเป็นการปรามไม่ให้กิจการผู้ได้รับการส่งเสริมแจ้งข้อความอันเป็นเท็จหรือไม่ ไม่ส่งเอกสารหรือประกอบการพิจารณา ซึ่งการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จอาจมีผลเสียหายแก่ทางราชการเป็นอย่างมาก รวมทั้งอาจมีผลเสียหายในทางเศรษฐกิจทั้งระบบ แต่กฎหมายกำหนดโทษได้เพียงปรับไม่เกิน 10,000 บาท อาจทำให้กิจการที่ได้รับการส่งเสริมไม่เกรงกลัว ทำให้เกิดความเสียหายดังกล่าวได้

4.2 กฎหมายควรจะกำหนดบทกำหนดโทษว่า ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาทนั้น ก็ยังมีทางออกที่ศาลจะเลือกลงโทษโดยดูจากเจตนาของผู้แจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ประกอบกับความเสียหายที่ทางราชการได้รับประกอบการพิจารณาได้ ซึ่งเป็น การปรามเจ้าของกิจการไม่ให้แจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ในเมื่อทางราชการได้ส่งเสริมและให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แล้ว ทางภาคเอกชนก็ควรจะให้ความร่วมมือด้วยดี

5. ผู้เขียนเห็นว่า ควรจะมีการปรับปรุงเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 มีหลักเหตุผลดังนี้

5.1 พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประสานหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

แต่ตามสภาพความเป็นจริงกฎหมายไม่สามารถที่จะไปบังคับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามได้อย่างจริงจัง ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชนก็ตาม กฎหมายไม่สามารถที่จะไปลงโทษหน่วยงานของรัฐบาลหรือหน่วยงานของเอกชนที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ ทำให้การส่งเสริมไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

5.2 ควรที่จะมีการจัดตั้งองค์กรเฉพาะ หรือสถาบันอิสระเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะเพื่อจะได้ดำเนินการส่งเสริมให้สอดคล้องไปทิศทางเดียวกัน และเป็นหน่วยงานรับผิดชอบเฉพาะทาง ทำให้เกิดความชำนาญพิเศษได้ ซึ่งทำให้การส่งเสริมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นอย่างมาก

5.3 ในต่างประเทศได้มีการตั้งองค์กรอิสระพิเศษ สถาบันเฉพาะทางในการกำกับดูแลและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งได้ผลดีเป็นอย่างมาก ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้จะรับผิดชอบเฉพาะเรื่อง เช่น

ประเทศเกาหลี ได้มีการจัดตั้งกองทุนประกันสินเชื่อ เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีแห่งเกาหลีเป็นบริษัทเงินทุนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายสนับสนุนการเงินเพื่อพัฒนาเทคโนโลยี มีหน้าที่บริการประกันสินเชื่อแก่อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ที่ประสบปัญหาการขอกู้เงินจากสถาบันการเงินเนื่องจากขาดหลักทรัพย์ค้ำประกัน หรือจัดตั้งสถาบันสารสนเทศทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายพิเศษว่าด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรมตามมาตรา 14 มีหน้าที่ในการจัดระบบข้อมูลต่าง ๆ และให้บริการตลอดจนการจัดฝึกอบรมบุคลากร

ประเทศญี่ปุ่น ได้มีการจัดตั้ง National Finance Corporation 1949 และจัดตั้ง Japanese Finance Corporation for Small Business 1953 ซึ่งเป็นการจัดตั้งสถาบันการเงินเพื่อส่งเสริม SMEs ขึ้นมาโดยเฉพาะ

4.2.3 ประเด็นที่ผู้เขียนเห็นด้วยกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543

1. ผู้เขียนเห็นด้วยในเรื่องการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยคณะกรรมการรัฐมนตรีตามมาตรา 5 มีหลักเหตุผลดังนี้

1.1 ทำให้เกิดการระดมความคิดเพื่อกลั่นกรองบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญด้าน SMEs และเป็นการคานอำนาจในการแต่งตั้งบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งกรรมการ และผู้อำนวยการ ซึ่งจะเห็นว่าคณะกรรมการมีความสำคัญต่อการส่งเสริม SMEs เป็นอย่างมาก ซึ่งกรรมการยังเป็นผู้ที่จะเสนอนโยบายและแผนต่อคณะรัฐมนตรี

1.2 การจะให้อำนาจผู้หนึ่งผู้ใดแต่งตั้งนั้นอาจจะเอาพรรคพวกของตนเองเข้ามาดำรงตำแหน่ง ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี

2. ผู้เขียนเห็นด้วยในเรื่องการช่วยเหลืออุดหนุน การร่วมกิจการ ร่วมทุนหรือลงทุนที่เกี่ยวกับการก่อตั้งและการขยายกิจการ และต้องไม่ขัดกับแผนปฏิบัติการส่งเสริมมาตรา 36 และมาตรา 37 มีหลักเหตุผลดังนี้

2.1 กองทุนเป็นกองทุนส่งเสริมนโยบาย มีวัตถุประสงค์การใช้จ่ายไปเพื่อผลักดันนโยบายและแผนปฏิบัติการให้เกิดเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในเรื่องจำเป็นเร่งด่วนและเรื่องที่จะช่วยเหลือ SMEs ในทิศทางที่เหมาะสมและหมายรวมถึงการก่อตั้งกิจการใหม่ การขยายกิจการ การปรับปรุงกิจการให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งการก่อตั้งกิจการขึ้นใหม่ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญมากในการส่งเสริม SMEs

2.2 ในต่างประเทศโดยเฉพาะญี่ปุ่น, เกาหลี ถือว่าในการก่อตั้งกิจการใหม่สำคัญมาก ในเรื่องกองทุนและสินเชื่อ ซึ่งถือว่าการก่อตั้งกิจการใหม่นั้นเป็นหัวใจหลักของการส่งเสริม SMEs ที่เดียว

3. ผู้เขียนเห็นด้วยในเรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติการตามมาตรา 37 นั้นต้องให้ความสำคัญต่อผลการวิจัยและพัฒนาในเรื่องนั้น มีหลักเหตุผลดังนี้

3.1 งานวิจัยเป็นเรื่องสำคัญที่จะชี้ให้เห็นถึงข้อดี-ข้อเสีย จุดบกพร่อง และแนวทางแก้ไข ซึ่งการจะจัดทำแผนปฏิบัติการนั้นควรจะมีการศึกษาวิจัยในเรื่องนั้น ๆ ให้ดีเสียก่อน แผนปฏิบัติการที่ใช้ในการส่งเสริมก็จะออกมามีคุณค่า และสามารถส่งเสริมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ในต่างประเทศถือว่างานวิจัยเป็นหัวใจหลักของการจัดทำแผนปฏิบัติการ เช่น ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลี ถือว่างานวิจัยและพัฒนา มีบทบาทสำคัญและเป็นหัวใจหลักของการจัดทำแผนปฏิบัติการ

จะเห็นได้ว่าการส่งเสริม SMEs ของประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย และ SMEs ประสบปัญหาการขาดแคลนเงินทุน ปัญหาการจัดการ ปัญหาการตลาด ปัญหาการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายมาเป็นกลไกในการที่ดำเนินการส่งเสริมให้สอดคล้องในทิศทางเดียวกันและเกิดการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ตลอดจนควรจะมีการปรับปรุงกฎหมายเดิมที่มีอยู่แล้วให้เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริม SMEs

บทที่ 5

บทสรุปและเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

เนื่องจากประเทศไทยประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นอย่างมาก ทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ประสบปัญหาเดิมอยู่แล้ว ต้องมีสภาพเลวร้ายลงกว่าเดิมอีก ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนเงินทุน เนื่องจากประสบกับปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน และเกิดจากปัญหาธนาคารพาณิชย์ไม่กล้าปล่อยสินเชื่อให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากกลัวว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่สามารถชำระหนี้สินแก่ธนาคารได้ และมีปัญหาด้านการตลาด ซึ่งส่วนใหญ่ตลาดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอยู่ในประเทศหรือในท้องถิ่นที่ผลิต ทำให้สินค้าไม่แพร่หลาย ปัญหาด้านแรงงานมีคุณภาพค่อนข้างต่ำ เนื่องจากแรงงานนั้นมีการศึกษาน้อย และเป็นแรงงานไร้ฝีมือ ทำให้สินค้าที่ผลิตขึ้นมานั้นมีคุณภาพต่ำ ตลอดจนปัญหาในด้านต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงการร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนนั้นค่อนข้างจะเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ ไม่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งรัฐบาลก็ได้ออกกฎหมายพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 ซึ่งผ่านความเห็นชอบของรัฐสภาไปเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2543 เพื่อใช้เป็นกลไกในการกำหนดนโยบายและแผนส่งเสริมพัฒนา SMEs ให้เป็นเอกภาพ และต่อเนื่องไปในทิศทางเดียวกัน และเพื่อไปจัดทำแผนปฏิบัติส่งเสริม SMEs เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรเอกชนนำไปปฏิบัติให้เกิดการประสานและเกื้อกูลกัน พร้อมทั้งเสนอสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อเป็นสิ่งจูงใจในการส่งเสริม SMEs และที่สำคัญเพื่อเป็นกลไกในการจัดตั้งและการบริหารกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม อันเป็นกองทุนเสริมนโยบายที่ผลักดันงานในการส่งเสริมสนับสนุน SMEs ตามแผนปฏิบัติการให้เกิดผลประกอบกับประเทศไทยเปิดเสรีทางการลงทุน การบริการและการค้าทำให้ SMEs ประสบปัญหาการแข่งขันกับการทำกิจการทำนองเดียวกันมากยิ่งขึ้น ดังนั้นเพื่อให้ SMEs สามารถพัฒนากิจการให้เกิดความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพและตัวจักรสำคัญในการพัฒนาประเทศ รัฐบาลออกมาตรการต่าง ๆ ขึ้นมาส่งเสริมและสนับสนุน SMEs เพื่อประโยชน์แก่กิจการที่ได้รับการส่งเสริม

แต่จากการศึกษาความสมบูรณ์ของกฎหมายและมาตรการต่าง ๆ โดยเปรียบเทียบระหว่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 กับกฎหมายการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลี พบว่า

1. การบังคับใช้ของกฎหมายพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 นั้น ไม่สามารถที่จะไปบังคับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามได้อย่างจริงจัง ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและภาคเอกชนก็ตาม ซึ่งกฎหมายไม่สามารถที่จะไปลงโทษหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชนที่ราชการไปขอความร่วมมือในการประสานงาน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันซึ่งหน่วยงานของรัฐและของภาคเอกชนดังกล่าว จะปฏิบัติตามหรือไม่ก็ได้ ทำให้การส่งเสริม SMEs ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และพระราชบัญญัติเมื่อประกาศใช้แล้วถือว่ามีผลบังคับใช้แต่ความเป็นจริงแล้วต้องอาศัยการออกกฎกระทรวงของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมก่อน ทำให้เกิดความล่าช้าในการที่จะส่งเสริม SMEs

2. พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม น่าจะกำหนดบทนิยามของ SMEs ให้ชัดเจนเพื่อประโยชน์ในการกำหนดคุณสมบัติและการรับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เนื่องจากการออกกฎหมายต้องระบุกลุ่มเป้าหมายที่กฎหมายบังคับใช้ให้ชัดเจน เพื่อที่จะได้รู้สิทธิและหน้าที่ของเขาในการกระทำตามกฎหมาย ซึ่งในต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น ก็มีการกำหนดบทนิยามไว้ชัดเจนว่า SMEs คือ เหมือนแร่ การผลิต การขนส่ง การก่อสร้าง คนงานน้อยกว่า 300 คน เงินลงทุนน้อยกว่า 100 ล้านบาท, การค้าส่ง คนงานน้อยกว่า 100 คน เงินลงทุนน้อยกว่า 30 ล้านบาท ประเทศเกาหลี ก็มีการกำหนดบทนิยามไว้ชัดเจนว่า SMEs คือ อุตสาหกรรมคนงานน้อยกว่า 300 คน สินทรัพย์ถาวร 20-80 พันล้านบาท เหมือนแร่และการขนส่ง มีคนงานน้อยกว่า 300 คน การก่อสร้าง คนงานน้อยกว่า 20 คน ส่วนการค้าและการบริการอื่น ๆ คนงานน้อยกว่า 20 คน

3. พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม น่าจะมีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายด้านส่งเสริมเงินทุนให้ชัดเจนและเป็นระบบมากกว่านี้ ซึ่งควรจะมีการแก้กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกัน ซึ่งผู้เขียนเห็นว่ามาตรการนี้ควรประกอบไปด้วย 3 มาตรการย่อย คือ

3.1 มาตรการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

เนื่องจากประเทศไทยประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงิน ธนาคารพาณิชย์ไม่ปล่อยสินเชื่อและรัฐไม่สามารถออกกฎหมายบังคับให้ธนาคารปล่อยสินเชื่อได้ หน่วยงานของรัฐที่สนับสนุนการขาดเม็ดเงิน ผู้เขียนเห็นว่า ควรกำหนดมาตรการในการจัดตั้งกองทุนส่งเสริม SMEs ตามกฎหมาย SMEs โดยเร็ว โดยรัฐเป็นผู้จัดหาเงินมาตั้งกองทุน ซึ่งวิธีการนี้สามารถแก้ปัญหาการขาดสภาพคล่องได้โดยตรง ซึ่งในต่างประเทศ เช่น เกาหลีและญี่ปุ่น ก็มีการตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเช่นกัน ซึ่งมาตรการนี้ใช้ได้ผลมาก

3.2 มาตรการค้ำประกันสินเชื่อ

การค้ำประกันสินเชื่อแก่ SMEs นับเป็นแนวทางที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมในรูปการค้ำประกันสินเชื่อให้แก่กิจการที่ขาดหลักประกัน และให้คำแนะนำแก่ SMEs ที่มีหลักทรัพย์ไม่เพียงพอ ในการขอกู้เงินจากสถาบันการเงิน ซึ่งของประเทศไทยก็มีบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) ซึ่งในต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่นและเกาหลีก็ใช้มาตรการนี้ในการคุ้มครองและส่งเสริม SMEs

3.3 มาตรการการร่วมทุน

เป็นมาตรการที่จะทำให้ SMEs สามารถระดมเงินทุนเองได้ ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายการร่วมทุนโดยตรง มีแต่กฎหมายจัดตั้งหุ้นส่วนบริษัทจำกัดเท่ากับทำให้เจ้าของกิจการต่าง ๆ ที่ร่วมหุ้นทำได้ยาก และไม่มั่นใจในการร่วมทุนเนื่องจากยังไม่มีกฎหมายรองรับ

4. ประเทศไทยมีการส่งเสริม SMEs เพื่อให้เศรษฐกิจไทยอยู่รอดและพึ่งพาตนเองได้ แต่ประเทศญี่ปุ่นและประเทศเกาหลีนั้น SMEs เป็นฐานการผลิตให้กับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เป็นแหล่งรายได้ขนาดใหญ่ ซึ่งถึงแม้ว่าเศรษฐกิจจะตกต่ำเพียงใดประเทศที่มี SMEs แข็งแกร่งก็สามารถยืนหยัดอยู่ได้

5. การส่งเสริม SMEs ของไทยนั้นจะอาศัยแต่กฎหมายพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 นั้นอย่างเดียวยังคงไม่ได้ จะต้องมีการปรับปรุงกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม SMEs ให้สอดคล้องในทิศทางเดียวกัน และจะต้องประสานร่วมมือกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้ SMEs แข็งแกร่งและพัฒนาเป็นฐานการผลิตหรือฐานรองรับ อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ได้

6. การส่งเสริม SMEs ต้องอาศัยแผนแม่บทในการส่งเสริมและพัฒนา SMEs เป็นแผนรองรับกฎหมายพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และควรจะทำเนืองถึงผลการวิจัยและพัฒนาในการจัดทำแผนปฏิบัติการด้วย เนื่องจากผลการวิจัยทำให้รู้ข้อดีข้อเสียและจุดบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนทิศทางในการส่งเสริมว่าควรจะทำอย่างไรจึงจะได้ผลและมีประสิทธิภาพ

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ควรแก้ไขปรับปรุงกฎหมายพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 ให้ชัดเจนมากกว่านี้ไม่ว่าจะเรื่องบทนิยาม เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ มีหลักของการออกกฎหมายต้องระบุกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน เพื่อให้เจ้าของกิจการเหล่านั้นได้รู้สิทธิหน้าที่ของเขาตามกฎหมาย และแก้ไขในเรื่องคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรง

คุณวุฒิ ซึ่งไม่ควรเป็นข้าราชการทางการเมืองหรือผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพราะจะทำให้กรรมการตกอยู่ใต้อิทธิพลของนักการเมือง และอาจแต่งตั้งพรรคพวกหรือบุคคลที่ตนเองสามารถประสานประโยชน์มาดำรงตำแหน่งได้ ซึ่งทำให้เกิดผลเสียอย่างมาก ซึ่งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นอย่างมาก และควรจะปลอดจากการเมืองซึ่งใช้กฎหมายเป็นกลไก เพื่อพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งเป็นกลุ่มวิสาหกิจส่วนใหญ่ของประเทศมีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถพัฒนากิจการให้เกิดความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพแข่งขันกับวิสาหกิจขนาดใหญ่ได้ และเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จึงควรมีกฎหมายที่เป็นรูปธรรมที่จะกำหนดนโยบาย แนวทาง กระบวนการส่งเสริมสนับสนุนที่เหมาะสมในการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยควรพิจารณากำหนดกฎเกณฑ์การแบ่งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนามีหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ควรให้หน่วยงานเหล่านี้ประสานการทำงานให้สอดคล้องต้องกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้การส่งเสริมได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับกฎหมายพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ควรต้องมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ยังไม่สอดคล้องต่อการดำเนินการตามกฎหมายเฉพาะ เช่น กฎหมายส่งเสริมการลงทุน หรือกฎหมายที่เกี่ยวกับบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรม เป็นต้น และ ควรมีมาตรการในการส่งเสริม สนับสนุนกฎหมายคือมีการจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนา SMEs อย่างสมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นแผนรองรับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543

3. ควรมีการจัดตั้งกองทุนรวมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Venture Capital) ขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือการระดมเงินผ่านตลาดทุนเอกชนทั้งจากในและต่างประเทศ เพื่อช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนเงินทุน และควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนเงินทุน และควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม Board ในตลาดหลักทรัพย์ และมาตรการเสริมเพื่อเพิ่มการซื้อขายในตลาด OTC อย่างเช่น ประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลี สามารถแก้ปัญหาการขาดสภาพคล่องได้เป็นอย่างดี

4. ควรจัดตั้งองค์กรพิเศษ หรือสถาบันเฉพาะทางเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พัฒนาขึ้นมาเป็นฐานการผลิตหรือรองรับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งการตั้งสถาบันเฉพาะทางหรือองค์กรพิเศษอาจตั้งได้โดยออกกฎหมายพิเศษ เพื่อให้หน่วยงานดังกล่าวสามารถดำเนินการส่งเสริมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน เช่น ประเทศเกาหลี มีการตั้งกองทุนประกันสินเชื่อ เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีแห่งเกาหลี ก่อตั้งโดยกฎหมายสนับสนุนการเงินเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีมีหน้าที่ในการให้บริการการประกันสินเชื่อ มีการตั้งสถาบันสารสนเทศ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการตั้งตามมาตรา 14 ของกฎหมายพิเศษว่าด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรม มีหน้าที่ในการจัดระบบข้อมูลและบริการข้อมูลข่าวสาร

5. ควรให้ความสำคัญกับการให้บริการปรึกษาแนะนำทางด้านเทคโนโลยี โดยการจัดหาผู้เชี่ยวชาญจากทั้งในและต่างประเทศมาให้บริการความรู้ทางด้านเทคโนโลยี และให้คำปรึกษาแนะนำการแก้ไขปัญหา ตลอดจนทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริม SMEs เพื่อนำผลวิจัยมาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการตามมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 ซึ่งต่างประเทศให้ความสำคัญเกี่ยวกับผลการวิจัยมาก ถึงขนาดว่าการจัดทำนโยบายและแผนจะต้องมีผลการวิจัยรองรับก่อน

6. หน่วยงานที่รับผิดชอบควรจัดทำเอกสารแนะนำการบริการต่าง ๆ ในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พร้อมทั้งเสนอการให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เช่น สิทธิประโยชน์ในเรื่องภาษี จะทำให้เจ้าของกิจการที่เข้ารับการส่งเสริมได้รับประโยชน์ต่าง ๆ จากที่ที่ทางราชการมอบให้

7. รัฐบาลควรมีนโยบายที่ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างชัดเจน และจริงจัง และเป็นรูปธรรมเพื่อจะได้พัฒนาและส่งเสริม SMEs อย่างเป็นระบบ

8. จัดบริการเป็นระบบครบวงจรทั้งทางด้านการเงิน การให้คำปรึกษาแนะนำทางด้านเทคนิคและการจัดการ การฝึกอบรมพัฒนาผู้ประกอบการ และมีมือแรงงาน บริการข้อมูลข่าวสาร สนับสนุนการให้สิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนการจัดระบบการกระจายสินค้าที่มีประสิทธิภาพ เพื่อจะมีการพัฒนาและส่งเสริมอย่างเป็นระบบ จะเห็นได้ว่าถ้าร่วมมือร่วมใจกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มีการส่งเสริมอย่างเป็นระบบ จะทำให้ SMEs ของไทยแข็งแกร่ง และมีประสิทธิภาพและสามารถเป็นแหล่งเงินได้ และมีมาตรฐานเป็นที่รองรับการผลิตและสินค้าของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

9. เพิ่มศักยภาพ ขยายขอบเขตและประเภทการปล่อยสินเชื่อและสร้างเครือข่ายของสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่เกี่ยวข้องแต่ละแห่ง เพื่อให้สามารถปล่อยสินเชื่อและติดตามผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาในการพัฒนาและส่งเสริม SMEs

10. เพิ่มศักยภาพของสถาบันค้าประกันความเสี่ยง เพื่อให้สามารถค้าประกันสินเชื่อจากสถาบันการเงินเฉพาะกิจ และสถาบันการเงินเอกชนทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

11. สร้างกระบวนการกำกับดูแล ตรวจสอบ ติดตาม และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ SMEs อย่างเป็นระบบเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาสินเชื่อ และกำหนดมาตรการระยะยาวในการส่งเสริม SMEs อย่างมีประสิทธิภาพ

12. ควรเพิ่มวงเงินปล่อยสินเชื่อและวงเงินค้าประกันจากสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ยังไม่เป็นหนี้ NPL และไม่สามารถขอสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ได้ ในกรณีที่ SMEs นั้นกำลังจะเกิดปัญหาขาดสภาพคล่อง การปล่อยสินเชื่อใหม่นี้จะต้องทำหลังจากประណอมหนี้กับสถาบันการเงินเดิมแล้ว

13. ควรออกกฎหมายสหกรณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอยู่ในรูปของสหกรณ์ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสามารถรวมตัวกันได้เพื่อต่อรองทางการค้ากับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ได้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กระทรวงอุตสาหกรรม. อุตสาหกรรม 41. กรุงเทพฯ : บริษัทประชาชน, 2541
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. แนวโน้มธุรกิจไทยในศตวรรษหน้า. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2542
- การบริหารธุรกิจขนาดย่อม และการค้าปลีก หน่วย 1-15. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2534
- ชาญชัย แสงศักดิ์. วิสัยทัศน์การเมืองการปกครอง และกฎหมาย. กรุงเทพฯ : นิติธรรม, 2539
- . นิติบุคคลมหาชน. กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2541
- ดุสิต รุมาคม และเกศินี วิฑูรชาติ. การบริหารธุรกิจขนาดย่อม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์การพิมพ์, 2529
- ดุสิต รุมาคม. การบริหารธุรกิจขนาดย่อม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์การพิมพ์, 2538
- พิเศษ เสตเสถียร. บริษัท มหาชน จำกัด. กรุงเทพฯ : นิติธรรม, 2535
- ภาสกร ชุณหอุไร. หุ้นส่วนบริษัท. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : นิติบรรณาการ, 2531
- วิษณุ วัลญญู. องค์การของรัฐที่เป็นอิสระ. กรุงเทพฯ : กองทุนส่งเสริมการวิจัย, 2541
- ไว จามรมาน. การเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมขนาดกลางย่อมในประเทศไทย ช่วง พ.ศ. 2520-2530. มุลนิธิพัฒนาการจัดการแห่งเอเชีย, 2532
- ไว จามรมาน. ทฤษฎีธุรกิจขนาดกลางย่อม. กรุงเทพฯ : รุ่งแจ้ง, 2542
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. เสาหลักของอุตสาหกรรมกัญชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ประชาชน, 2542
- ศิวาพร บัณฑุกานนท์. การบริหารธุรกิจขนาดย่อม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทั้งฮั่วซิน, 2524
- สมจิตร์ ล้วนจำเริญ. การบริหารการขายปลีก. กรุงเทพฯ : สหบูรพาสาส์นการพิมพ์, 2526
- สุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ และสธน รัตนไพจิตร. หุ้นส่วนบริษัท. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : นิติธรรม, 2537
- โสภณ รัตนกร. หุ้นส่วนบริษัท. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : นิติบรรณาการ, 2532

วารสาร

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. "ทิศทางส่งเสริม SMEs ของไทย."

วารสารบริหารธุรกิจ. 2 มีนาคม 2542 : 66-90

_____ . "อุตสาหกรรมสนับสนุนของไทย." วารสารบริหารธุรกิจ. 2 มีนาคม 2542 : 140-176

นฤดี สุนทรสิงห์. "ระบบการเงินเพื่อธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม." วารสารบริหารธุรกิจ. 2 มีนาคม 2542 : 37-51

พัชรา พัชรานิช. "การประเมินประสิทธิภาพนโยบายภาครัฐในการส่งเสริมธุรกิจขนาดกลาง-ย่อมในประเทศญี่ปุ่น." วารสารบริหารธุรกิจ. 2 มีนาคม 2542 : 52-65

ไฉ จามรมาน. "บรรณานิติศาสตร์ศึกษา : งานวิจัยอุตสาหกรรมขนาดกลาง-ย่อม-ญี่ปุ่น-ไทย ในทศวรรษที่ 1960-80." วารสารบริหารธุรกิจ. 2 มีนาคม 2542 : 217-240

ยูดิจาร์ โคคามะ. "บทบาทของสถาบันการเงินภาครัฐในการส่งเสริมกิจการขนาดกลางย่อมในประเทศญี่ปุ่น." วารสารบริหารธุรกิจ. 2 มีนาคม 2542 : 33-36

สุวัจน์ ลิปตพัลลภ. "บทบาทของกระทรวงอุตสาหกรรมในการช่วยเหลือ และส่งเสริม SMEs." วารสารธุรกิจ. 2 มีนาคม 2542 : 6-32

อำดะอิจิโร นากามูระ. "Venture Business : Strategic SMEs." วารสารบริหารธุรกิจ. 2 มีนาคม 2542 : 201-216

รายงานวิจัย

"รูปแบบวิธีการและนโยบายส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อมของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี." รายงานวิจัย. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2540

"ลักษณะอุตสาหกรรมขนาดย่อมของไทย และบทวิเคราะห์เปรียบเทียบญี่ปุ่น." คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536

เอกสารอื่น ๆ

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. นิยามความหมายวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม, 2542

_____ . การแบ่งขนาดวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในประเทศในเอเปค 12 ประเทศ, 2542

_____ . ความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม, 2542

- Broom, H.N. and Longnecker, Justin G. : Small Business Management. 2nd. Ed. Ohio : South Western Publishing Company, 1966
- Burgess, John F. : Small Business Management Fundamentals. 6th. Ed. New York : McGraw-Hill Inc., 1993
- Diamond Jay and Pinte., Gerald : Introduction to Contemporary Business. New Jersey : Prentice-Hall Inc., Eaglewood Cliffs, 1975
- Gaedeke, Ralph M. and Tootelian, Dennis H. : Small Business Management. 3rd. ed. Massachusetts : allyn and Bacon Inc., 1991
- Hicks, Herbert G. and Gullett, C. Ray : Modern Business Management. A Systems and Environmental Approach. New York : McGraw-Hill Inc., 1974
- Hodgetts, Richard M. : Introduction to Business. Addison – Wesley Publishing Company Inc., 1977
- Pickle, Hal B. and Abrahamson, Royce L. : Small Business Management. New York : John Wiley & Sons Inc., 1976
- Pickle, Hal B. and Abrahamson, Royce L. : Small Business Management. 2nd. Ed. New York : John Wiley & Sons Inc., 1981
- Pickle, Hal B. and Abrahamson, Royce L. : Small Business Management. 5th. Ed. New York : John Wiley & Sons Inc., 1990
- Steinmetz, Lawrence L., Kline, John B. and Stegall, Donald P. : Managing the Small Business. Illinois : Richard D. Irwin Inc., 1968
- Steinmetz, Lawrence L., Kline, John B. and Stegall, Bonald P. : Managing the Small Business. 3rd. ed. Illinois : Richard D. Irwin Inc., 1982
- Sullivan, Daniel J. : Small Business Management : A Practical approach. Iowa : Wm. C. Brown Company Publisher, 1977
- Walthall, Whlie A. : Getting into Business. New York : Harper & Row Publishers Inc., 1975

ภาคผนวก

ราชกิจจานุเบกษา

ฉบับกฤษฎีกา

เล่ม ๑๑๗ ตอนที่ ๕ ก

วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓

พระราชบัญญัติ

ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

พ.ศ. ๒๕๕๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๕๓”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“วิสาหกิจ” หมายความว่า กิจการผลิตสินค้า กิจการให้บริการ กิจการค้าส่ง กิจการค้าปลีก หรือกิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

“องค์การเอกชน” หมายความว่า องค์การของเอกชนที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์หรือตามกฎหมายเฉพาะที่มีสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด เป็นวิสาหกิจขนาดกลางหรือวิสาหกิจขนาดย่อมที่ดำเนินการในทางการอุตสาหกรรม การบริการ หรือ การค้า และให้หมายความรวมถึงองค์การเอกชนอื่นที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วย

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

“คณะกรรมการบริหาร” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ วิสาหกิจขนาดกลางหรือวิสาหกิจขนาดย่อม ได้แก่ วิสาหกิจที่มีจำนวนการจ้างงาน มูลค่าสินทรัพย์ถาวร หรือทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วตามจำนวนที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มี อำนาจออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มี กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นรองประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง พาณิชย์ ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินสิบสองคนซึ่งแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีเป็นกรรมการ และผู้อำนวยการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับ
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยในจำนวนนี้ให้แต่งตั้งจากผู้แทนองค์การเอกชนอย่างน้อยหกคน
ผู้แทนองค์การเอกชนตามวรรคสอง ต้องเป็นผู้ประกอบวิสาหกิจขนาดกลางหรือวิสาหกิจ
ขนาดย่อมในภูมิภาคอย่างน้อยสามคน

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๓) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด
ที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือในกรณีที่ได้มีการแต่งตั้งกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทน
หรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่
ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่า
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่ง
ติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗

มาตรา ๑๐ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของ
จำนวนกรรมการทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๑ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

(๒) กำหนดลักษณะของกิจการอื่นตามมาตรา ๓ เสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๓) กำหนดลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามมาตรา ๔ เสนอต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง

(๔) เสนอรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศต่อคณะรัฐมนตรี และจัดให้มีการเผยแพร่รายงานดังกล่าวต่อสาธารณชนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๕) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามมาตรา ๓๗

(๖) ให้คำแนะนำแก่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การเอกชนที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามมาตรา ๓๘ และมาตรา ๓๙

(๗) เสนอแนะมาตรการด้านการเงิน การคลัง การภาษีอากร หรือด้านอื่นเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ต่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง

(๘) เสนอให้มีกฎหมาย หรือให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ต่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง

(๙) กำหนดมาตรการเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การเอกชนทั้งในและต่างประเทศ และองค์กรระหว่างประเทศ ในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(๑๐) กำกับการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการมีอำนาจเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือแจ้งข้อเท็จจริง หรือให้ส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ให้นำมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้สำนักงานส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การเอกชน เป็นผู้ปฏิบัติการ หรือเตรียมข้อเสนอมายังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้

มาตรา ๑๕ ให้ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการ ประธานอนุกรรมการ และอนุกรรมการ ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๒

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

มาตรา ๑๖ ให้จัดตั้งสำนักงานขึ้นเรียกว่า “สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม” และให้เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดประเภทและขนาดวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม

(๒) กำหนดประเภทและขนาดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่สมควรได้รับการส่งเสริม รวมทั้งเสนอแนะนโยบายและแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(๓) ประสานและจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๔) ศึกษาและจัดทำรายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศ

(๕) เสนอแนะต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการปรับปรุงพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งการดำเนินการให้มีกฎหมายใหม่ การแก้ไขเพิ่มเติมหรือการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(๖) บริหารกองทุนตามนโยบายและมติของคณะกรรมการและคณะกรรมการบริหาร

(๗) ดำเนินงานธุรการของคณะกรรมการ คณะกรรมการบริหาร และคณะอนุกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหารแต่งตั้ง

(๘) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน หรือตามที่ คณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหารมอบหมาย

ให้สำนักงานเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วย วิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น

กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมาย ว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

มาตรา ๑๗ สำนักงานมีอำนาจหน้าที่กระทำการต่างๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ ตามที่ ระบุไว้ในมาตรา ๑๖ และอำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) จัดให้ได้มา ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครองหรือมีทรัพย์สินต่างๆ เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ โอนหรือรับโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ ขายหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นใดซึ่งสังหาริมทรัพย์ หรืออสังหาริมทรัพย์ ตลอดจนรับทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๒) กู้ยืมเงิน หรือให้กู้ยืมเงินโดยมีหลักประกันด้วยบุคคลหรือทรัพย์สินหรือลงทุน ทั้งนี้ เพื่อการวิจัย พัฒนา และส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นโดยรวม เท่านั้น

(๓) ให้ความอุดหนุนหรือช่วยเหลือเพื่อการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(๔) เข้าร่วมกิจการกับบุคคลอื่น หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด เพื่อประโยชน์แก่การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(๕) ร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การเอกชนทั้งในและ ต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(๖) รับค่าตอบแทนและค่าบริการในการให้บริการภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ของสำนักงาน รวมทั้งทำความตกลงกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับค่าตอบแทนและค่าบริการนั้น

(๗) กระทำการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของ สำนักงาน

การกู้ยืมเงิน การให้กู้ยืมเงิน การลงทุน การให้ความอุดหนุน การให้ความช่วยเหลือจาก เงินกองทุนหรือการเข้าร่วมกิจการหรือถือหุ้นตาม (๒) (๓) หรือ (๔) ถ้าเป็นจำนวนเงินเกินวงเงินที่ คณะกรรมการบริหารกำหนดตามมาตรา ๒๐ (๑๒) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อน

มาตรา ๑๘ ให้มีคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประกอบด้วยปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม และผู้ทรงคุณวุฒิอีกเจ็ดคนซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และมีได้เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำจำนวนอย่างน้อยห้าคน

มาตรา ๑๙ ให้นำความในมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการบริหารโดยอนุโลม เว้นแต่การพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๕ (๓) ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๐ คณะกรรมการบริหารมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายบริหารงาน ควบคุม กำกับดูแลกิจการโดยทั่วไป และรับผิดชอบซึ่งกิจการของสำนักงาน อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) พิจารณาอนุมัติการดำเนินการของสำนักงานตามมาตรา ๑๖ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) เพื่อเสนอให้คณะกรรมการพิจารณา

(๒) เสนอแนะและให้ความเห็นต่อคณะกรรมการและรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(๓) อนุมัติแผนการดำเนินงาน แผนการเงินและงบประมาณที่สำนักงานจะดำเนินการในแต่ละปี

(๔) กำหนดนโยบายและควบคุมดูแลการบริหารกองทุนของสำนักงาน

(๕) พิจารณาจัดสรรเงินกองทุนเพื่อใช้ในกิจการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๔

(๖) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการบัญชี และการเงินของสำนักงาน

(๗) ออกข้อบังคับว่าด้วยการจัดแบ่งส่วนงาน การบริหารงาน และการปฏิบัติงานของสำนักงาน

(๘) กำหนดจำนวน ตำแหน่ง ระยะเวลาจ้าง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่นของพนักงานและลูกจ้าง

(๙) ออกข้อบังคับว่าด้วยการบรรจุ การแต่งตั้ง การกำหนดตำแหน่ง การกำหนดอัตราเงินเดือนหรือค่าจ้าง การเลื่อนเงินเดือนหรือค่าจ้าง การออกจากงาน วินัย การลงโทษ และการอุทธรณ์การลงโทษทางวินัย การร้องทุกข์ของพนักงานและลูกจ้าง รวมทั้งการบริหารงานบุคคลโดยทั่วไป

(๑๐) ออกข้อบังคับว่าด้วยการคัดเลือกผู้อำนวยการ การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ และการมอบให้ผู้อื่นรักษาการแทนหรือปฏิบัติการแทนผู้อำนวยการ

(๑๑) ออกข้อบังคับว่าด้วยสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นแก่พนักงานและลูกจ้าง

(๑๒) วางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการกู้ยืมเงิน และการให้กู้ยืมเงิน รวมทั้งการลงทุน การให้ความอุดหนุน หรือการให้ความช่วยเหลือจากเงินกองทุน หรือการเข้าร่วมกิจการ หรือถือหุ้น

(๑๓) วางระเบียบเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และวิธีการบริหารหรือจัดการกองทุนของผู้จัดการกองทุนตามมาตรา ๓๖

(๑๔) วางระเบียบการรับและเบิกจ่ายเงินของกองทุน

(๑๕) จัดทำรายงานการรับและการจ่ายเงินของกองทุนเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

การจัดสรรเงินกองทุนตาม (๕) และการกำหนดหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงระเบียบตาม (๑๒) (๑๓) และ (๑๔) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการแล้ว จึงให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๒๑ คณะกรรมการบริหารมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการบริหารมอบหมายได้

ให้นำมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการบริหารและคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการบริหารแต่งตั้งโดยอนุโลม

มาตรา ๒๒ ให้ประธานกรรมการ กรรมการ ประธานอนุกรรมการ และอนุกรรมการในคณะกรรมการบริหาร ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๓ ให้คณะกรรมการบริหารเป็นผู้แต่งตั้งผู้อำนวยการ รวมทั้งกำหนดเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนของผู้อำนวยการ ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการและให้เป็นไปตามสัญญาจ้างที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

มาตรา ๒๔ ผู้อำนวยการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(๒) เป็นผู้สามารถปฏิบัติงานให้แก่สำนักงานได้เต็มเวลา

(๓) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พนักงานส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น พนักงาน หรือลูกจ้างประจำของสำนักงาน

(๔) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗

มาตรา ๒๕ ผู้อำนวยการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี
ผู้อำนวยการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกัน
เกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๒๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๒๕ ผู้อำนวยการพ้นจาก
ตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะกรรมการบริหารให้ออกโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔

มาตรา ๒๗ ผู้อำนวยการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกิจการของสำนักงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน
และตามนโยบาย ข้อบังคับ ระเบียบ และมติของคณะกรรมการบริหาร และบังคับบัญชาพนักงานและ
ลูกจ้างของสำนักงาน

(๒) รับผิดชอบในการจัดการและดำเนินงานของสำนักงานตามที่คณะกรรมการบริหารมอบหมาย

(๓) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงานโดยไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับที่
คณะกรรมการบริหารกำหนด

มาตรา ๒๘ ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้แทนของสำนักงาน
และเพื่อการนี้ ผู้อำนวยการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามข้อบังคับ
ที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

มาตรา ๒๙ ให้สำนักงานวางและถือไว้ซึ่งระบบบัญชีที่เหมาะสมแก่กิจการ แยกตามประเภทงาน
ส่วนที่สำคัญ มีสมุดบัญชีแสดงรายการรับและจ่ายเงิน สินทรัพย์ และหนี้สินที่แสดงกิจการที่เป็นอยู่
ตามความจริง และถูกต้องตามประเภทงาน พร้อมด้วยข้อความและหลักฐานอันเป็นที่มาของรายการนั้น ๆ
และให้มีการตรวจสอบบัญชีภายในเป็นประจำ

มาตรา ๓๐ ให้สำนักงานจัดทำงบดุล บัญชีทำการ บัญชีแสดงรายรับ และบัญชีแสดงรายจ่าย
ส่งผู้สอบบัญชี และให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยสี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี
และให้ถือวันที่ ๓๑ ธันวาคม เป็นวันสิ้นปีบัญชี

ให้ผู้สอบบัญชีที่คณะกรรมการบริหารเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีของสำนักงานทุกกรอบปี แล้วทำ
รายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการบริหารเพื่อเสนอคณะกรรมการ

ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบรับรองรายงานผลการตรวจสอบบัญชีตามวรรคสอง
มาตรา ๓๑ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี ให้สำนักงานทำรายงาน
ประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการบริหารเพื่อเสนอคณะกรรมการ โดยแสดงสมดุลบัญชีทำการ บัญชีแสดง
รายรับ และบัญชีแสดงรายจ่ายที่ผู้สอบบัญชีรับรองว่าถูกต้องแล้ว พร้อมทั้งรายงานของผู้สอบบัญชี
รวมทั้งแสดงผลงานของสำนักงานในปีที่ล่วงมาด้วย

หมวด ๓

กองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

มาตรา ๓๒ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงานเรียกว่า “กองทุนส่งเสริมวิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อม” ประกอบด้วย

- (๑) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (๒) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อสมทบกองทุน
- (๔) ดอกผลหรือรายได้ของกองทุน
- (๕) เงินอื่นที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุน

เงินทุนประเดิมตาม (๑) และเงินอุดหนุนตาม (๒) นั้น รัฐบาลที่จัดสรรให้แก่สำนักงาน
โดยตรงเป็นจำนวนที่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสำนักงาน

มาตรา ๓๓ รายได้ของกองทุนและของสำนักงานให้นำส่งเข้ากองทุนเพื่อใช้ในการกิจการตามที่
กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ต้องส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและ
กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา ๓๔ เงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

(๑) ให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกู้ยืม
สำหรับดำเนินการก่อตั้ง ปรับปรุง และพัฒนากิจการของวิสาหกิจ หรือกลุ่มวิสาหกิจนั้นให้มีประสิทธิภาพ
และขีดความสามารถเพิ่มขึ้น

(๒) ให้ความช่วยเหลือส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การเอกชน
เพื่อนำไปใช้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(๓) เป็นเงินช่วยเหลืออุดหนุนการดำเนินการใด ร่วมกิจการ ร่วมทุน หรือลงทุนใดที่เกี่ยวกับการก่อตั้ง การขยายกิจการ การวิจัย พัฒนาและการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นโดยรวม ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการบริหารกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

(๔) เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสำนักงานและการบริหารกองทุน

มาตรา ๓๕ ในการพิจารณาจัดสรรเงินกองทุนตามมาตรา ๒๐ (๕) ให้คณะกรรมการบริหารพิจารณาให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามมาตรา ๓๗

ในกรณีเป็นการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลาง วิสาหกิจขนาดย่อม หรือกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกู้ยืมตามมาตรา ๓๕ (๑) ให้คณะกรรมการบริหารพิจารณากำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินที่กู้ยืมจากกองทุน อัตราดอกเบี้ย และหลักประกันตามความจำเป็นและเหมาะสมด้วย

ในกรณีเป็นการให้ความช่วยเหลือส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การเอกชนตามมาตรา ๓๔ (๒) ให้คณะกรรมการบริหารพิจารณาความจำเป็นตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การเอกชนนั้น โดยในส่วนของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจให้คำนึงถึงงบประมาณแผ่นดินหรือเงินอุดหนุนที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจนั้นได้รับการจัดสรรไว้แล้วด้วย

มาตรา ๓๖ คณะกรรมการบริหารอาจมอบหมายให้สถาบันการเงินที่มีนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เห็นสมควรเป็นผู้จัดการกองทุนในเงินกองทุนส่วนที่จัดสรรตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๒ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารกำหนดโดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการตามมาตรา ๒๐ (๑๓)

ระเบียบตามวรรคหนึ่งต้องสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามมาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘

หมวด ๔

แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

มาตรา ๓๗ ให้สำนักงานจัดทำแผนปฏิบัติการเรียกว่า “แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม” เพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามมาตรา ๑๑ (๑) เสนอต่อคณะกรรมการบริหาร เพื่อเสนอให้คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ

แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามวรรคหนึ่ง เมื่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบแล้ว ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๘ แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามมาตรา ๓๗ ให้สำนักงานจัดทำโดยการประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงผลการวิจัยและพัฒนาตลอดจนสภาพความจำเป็นและเงื่อนไขด้านเศรษฐกิจและสังคมของปัญหาดังกล่าวที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจนั้นต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ โดยอาจจัดทำเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลาง หรือระยะยาว ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตามความเหมาะสม และควรจะต้องประกอบด้วยแผนงาน โครงการ กิจกรรม หรือมาตรการในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในชุมชน ในภูมิภาค และในท้องถิ่นชนบท โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม

(๒) การสนับสนุนและช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีประสิทธิภาพและขีดความสามารถเพิ่มขึ้น

(๓) การพัฒนาหรือจัดตั้งตลาดทุนหรือตลาดเงินสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(๔) การพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้ประกอบการและบุคลากรในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในด้านการบริหาร การจัดการ การตลาด การผลิต และการพัฒนา

(๕) การพัฒนาการจัดการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในด้านการจัดการ การผลิต การบริหารงานบุคคล การเงิน การตลาด ตลอดจนการจัดการเชิงประยุกต์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๖) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งในด้านคุณภาพและมาตรฐาน รวมถึงการส่งเสริมภาพลักษณ์ การพัฒนารูปแบบ และการบรรจุผลิตภัณฑ์

(๗) การส่งเสริมหรือการสนับสนุนด้านการตลาด การขยายตลาดทั้งระดับในประเทศและต่างประเทศ

(๘) การส่งเสริม วิจัย และพัฒนา รวมทั้งการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสมสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตลอดจนการผสมผสานหรือประยุกต์เทคโนโลยีที่ทันสมัยกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

(๙) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิสาหกิจ ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑๐) การส่งเสริมเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและสนับสนุนระหว่างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับวิสาหกิจขนาดใหญ่

(๑๑) การส่งเสริมการรวมกลุ่มของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หรือเพื่อดำเนินธุรกิจร่วมกัน

(๑๒) การส่งเสริมและพัฒนาองค์การเอกชนที่มีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(๑๓) การจัดตั้งอำนาจความสะดวกในการลงทุนและการประกอบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(๑๔) การให้สิทธิและประโยชน์เพื่อส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือเพื่อขจัดความเสียเปรียบหรือความจำกัดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(๑๕) การส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการด้านอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมและด้านสุขอนามัย

(๑๖) การปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบ ขั้นตอน วิธีการ และวิธีปฏิบัติที่เป็นอุปสรรคและเพิ่มต้นทุนต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(๑๗) การส่งเสริมสนับสนุนด้านลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า และทรัพย์สินทางปัญญาอื่น

(๑๘) เรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดตั้งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขึ้นใหม่ ตลอดจนการช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถดำเนินการต่อไป หรือรวมทั้งสามารถขยายกิจการ และแข่งขันกับกิจการอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศได้

ในการจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สำนักงานประสานกับองค์การเอกชนด้วย

มาตรา ๓๘ ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจที่มีหน้าที่ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามแบบรายงานที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๐ เพื่อให้การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามมาตรา ๓๗ บรรลุเป้าหมายและเพื่อประโยชน์ในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผน และการกำหนดแผนปฏิบัติการดังกล่าว ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจที่มีหน้าที่ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจัดทำและรับรองสถิติข้อมูลเกี่ยวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมออกเผยแพร่

รายละเอียดของสถิติข้อมูลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด

สถิติข้อมูลที่จะทำการเผยแพร่ตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นสถิติข้อมูลที่แสดงภาพรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแต่ละสาขา เว้นแต่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีส่วนได้เสียในเรื่องนั้น จะยินยอมให้เผยแพร่สถิติข้อมูลในรายละเอียดอื่นได้ด้วย

ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจส่งสถิติข้อมูลที่จัดทำขึ้นตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานเพื่อเก็บรวบรวมไว้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำนโยบายและแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงการจัดทำรายงานสถานการณ์และแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อไป

มาตรา ๕๑ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำสถิติข้อมูลเกี่ยวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจตามมาตรา ๕๐ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือองค์การเอกชนที่ต้องรายงานสถิติข้อมูลต่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจตามมาตรา ๕๐

หมวด ๕

การส่งเสริมและการสนับสนุนของรัฐ

มาตรา ๕๒ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือองค์การเอกชน ที่ประสงค์จะขอรับความช่วยเหลือ ส่งเสริม หรือสนับสนุนจากกองทุนตามมาตรา ๓๔ ให้ยื่นคำขอต่อสำนักงาน หรือสถาบันการเงินที่คณะกรรมการบริหาร โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมอบหมายให้เป็นผู้จัดการกองทุน หรือส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจที่คณะกรรมการบริหารโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมอบหมาย แล้วแต่กรณี พร้อมด้วยรายละเอียดแสดงแผนงานและโครงการที่จะดำเนินการ

การขอและการให้ความช่วยเหลือ การส่งเสริม หรือการสนับสนุน ตลอดจนคุณสมบัติของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือองค์การเอกชนที่มีสิทธิขอความช่วยเหลือ ส่งเสริม หรือสนับสนุนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๓ ในการพิจารณาคำขอรับความช่วยเหลือ ส่งเสริม หรือสนับสนุนตามมาตรา ๕๒ ให้สำนักงานโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารพิจารณาจัดสรรให้สอดคล้องกับแผนงาน โครงการ กิจกรรม หรือมาตรการตามมาตรา ๓๘ โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้และความจำเป็นในทางเศรษฐกิจ การเงินการลงทุน และเงินทุนหมุนเวียนของวิสาหกิจ กลุ่มวิสาหกิจ หรือองค์การเอกชนผู้ยื่นคำขอ

มาตรา ๔๔ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และเพื่อส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีความสามารถในการประกอบกิจการและแข่งขันกับกิจการอื่น ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดประเภทและขนาดของวิสาหกิจที่คณะกรรมการเห็นว่าสมควรได้รับสิทธิและประโยชน์ เพื่อเสนอแนะให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจที่มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องสิทธิและประโยชน์ดังกล่าว พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจนั้น

ในการเสนอแนะตามวรรคหนึ่ง ให้ระบุรายละเอียดของสิทธิและประโยชน์ที่จะให้เพื่อเป็นการจูงใจในการประกอบกิจการ รวมตลอดถึงหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และระยะเวลาในการรับสิทธิและประโยชน์ของวิสาหกิจนั้นไว้ด้วย

หมวด ๖

การเพิกถอนการส่งเสริมและการสนับสนุนของรัฐ

มาตรา ๔๕ ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ประกอบการวิสาหกิจ กลุ่มวิสาหกิจ หรือองค์การเอกชนใดกระทำการโดยไม่สุจริต เพื่อให้วิสาหกิจ กลุ่มวิสาหกิจ หรือองค์การเอกชนของคนมีสิทธิได้รับการช่วยเหลือส่งเสริม หรือสนับสนุนตามมาตรา ๔๒ หรือได้รับสิทธิและประโยชน์ที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจที่มีอำนาจหน้าที่กำหนดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตามมาตรา ๔๔ ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอน การช่วยเหลือ ส่งเสริมหรือสนับสนุน รวมถึงให้สิทธิและประโยชน์ที่วิสาหกิจ กลุ่มวิสาหกิจ หรือองค์การเอกชนได้รับตามบทบัญญัติดังกล่าวได้ไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่คณะกรรมการพิจารณาสั่งเพิกถอนการช่วยเหลือ ส่งเสริม หรือสนับสนุน และให้สิทธิและประโยชน์ดังกล่าว

มาตรา ๔๖ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือองค์การเอกชนใด มิได้รายงานสถิติข้อมูลตามมาตรา ๔๑ อาจถูกตัดสิทธิการได้รับการช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุน และสิทธิและประโยชน์ ตามมาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๔

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรตัดการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และสิทธิและประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานแจ้งรายชื่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือองค์การเอกชนนั้น ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจที่มีหน้าที่ตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือที่มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องสิทธิและประโยชน์ตามมาตรา ๔๔ พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจนั้น

มาตรา ๔๗ ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจที่ได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ ตามมาตรา ๑๑ (๕) (๖) (๗) และ (๘) และมาตรา ๔๔ หรือต้องดำเนินการตามที่คณะกรรมการ กำหนดตามมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๖ วรรคสอง ต้องพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตาม ข้อเสนอแนะหรือข้อกำหนดของคณะกรรมการ ในกรณีที่เห็นว่าไม่อาจดำเนินการตามข้อเสนอแนะหรือ ข้อกำหนดของคณะกรรมการได้ ให้รายงานประธานกรรมการหรือผู้ซึ่งประธานกรรมการมอบหมาย พิจารณาพร้อมรายละเอียดแสดงเหตุผลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับข้อเสนอแนะหรือข้อกำหนด เช่นว่านั้น หรือได้รับแจ้งคำสั่งของคณะกรรมการ

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือผู้ซึ่งประธานกรรมการมอบหมายเห็นควรดำเนินการกับรายงาน ตามวรรคหนึ่งประการใดให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

หมวด ๗

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๘ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษปรับ ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๙ ในวาระเริ่มแรก ให้อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการ และเลขานุการในคณะกรรมการและคณะกรรมการบริหาร และให้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมดำเนินงาน ในหน้าที่ของสำนักงานไปก่อนจนกว่าจะได้มีการจัดตั้งสำนักงานและมีการแต่งตั้งผู้อำนวยการ ทั้งนี้ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งเป็นกลุ่มวิสาหกิจส่วนใหญ่ของประเทศและมีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยังขาดความสามารถในการประกอบการทั้งทางด้านเทคโนโลยี การผลิต การจัดการ การตลาด และการเงิน ทำให้ไม่อาจแข่งขันกับวิสาหกิจขนาดใหญ่ได้ และประกอบกับในสภาพการณ์ปัจจุบันประเทศไทยต้องเปิดเสรีทางการลงทุน การบริการ และการค้า จึงทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประสบภาวะที่ต้องแข่งขันกับกิจการค้าทำนองเดียวกันมากยิ่งขึ้นทั้งระดับภายในประเทศและระดับนานาชาติ ดังนั้น เพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถพัฒนากิจการให้เกิดความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ และเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จึงสมควรจัดให้มีกระบวนการช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุน และมาตรการด้านสิทธิและประโยชน์ที่เหมาะสม นอกจากนี้ สมควรจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นศูนย์กลางประสานระบบการทำงานของส่วนราชการ องค์กรของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจที่มีหน้าที่ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นายทรงพล ทองสิน
วุฒิการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ตำแหน่งหน้าที่	นักการข่าว ส่วนความมั่นคง สำนักประสานงานมวลชน กรรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

